

DUTCH BIRDING

VOLUME 41 • NO 1 • 2019

Dutch Birding

Internationaal tijdschrift over
Palearctische vogels

REDACTIE

Dutch Birding
Duinlustparkweg 98A
2082 EG Santpoort-Zuid
Nederland
editors@dutchbirding.nl

FOTOREDACTIE

Dutch Birding
p/a René Pop
Zanddijk 216
1795 KJ De Cocksdorp-Texel
Nederland
rene.pop@dutchbirding.nl

ABONNEMENTENADMINISTRATIE

Maartje Bakker
Dutch Birding Association
Postbus 75611
1070 AP Amsterdam
Nederland
circulation@dutchbirding.nl

WWW.DUTCHBIRDING.NL
webredactie@dutchbirding.nl

BESTUUR

Dutch Birding Association
Postbus 75611
1070 AP Amsterdam
Nederland
dba@dutchbirding.nl

COMMISSIE DWAALGASTEN

NEDERLANDSE AVIFAUNA
CDNA
p/a Gerjon Gelling
leplaan 112
2565 LR Den Haag
Nederland
cdna@dutchbirding.nl

COMMISSIE SYSTEMATIEK NEDERLANDSE AVIFAUNA

CSNA, p/a George Sangster
csna@dutchbirding.nl

Dutch Birding

HOOFDREDACTEUR Arnoud van den Berg (06-54270796, arnoud.van.den.berg@dutchbirding.nl)

UITVOEREND REDACTEUR André van Loon (020-6997585, andre.van.loon@dutchbirding.nl)

FOTOGRAFISCH REDACTEUR René Pop (06-22396323, rene.pop@dutchbirding.nl)

REDACTIERAAD Peter Adriaens, Sander Bot, Thijs Fijen, Dick Groenendijk, Alexander Hellquist, Lukas Ławicki, Gert Ottens, Roy Slaterus, Roland van der Vliet en Peter de Vries

REDACTIE-ADVIESRAAD Mark Constantine, Andrea Corso, Dick Forsman, Ricard Gutiérrez, Killian Mullarney, Klaus Malling Olsen, Magnus Robb, Hadoram Shirihai en Lars Svensson

REDACTIEMEDEWERKERS Garry Bakker, Mark Collier, Harvey van Diek, Niels van Duivendijk, Enno Ebels, Willem-Jan Fontijn, Hans Groot, Jan van der Laan, Hans van der Meulen, Mark Nieuwenhuis, Jelder Poelstra, Kees Roselaar, Vincent van der Spek en Jan Hein van Steenis

LAY-OUT André van Loon

PRODUCTIE André van Loon en René Pop

ADVERTENTIES Debby Doodeman, p/a Dutch Birding, Postbus 75611, 1070 AP Amsterdam, advertising@dutchbirding.nl

ABONNEMENTEN De abonnementsprijs voor 2019 bedraagt: EUR 40.00 (Nederland), EUR 42.50 (België), EUR 43.50 (rest van Europa) en EUR 45.00 (landen buiten Europa).

U kunt zich abonneren door het overmaken van de abonnementsprijs op bankrekening (IBAN): NL95 INGB 0000 1506 97; BIC: INGBNL2A ten name van Dutch Birding Association te Amsterdam, ovv 'abonnement Dutch Birding' en uw postadres. Ook is het mogelijk om via de webshop te betalen. Volg hiervoor de instructies op www.dutchbirding.nl. Het abonnement start vanaf het moment van betaling. Na betaling ontvangt u het volgend te verschijnen nummer.

Dutch Birding is een tweemaandelijks tijdschrift. Het publiceert originele artikelen en mededelingen over morfologie, systematiek, voorkomen en verspreiding van vogels in de Benelux, Europa en elders in het Palearctische gebied. Het publiceert tevens bijdragen over vogels in het Aziatisch-Pacifische gebied en andere gebieden.

Voor taxonomie, volgorde en naamgeving van vogels in Dutch Birding worden de volgende overzichten aangehouden: *Dutch Birding-vogelnamen* door A B van den Berg (2008, Amsterdam; online update 2019, <https://tinyurl.com/vclahpdl>) (taxonomie en wetenschappelijke, Nederlandse en Engelse namen van West-Palearctische vogels); en *IOC world bird list 9.1* door F Gill & D Donsker (2019, www.worldbirdnames.org) (taxonomie en wetenschappelijke, Engelse en Nederlandse namen van overige vogels in de wereld; Nederlandse namen door P Verduijnsse en A J van Loon).

Voor (de voorbereiding van) bijzondere publicaties op het gebied van determinatie en/of taxonomie kan het Dutch Birding-fonds aan auteurs een financiële bijdrage leveren (zie Dutch Birding 24: 125, 2001, en www.dutchbirding.nl onder 'Tijdschrift').

www.dutchbirding.nl

WEBREDACTIE Garry Bakker, Julian Bosch, Guus Jenniskens en Koen Stork. **FOTOREDACTIE** Alex Bos, Jaap Denee en Menno van Duijn. **WEBMASTERS** Albert van den Ende, Toy Janssen en Jeroen van Vianen (Dutch Bird Alerts).

Dutch Birding Association

BESTUUR Pieter Baalbergen (penningmeester), Remco Hofland (voorzitter, 06-30905550), Toy Janssen, Marten Miske, Wim Nap (secretaris) en Pieter van Veelen; tevens is de redactie van Dutch Birding met een zetel vertegenwoordigd. **BESTUURSMEDEWERKERS** Maartje Bakker, Julian Bosch, Marc Dijksterhuis, Debby Doodeman, Rob Halif, Vincent Hart, Leo Heemskerck, Jonathan Janse, Wietze Janse, Guus Jenniskens, Robert van der Meer, Arnold Meijer, Marc Plomp, Jeroen van Vianen, Jorrit Vlot, Kees de Vries, Rutger Wilschut en Steven Wytéma.

Commissie Dwaalgasten Nederlandse Avifauna (CDNA)

LEDEN Garry Bakker, Christian Brinkman, Thijs Fijen, Diederik Kok, James Lidster, Eddy Nieuwstraten (voorzitter), Hans Schekkerman en Vincent van der Spek. **MEDEWERKERS** Gerjon Gelling (archivaris) en August van Rijn. De CDNA is een commissie van de Dutch Birding Association en de Nederlandse Ornithologische Unie.

Commissie Systematiek Nederlandse Avifauna (CSNA)

LEDEN Arnoud van den Berg, André van Loon, Kees Roselaar en George Sangster (secretaris). De CSNA is een commissie van de Dutch Birding Association en de Nederlandse Ornithologische Unie.

© 2019 Stichting Dutch Birding Association. Het copyright van de foto's en tekeningen blijft bij de fotografen en tekenaars. ISSN 0167-2878.

Drukkerij robstolk[®], Mauritskade 55, 1092 AD Amsterdam, Nederland, www.robstolk.nl

INTERNET

www.dutchbirding.nl

Dutch Birding

CHIEF EDITOR Arnoud van den Berg (+31-654270796, arnoud.van.den.berg@dutchbirding.nl)

EXECUTIVE EDITOR André van Loon (+31-206997585, andre.van.loon@dutchbirding.nl)

PHOTOGRAPHIC EDITOR René Pop (+31-622396323, rene.pop@dutchbirding.nl)

EDITORIAL BOARD Peter Adriaens, Sander Bot, Thijs Fijen, Dick Groenendijk, Alexander Hellquist, Lukasz Lawicki, Gert Ottens, Roy Slaterus, Roland van der Vliet and Peter de Vries

EDITORIAL ADVISORY BOARD Mark Constantine, Andrea Corso, Dick Forsman, Ricard Gutiérrez, Killian Mullarney, Klaus Malling Olsen, Magnus Robb, Hadoram Shirihai and Lars Svensson

EDITORIAL ASSISTANTS Garry Bakker, Mark Collier, Harvey van Diek, Nils van Duivendijk, Enno Ebels, Willem-Jan Fontijn, Hans Groot, Jan van der Laan, Hans van der Meulen, Mark Nieuwenhuis, Jelmer Poelstra, Kees Roselaar, Vincent van der Spek and Jan Hein van Steenis

LAY-OUT André van Loon

PRODUCTION André van Loon and René Pop

ADVERTISING Debby Doodeman, c/o Dutch Birding, Postbus 75611, 1070 AP Amsterdam, advertising@dutchbirding.nl

SUBSCRIPTIONS The subscription rate for 2019 is: EUR 40.00 (Netherlands), EUR 42.50 (Belgium), EUR 43.50 (rest of Europe) and EUR 45.00 (countries outside Europe).

Subscribers in European countries are kindly requested to pay the subscription fee to Dutch Birding Association, Amsterdam, on bank account (IBAN): NL95 INGB 0000 1506 97; BIC: INGBNL2A; please mention 'subscription Dutch Birding' and your full address. It is also possible to pay by credit card using our webshop. You can follow the instructions on our website www.dutchbirding.nl.

Subscribers in countries outside Europe can make their payment by credit card (Access, Eurocard, MasterCard or Visa) using our webshop. Please follow the instructions on our website www.dutchbirding.nl.

Subscription starts when we have received payment, after this you will receive the next forthcoming issue.

Dutch Birding is a bimonthly journal. It publishes original papers and notes on morphology, systematics, occurrence and distribution of birds in the Benelux, Europe and elsewhere in the Palearctic region. It also publishes contributions on birds in the Asian-Pacific region and other regions.

For taxonomy, sequence and nomenclature of birds in Dutch Birding the following lists are used: *Dutch Birding bird names* by A B van den Berg (2008, Amsterdam; online update 2019, <https://tinyurl.com/yclahpdx>) (taxonomy and scientific, Dutch and English names of Western Palearctic birds); and *IOC world bird list 9.1* by F Gill & D Donsker (2019, www.worldbirdnames.org) (taxonomy and scientific, English and Dutch names of remaining birds of the world; Dutch names by P Vercruijsse and A J van Loon).

For (preparation of) special publications regarding identification and/or taxonomy, the Dutch Birding Fund can offer financial support to authors (see Dutch Birding 24: 125, 2001, and www.dutchbirding.nl under 'Journal').

www.dutchbirding.nl

WEB EDITORS Garry Bakker, Julian Bosch, Guus Jenniskens and Koen Stork. **PHOTOGRAPHIC EDITORS** Alex Bos, Jaap Denee and Menno van Duijn. **WEBMASTERS** Albert van den Ende, Toy Janssen and Jeroen van Vianen (Dutch Bird Alerts).

Dutch Birding Association

BOARD Pieter Baalbergen (treasurer), Remco Hofland (chairman, +31-630905550), Toy Janssen, Marten Miske, Wim Nap (secretary) and Pieter van Veelen; the editors of Dutch Birding also have one seat in the board. **BOARD ASSISTANTS** Maartje Bakker, Julian Bosch, Marc Dijksterhuis, Debby Doodeman, Rob Halif, Vincent Hart, Leo Heemskerck, Jonathan Janse, Wietze Janse, Guus Jenniskens, Robert van der Meer, Arnold Meijer, Marc Plomp, Jeroen van Vianen, Jorrit Vlot, Kees de Vries, Rutger Wilschut and Steven Wytema.

Dutch rarities committee (CDNA)

MEMBERS Garry Bakker, Christian Brinkman, Thijs Fijen, Diederik Kok, James Lidster, Eddy Nieuwstraten (chairman), Hans Schekkerman and Vincent van der Spek. **ASSISTANTS** Gerjon Gelling (archivist) and August van Rijn. The CDNA is a committee of the Dutch Birding Association and the Netherlands Ornithologists' Union.

Dutch committee for avian systematics (CSNA)

MEMBERS Arnoud van den Berg, André van Loon, Kees Roselaar and George Sangster (secretary). The CSNA is a committee of the Dutch Birding Association and the Netherlands Ornithologists' Union.

© 2019 Stichting Dutch Birding Association. The copyright of the photographs and drawings remains with the photographers and artists. ISSN 0167-2878.

Printed by drukkerij robstolk®, Mauritskade 55, 1092 AD Amsterdam, Netherlands, www.robstolk.nl

Dutch Birding

*International journal on
Palearctic birds*

EDITORS

Dutch Birding
Duinlustparkweg 98A
2082 EG Santpoort-Zuid
Netherlands
editors@dutchbirding.nl

PHOTOGRAPHIC EDITOR

Dutch Birding
c/o René Pop
Zanddijk 216
1795 KJ De Cocksdorp-Texel
Netherlands
rene.pop@dutchbirding.nl

SUBSCRIPTION ADMINISTRATION

Maartje Bakker
Dutch Birding Association
Postbus 75611
1070 AP Amsterdam
Netherlands
circulation@dutchbirding.nl

WWW.DUTCHBIRDING.NL
webredactie@dutchbirding.nl

BOARD

Dutch Birding Association
Postbus 75611
1070 AP Amsterdam
Netherlands
dba@dutchbirding.nl

DUTCH RARITIES COMMITTEE

CDNA
c/o Gerjon Gelling
Ieplaan 112
2565 LR Den Haag
Netherlands
cdna@dutchbirding.nl

DUTCH COMMITTEE FOR

AVIAN SYSTEMATICS
CSNA, c/o George Sangster
csna@dutchbirding.nl

INTERNET

www.dutchbirding.nl

Artikelen / papers

WP reports

Recente meldingen / recent reports

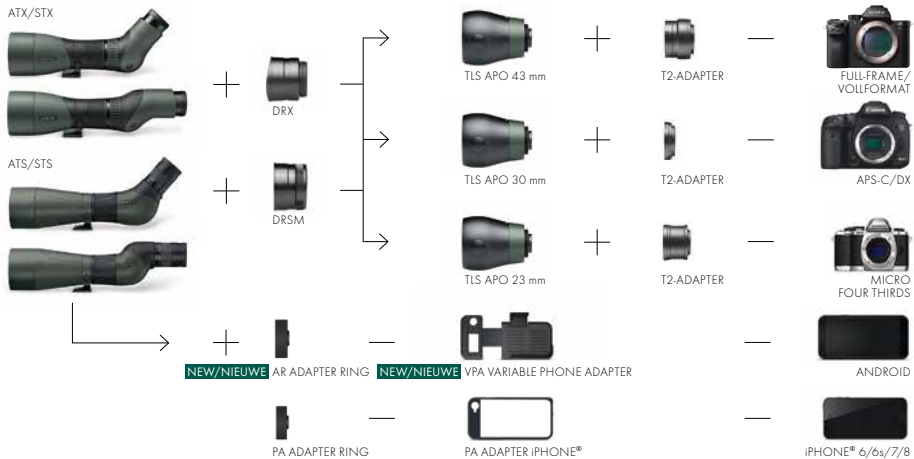
Voorplaat / front cover

- 1 40 jaar Dutch Birding: 2014-18 [40 YEARS DUTCH BIRDING: 2014-18] *Roland E van der Vliet*
- 23 Ashy Drongos in Iran in 2014-18 and status in the WP *Leander Khil, Magnus Ullman & Łukasz Ławicki*
- 29 Breeding of Sooty Falcon on Egyptian Red Sea islands in 2012-17 *Mohamed I Habib*
- 36 Egyptian Nightjar at Chorokhi delta, Georgia, in August 2017 and status in Europe *Jonas Schärer & Simon Cavaillès*
- 40 Western Palearctic list update: deletion of Spoon-billed Sandpiper *Łukasz Ławicki*
- 41 Chestnut-bellied Sandgrouse and other interesting observations at Gebel Elba, Egypt, in 2013-18 *Ali Dora*
- 46 Naamgeving van taxa in Dutch Birding [TAXA NAMES IN DUTCH BIRDING] *Commissie Systematiek Nederlandse Avifauna*
- 51 Late November 2018 to late January 2019 *Łukasz Ławicki & Arnoud B van den Berg*
- 62 November-december 2018 *Roy Slaterus, Hans Groot & Vincent van der Spek*

Dunsnavelnotenkraker / Siberian Spotted Nutcracker *Nucifraga caryocatactes macro-rhynchos*, eerste-winter, Wageningen, Gelderland, 27 november 2018 (*Co van der Wardt*)

LEG HET WONDER VAN DE NATUUR VAST

Fotograferen met je SWAROVSKI OPTIK telescoop kan heel eenvoudig door je telescoop te verbinden met je smartphone. Wil je een super-telelens groter dan 1000 mm, dan gebruik je je telescoop in combinatie met de TLS APO en je systeem- of spiegelreflexcamera. Zo leg je al je avonturen vast in indrukwekkende beelden die je met anderen kunt delen. SWAROVSKI OPTIK - momenten intenser beleven.

* iPhone is a trademark of Apple Inc.

SEE THE UNSEEN

**SWAROVSKI
OPTIK**

We are one of Europe's largest bird tour companies:

- * 35 years in the business
- * A wide programme of tours to suit all levels of interest and budgets
- * Fully inclusive prices that includes drinks and tips
- * Your money is fully protected by our ATOL and our own Clients Account

See full details at www.sunbirdtours.co.uk

Email: sunbird@sunbirdtours.co.uk

Tel: +44 1767 262522

26B The Market Square, Potton, Sandy,

Bedfordshire, SG19 2NP UK

Proudly sponsored by Zeiss

Vogels kijken met het *Texel* Vogelinformatiecentrum

SPECIALIST in verrekijkers en telescopen

Het **beste** adres voor verrekijkers, telescopen, statieven, enz.

nieuw

Leica Noctivid
8x42 en 10x42
(nu ook in groen)

kom zelf testen

nieuw

Swarovski universele
phone scope adapter
(voor verrekijker en telescopen)

nu verkrijgbaar

SWAROVSKI
OPTIK

SWAROVSKI
OPTIK

Kom naar **Texel** voor het beste advies en test zelf

MEER INFO: www.vogelinformatiecentrum.nl

Kikkertstraat 42, 1795 AE De Cocksdorp, Texel +31(0)222 316249 info@natuurdigitaal.nl

BIRDING BREAKS

Vogel- en natuurreizen naar wereldwijde bestemmingen

Reis met ons mee!

100+ groepsreizen
22 fotoreizen

55 expeditiecruses
20 weekenden in Nederland

EEN SELECTIE VAN ONZE REIZEN 2019:

Senegal (Nieuwe reis)
€3195,-
15 maart 2019

Iran
€2850,-
31 maart 2019

Spanje - Extremadura
€1.395,-
6 vertrekdata in maart en april 2019

Marokko (optie verlenging Dakhla)
€1795,-
1 april 2019

Cyprus (Easy Birding)
€1.550,-
6 april 2019

Galapagos
(laatste 2 plaatsen)
€6.750,-
10 april 2019

Texas, USA
€3495,-
15 april 2019

Lesbos - fotoreis
€1395,-
25 april 2019

Armenië
€1895,-
19 mei 2019

Roemenië -
Donaudelta
€1575,-
19 en 26 mei 2019

Expeditiecruse Vlissingen - Spitsbergen
€2050,-
3 juni 2019

West-Papoea
(Paradijsvogels!)
€7250,-
15 juli 2019

Brazilië - Pantanal en
Atlantisch Regenwoud
€5295,-
22 augustus 2019

Georgië -
Roefvogels bij
Batumi
€1895,-
2 september 2019

Atlantic Odyssey 2020

29 maart 2020 / v.a. €5850,-

Vraag naar onze speciale actie!

VRAAG DE GRATIS
REISBROCHURE AAN!

www.birdingbreaks.nl T (020) 779 20 30 E info@birdingbreaks.nl

Ghana Birding & Nature Tours with

**ASHANTI AFRICAN
Tours**

Join one of our award winning, year-round, small group, scheduled all-inclusive birding and nature tours. Alternatively allow our expert team to design tailored tours around target species and additional areas of interest.

CONTACT US

Tel: +233 (0) 245 289 736
Email: info@ashantiafricantours.com
Website: www.ashantiafricantours.com

NEW BUDGET BIRDING TOURS

We guarantee to beat any quote for the exact same package offered just contact us.

Travel with the local company committed to bird conservation and be part of the positive impact our projects are making in Ghana.

Imagic BGA VHD

Deze serie is ontworpen voor de enthousiaste vogelaar en benadert de kwaliteit van de dure topmerken, maar voor een fractie van de prijs. *8x42 Winner Best Birdwatching Binocular 2018 - BestBinocularsReviews.com*
 Prijzen vanaf €585

Traveller BGA ED

De Traveller BGA ED zet de standaard voor 32mm veldkijkers; Helderder, scherper en net zo licht en klein als een pocketkijker. Deze serie is zowel geschikt voor de liefhebber als de serieuze gebruiker.
 Prijzen vanaf €399

MM3 60 GA Reisttelescoop

De MM3 60 GA is een telescoop met een uitstekende prijs / kwaliteitverhouding. U heeft de keuze uit drie soorten oculairen (HR, HDF en SDL). Deze telescoop is een perfecte keuze die een lichte en betaalbare reisttelescoop zoekt. 30 jaar garantie. **Prijzen vanaf €259**

Verdere informatie vind je op www.opticron.nl, email sales@opticron.co.uk of neem contact op met je lokale dealer.

Foto Fransen, Amsterdam 020 6650471
 Foto Rooijmans, Budel 0495 494890
 Ringfoto Focus, Den Haag 070 3638398
 Foto Sipkes, Groningen 050 3128684

Foto Rembrandt, Maastricht 043 321 3903
 Vogelinformatiecentrum, Texel 0222 316249
 Ringfoto Focus, Voorburg 070 3863519
 Kijk Uit Verrekijkers, Zwolle 038 4213697

40 jaar Dutch Birding: 2014-18

Roland E van der Vliet

Ter gelegenheid van het 40-jarig bestaan van Dutch Birding is vorig jaar de periode 1999-2013 belicht (Dutch Birding 40: 213-244, 2018) en nu presenteer ik het laatste overzicht, de afgelopen vijf jaren.

Personalia

Bij een vier decennia oude organisatie als Dutch Birding Association (DBA) is het helaas onvermijdelijk dat we nu en dan iemand verliezen. De schok is er iedere keer niet minder om. In januari 2014, enkele dagen na zijn eerste Bruine Klauwier *Lanius cristatus*, overleed Cock Reijnders (Dutch Birding 36: 142-143, 2014; <https://tinyurl.com/ybjjmlen>). Velen hebben hem toen voor het laatst gezien en niets wees erop dat het leven hem te zwaar werd. Als voormalig lid van de Commissie Dwaalgasten Nederlandse Avifauna (CDNA) stond hij, als ringsoorten mochten worden meegerekend, misschien wel bovenaan in de 'ranking' van in Nederland waargenomen soorten. Zijn fanatisme is vaak gememoreerd. Zo was er zijn snelle autoriteit terug van vakantie in Zuid-Frankrijk voor de eerste twitchbare Amerikaanse Oeverloper *Actitis macularius* in juli 2011. Hij heeft ook een van 's lands meest controversiële ontdekkingen op zijn naam staan: een mannetje Grote Tafeleend *Aythya valisineria* bij Castricum, Noord-Holland, op 9 januari 2003. Deze vogel keerde daarna een aantal winters terug en bleek pas in zijn laatste winter, die van 2007/08, een metalen 'clip' van een 'wing-tag' in zijn vleugel te hebben; dat was verdacht genoeg om hem weer van de lijst af te voeren. Met het overlijden van Klaas Eigenhuis in augustus 2018 verloren we een vogelaar van het eerste uur en ook zijn fanatisme was ongekend. Hij stopte abrupt met twitchen na de Langstaartklauwier *L. schach* in 2011. Hij besloot zijn verantwoordelijkheid te nemen voor de door de mens aangerichte schade aan natuur en milieu en zwoer het autovogelen af. Zijn verzuchting 'of de protestgroep 'De Gemaskerde Lepelaar' in de jaren 1990 misschien toch gelijk had gehad', zal ik mij altijd blijven herinneren. Klaas was vooral beroemd door zijn ontdekking van de juveniele Grote Kanoet *Calidris tenuirostris* in september 1991 maar hij heeft veel meer ontdekkingen op zijn naam staan, zoals in zijn necrologie is beschreven (Dutch Birding 40: 352-356, 2018; zie ook [\[tinyurl.com/ycjpw3mg\]\(https://tinyurl.com/ycjpw3mg\)\). Een derde vogelaar van het eerste uur die ons ontviel was Jan Bos, die in 2014 overleed \(<https://tinyurl.com/y9burzdl>\). Jan was journalist en van een oudere generatie dan Cock en Klaas maar hij was nooit een echt fanatieke twitcher en raakte al na een paar jaren uit beeld. Hij noemde zich de 'nestor' van de acht vogelaars \(onder wie Klaas\) die in 1979 met hun telefoonnummer op de eerste telefoonlijst van de aan Dutch Birding voorafgaande nieuwsbrieven stonden. We verloren meer vrienden in deze periode, vogelaars die we kenden omdat we ze geregeld tegenkwamen bij zeldzame soorten, zoals in 2016-17 Willem Pompert \(<https://tinyurl.com/yckgruea>\) en Marius Teeuw \(<https://tinyurl.com/ycoslurj>\), of Martin Garner die we vooral kenden van lezingen op Dutch Birding-vogeldagen \(<https://tinyurl.com/y7w62rad>\). Onverwacht voor velen die hem gekend hebben, stapte in 2017 ook Oscar Endtz uit het leven \(<https://tinyurl.com/yd5zbdu7>\). Hij was in de jaren 1980 een van de toonaangevende vogelaars rondom Den Haag, Zuid-Holland, samen met 'soulmate' Max Berlijn. Hoewel we al meer dan twee decennia vrijwel niets meer van hem hadden gehoord moet ook het overlijden van Dirk de Moes in 2015 worden gememoreerd \(<https://tinyurl.com/y976pk4q>\). Hij heeft in de pre-internettijd namelijk jarenlang de 'travel report service' onder zijn hoede gehad. Bij Dirk kon je terecht voor reisverslagen naar exotische en minder exotische bestemmingen. Uitdijende papieren catalogi met vermeldingen van te bestellen reisverslagen in allerlei soorten en maten werden regelmatig uitgebracht en vonden gretig aftrek.](https://</p></div><div data-bbox=)

Bestuur

Met de instelling van een maximum van twee bestuurstermijnen van drie jaar is het logisch dat de wisseling van de wacht zich in deze periode in een hoger tempo voltrok dan voorheen. Remco Hofland volgde in juli 2016 Arjan van Egmond op als voorzitter. In Arjans kielzog verliet ook Han Zevenhuizen het bestuur. Dat er een andere wind leek te waaien werd snel duidelijk in november 2016 toen de handhaving van de Dutch Birding gedragsregels een 'hot topic' werd. Voor het eerst werden er aan individuele vogelaars sancties opgelegd vanwege de overtreding van deze gedragsregels.

Dat gebeurde nadien nog zeker twee keer: een verbanning van maximaal twee maanden van de Dutch Bird Alerts. Het lijkt een overkomelijke maar toch afdoende waarschuwing. Het nieuwe bestuur zorgde er in oktober 2018 tevens voor dat er een update van de telregels voor het twitchen kwam. Ook tekenend voor de nieuwe wind was de sponsoring door DBA van de website www.trektellen.nl.

Daarnaast hield het bestuur ook gewoon de ‘toko’ draaiende. Om de meningen te peilen werd in 2017 opnieuw een enquête uitgeschreven. Net als in eerdere enquêtes bleek er een hoge tevredenheid over het tijdschrift waarbij vooral de waardering voor de herkenningsartikelen opviel. Het een en ander gaf aanleiding om koers en toekomst van Dutch Birding en Dutch Birding Association onder de loep te nemen. Dit leidde onder meer tot kleine accentverschuivingen in het tijdschrift.

Dutch Birding

In januari 2015 vertrok veteraan Ferdy Hieselaar, die voor het tijdschrift onder meer penningmeester was in een tijd dat er nog vergoedingen voor foto's werden betaald; toen dure fortorolletjes werden vervangen door lang meegaande geheugenkaarten werden betalingen stopgezet. Ook Rik Winters vertrok uit de redactie. Voor hen in de plaats kwamen Thijs Fijen, Łukasz Ławicki en Peter de Vries. Łukasz ontpopte zich direct als een ‘alleskunner’ die samen met Arnoud van den Berg de rubriek WP reports ging doen. Ook schreef hij met co-auteurs meerdere artikelen waarin vooral de herkenning en het voorkomen van voor het West-Palearctische gebied (WP) zeldzame soorten centraal staan. Voorbeelden zijn de publicaties over hybride spechten *Picus* (Dutch Birding 37: 215-228, 2015), over Nearctische zangvogels in Rusland (38: 201-214, 2016), over Grijze Wouw *Elanus caeruleus* in de WP (39: 1-12, 2017) en over fregatvogels *Fregata* in de WP (40: 1-16, 2018).

Na een voor de kernredactie sinds 1994 stabiele periode zonder personele verschuivingen, veranderde alles drastisch per 1 januari 2018. Enno Ebels had een jaar eerder aangegeven uit de redactie te treden. Het laat zien wat voor spin-in-het-web Enno was dat het ongeveer het gehele jaar 2017 duurde om Enno's takenpakket te inventariseren en op een goede manier te verdelen onder de groep ‘achterblijvers’. Na een wervingscampagne begin 2017 was een aantal verse krachten bereid gevonden toe te treden tot de redactie zodat ook aan hen een aantal van zijn taken kon worden overgedragen. ‘Regeren is vooruitzien’ is

TABEL 1 Aantal pagina's en foto's per jaargang van Dutch Birding / number of pages and plates per volume of Dutch Birding

	jaargang/ volume	pagina's/ pages	foto's/ plates	foto's per pagina/ plates per page	
	2014	36	432	588	1.36
	2015	37	426	670	1.57
	2016	38	485	743	1.53*
	2017	39	429	618	1.44
	2018	40	436	598	1.37

*inclusief stormmeeuw-special

Enno zeker niet vreemd... Ik verving Enno in de kernredactie en Dick Groenendijk nam de belangrijke taak van het bijhouden van toegezegde en aanswezige kopij over. Een andere nieuwkomer, Hans Groot, versterkte het team van Recente meldingen, zodat Martijn Renders zich in 2018 kon terugtrekken.

De koers veranderde verder niet: een mix van herkennings- en gevalsartikelen met artikelen over voorkomen en verspreiding in zowel verre als minder verre gebieden. Wel werd afgesproken dat het tijdschrift zich zo veel mogelijk zou richten op de WP.

Er waren twee mijlpalen in de laatste vijf jaren. De eerste was het extra nummer in januari 2016 over de determinatie van het *Larus canus*-complex door Peter Adriaens en Chris Gibbins (38: 1-64, 2016). Het kon worden verwezenlijkt door een bijdrage uit het Dutch Birding-fonds, waarmee dat opnieuw zijn waarde toonde. Een andere mijlpaal was de bijdrage van Marcel Haas met zijn overzichtartikel ‘Extremely rare birds in the Western Palearctic: update 2009-16’ (39: 145-182, 2017), waarmee we weer helemaal bij waren met betrekking tot deze categorie soorten. Een ander overzichtartikel betrof dat van Justin Jansen en Kees Roselaar over ‘Bijzondere legsels uit Nederland in collectie van Naturalis Biodiversity Center’ (39: 73-80, 2017). Qua verre bestemmingen werd met name het voorkomen van Amerikaanse soorten op de Azoren belicht in een tweetal artikelen (40: 285-296, 297-317, 2018). Andere verre bestemmingen die aan bod kwamen waren de Juan Fernández-archipel bij Chili (37: 1-19, 2015), waar sindsdien enkele ondernemende vogelaars naartoe zijn gereisd, en Europees Rusland (37: 302-319, 2015), een must voor WP-twitchers. Ook viel het grote aantal bijdragen uit het Midden-Oosten op over onder meer Saunders' Dwergstern *Sternula saundersi* in Egypte (36: 20-24, 2014), Gestreepte Dwergooruil *Otus brucei* in Israel (38: 146-159, 2016), en Palestijnse Bosuil *Strix hadorami* (voorheen *S butleri*) met prachtige foto's uit zowel Israel als Egypte (39: 285-307, 2017; 40: 82-89, 2018).

1 Bruinkopgors / Red-headed Bunting *Emberiza bruniceps*, mannetje, Westkapelle, Zeeland, 24 juli 2014 (René van Rossum) **2** Bruine Klauwier / Brown Shrike *Lanius cristatus*, eerste-winter, Azewijnsche Broek, Gelderland, 4 maart 2014 (Co van der Wardt) **3** Vogelaars bij Bruine Klauwier / birders at Brown Shrike *Lanius cristatus*, Azewijnsche Broek, Gelderland, 19 januari 2014 (Arnoud B van den Berg)

Met de uitkomst van de enquête in gedachten waren er uiteraard ook voldoende herkenningsartikelen, variërend van zwanen (Fluitzwaan *Cygnus columbianus*, 37: 289-294, 2015), eenden (Eider *Somateria mollissima*, 36: 221-231, 2014), duiven (Oosterse Tortel *Streptopelia orientalis*, 38: 293-301, 2016), duikers (Pacifische Parelduiker *Gavia pacifica*, 39: 228-237, 2017), gieren (Witruiggier *Cypis africanus* en Rüppells Gier *C. rueppelli*, 38: 349-374, 2018) en valken (zowel Kleine Torenvalk *Falco naumanni*, 38: 271-291, 2016, als Lannervalk *F. biarmicus*, 39: 308-322, 2017) tot zangvogels als vliegenvangers (Atlasvliegenvanger *Ficedula speculigera*, 37: 141-160, 2015), roodstaarten (Oosterse Zwarte Roodstaart *Phoenicurus ochruros phoenicuroides*, 40: 141-166, 2018), mussen (Italiaanse Mus *Passer italiae*, 37: 238-246, 2105), gele kwik-

staarten (Oostelijke Gele Kwikstaart *Motacilla tschutschensis*, 36: 295-311, 2014), vinken (Afrikaanse Vink *Fringilla coelebs africana/spodiogenys*, 37: 392-402, 2015) en gorzen (zowel Witkopgors *Emberiza leucocephalos*, 38: 129-146, 2016, als Pallas' Rietgors *E. pallasi*, 40: 389-400, 2018). Verheugend was hierbij de mix van Nederlandse en buitenlandse auteurs, vaak co-auteurs van hetzelfde artikel: internationale samenwerking op zijn best! Helaas werd de trend van steeds minder 'Trends in systematics' niet doorbroken: slechts drie afleveringen werden er gepubliceerd, de laatste in 2015, maar er schijnt toch echt wat in het verschiet te liggen voor de komende jaren.

Vogeldagen en vogelweekenden

Traditioneel werd elke winter de Dutch Birding-

vogeldag gehouden in Lunteren, Gelderland, en elk najaar een Dutch Birding-vogelweekend op Texel, Noord-Holland. De nieuwe traditie van Dutch Birding-vogelweekenden in het voorjaar op Texel werd ook deze periode doorgezet.

Vogeldagen

Zoals altijd vonden de Dutch Birding-vogeldagen plaats binnen de eerste 10 dagen van februari behalve als er iets heel speciaals op het programma stond. Dat was het geval in 2015 toen op 21 maart het nieuwe boek van The Sound Approach, *Undiscovered owls*, werd gepresenteerd. De lezingen dat jaar stonden uiteraard ook in het teken van uilen. Ieder jaar genoten we van wat een of meer buitenlandse gasten op de vogeldag ons brachten, maar het was toch onze eigen Peter de Knijff die tot tweemaal toe de show stal met zijn DNA-resultaten (denk aan Kleine Sprinkhaanzanger *Locustella lanceolata* en aan Tjiftjaf *Phylloscopus collybita*). Een nieuwigheidje was dat een aantal presentaties is bewaard voor het nageslacht en via YouTube kan worden teruggezien.

Vogelweekenden

Ook de Dutch Birding-vogelweekenden op Texel in zowel voor- als najaar zijn inmiddels traditie. Ze kenden hun ups en downs. De weekenden in het voorjaar werden groter en groter, ook al omdat sinds mei 2016 het Vogel informatiecentrum Texel van Marc Plomp een heus Waddenvogelfestival organiseert. Dit zorgt voor een extra 'buzz', deels veroorzaakt door speciale activiteiten voor kinderen en doordat via fiets-big days geld wordt opgehaald voor een goed doel. Zo profiteerden in 2017 de strandbroeders (6500 euro) en in 2018 de Huiszwaluw *Delichon urbicum* (ruim 15 000 euro!). En passant werd in 2018 een nieuw Texels dagrecord neergezet van 154 soorten. In die weekenden werden natuurlijk ook 'goede' soorten gevonden. In het voorjaar van 2014 won Adriaan Dijkse de prijs voor de beste soort vanwege zijn ontdekking van een Roodkopklauwier *L. senator*. In 2015 werd de prijs een jaar niet uitgereikt, maar in 2016 werd dat rechtgezet met zelfs op elke weekenddag een prijs. Op zaterdag bleek een Roodpootvalk *F. vespertinus* van Vivian Jacobs de beste soort terwijl dat op de zondag gold voor de Witvleugelsterms *Chlidonias leucopterus* van Caroline Walta. In 2017 werd de prijs voor de beste soort van het weekend gewonnen door Michel Veldt met zijn Roodstuitzwaluw *Cecropis daurica*. Dat was gerechtigheid omdat hij in het prijsloze voorjaarsweekend van 2015 ook al de beste soort had gevonden (Citroenkwikstaart *M. citreola*). In

2018 bleek de beste soort het mannetje Konings-eider *S. spectabilis* dat na een tijd kwijt te zijn geweest werd herontdekt door Eddy Sente.

De weekenden in het najaar waren even succesvol: ze worden tegenwoordig bezocht door liefst meer dan 600 vogelaars. Over het algemeen komen ze qua zeldzame soorten goed aan hun trekken, ook al blijkt de beste soort van het weekend niet altijd te determineren tot op soort ('izabelklauwier' *L. phoenicuroides/isabellinus* in 2014 ontdekt door Bauke en Jaring Roosma) of goed twitchbaar (Zwartkeellijster *Turdus atrogularis* in 2015 ontdekt door Ruud van Beusekom). In 2016 had Bas van Gennip, de ontdekker van een Blauwstaart *Tarsiger cyanurus*, de pech dat hij niet zoals de regels voorschrijven bij de prijsuitreiking op zondagavond kon zijn: hij liep daarmee de prijs voor de beste soort van het weekend mis. In plaats daarvan kreeg Ruud Brouwer die prijs (een verrekijker) voor zijn ontdekking van een Woestijntapuit *Oenanthe deserti*. Misschien dat Bas enige troost kon putten uit het feit dat Mike, de destijds 11-jarige zoon van Ruud, de verrekijker kreeg? Na deze drie vette jaren met goede soorten werd het duidelijk minder op Texel met 'beste soorten': in 2017 bleek de soort van het weekend een zomerkleed Ijsduiker *G. immer* (ontdekt door Laura Kooistra) maar in 2018 had de jury grote moeite überhaupt een vogelsoort van het weekend uit te roepen en werd deze prijs uiteindelijk niet uitgedeeld. Wel werden aanmoedigingsprijzen gegeven aan Paul Schrijvershof (vanwege de ontdekking van een twitchbare Zadellibel *Anax ephippiger*) en aan Klaas Ophof (vanwege zijn ontdekking van een Bultrug *Megaptera novae-angliae*).

CDNA & CSNA

Er gebeurden enkele opmerkelijke zaken binnen de CDNA. Zo werd van een aantal soorten duidelijk dat deze toch wel wat minder zeldzaam waren dan eerder gedacht. Met name 1 januari 2015 bleek een bijtjesdag toen maar liefst negen taxa van de lijst van beoordeelsoorten werden afgevoerd. Van deze soorten was wellicht Siberische Boompieper *Anthus hodgsoni* het meest opmerkelijk: na het eerste geval in 1987 was de soort in 30 jaar verworpen tot een reguliere najaarsgast, hetgeen deels te danken is aan de geluidsopnames die nu standaard op trekelposten worden gemaakt. Met het afvoeren van Terekrutter *Xenus cinereus* schoot de CDNA zichzelf in de voet: het logo van deze soort had, zoals de CDNA zelf schreef, zijn glans verloren nu die soort niet meer beoordeeld wordt. Het nieuwe logo betrof een

Stekelstaartgierzwaluw *Hirundapus caudacutus*, ontworpen door Arnold Meijer. Nu maar hopen dat ook deze soort een vergelijkbare stormachtige ontwikkeling als de Terekrutter meemaakt!

Tevens werd in september 2014 een 'ijskastcategorie' geïntroduceerd voor gevallen waarvoor de kennis ontbreekt om een bevredigend oordeel te vellen maar waarvoor aanwijzingen zijn dat die kennis op korte termijn beschikbaar kan komen. Deze categorie werd rap gevuld met Lammergieren *Gypaetus barbatus*, braamsluipers *Sylvia curruca/althea* en ander gespuis waar de CDNA niet direct raad mee wist. Ook waarnemingen van de net op de Nederlandse lijst toegelaten IJslandse Koperwiek *Tiliacus coburni* kwamen hier terecht omdat het vermoeden ontstond dat deze ondersoort eigenlijk regelmatig voorkomt. Dat vermoeden bleek naderhand terecht, zodat daarmee de ondersoort in 2017 met terugwerkende kracht weer van de lijst van te beoordelen taxa werd gehaald. Een ander ijskastdossier dat eindelijk kon worden gesloten betrof de oranjevelige stern van 2002. Dankzij DNA-analyses van diverse exemplaren in Europa werd duidelijk dat Sierlijke Stern *Sterna elegans* daadwerkelijk in Europa voorkwam. Dit resultaat effende de weg tot aanvaarding van een exemplaar in juni 2002, maar een waarneming in 2006 redde het helaas niet. In 2018 werd besloten om wildgroei binnen de ijskast te voorkomen en de daarin aanwezige gevallen periodiek opnieuw te bekijken zodra nieuwe kennis is gepubliceerd.

Ook op andere dossiers werd vooruitgang geboekt, en soms opmerkelijk vlotjes. Zo werd begin 2014 op basis van de meest recente herkenningliteratuur een herziening van alle gevallen van de baardgrasmus aangekondigd. Reeds in oktober van datzelfde jaar kon deze herziening worden afgerond met als resultaat dat opeens bijna niemand meer Westelijke Baardgrasmus *S. inornata* op zijn lijst had staan maar wel een flink aantal Balkanbaardgrasmussen *S. cantillans*. Het enige geval van Moltoni's Baardgrasmus *S. subalpina* moest er in 2016 aan geloven: de beschreven roep werd bij nader inzien toch onvoldoende overtuigend geacht.

Een andere vlotte vogel was de Oosterse Zwarte Roodstaart van Nieuwe Statenzijl, Groningen, in februari-maart 2018. Het betreft waarschijnlijk de snelst aanvaarde waarneming ooit: 27,5 uur nadat deze in roulatie werd gebracht had de ontdekker een aanvullende vraag beantwoord over de datum én hadden alle acht leden positief gestemd. Een DNA-analyse kwam zo een dag te laat binnen en is achteraf aan het dossier toegevoegd. Tijden zijn veranderd na het baanbrekende herkenningarti-

kel in Dutch Birding over dit taxon door Laurens Steijn in 2003.

Minder vlot verliep de herziening van de Nederlandse gevallen van Fluitzwaan. Na een oproep eind 2015 voor documentatie kwam pas eind 2018 het verlossende antwoord: geen geval was meer aanvaardbaar. De toegepaste criteria, gebaseerd op het hierboven genoemd Dutch Birding-artikel, waren dermate helder geformuleerd dat deze beslissing niet eens tot discussies leidde.

Nog minder verging het de Huiskraai *Corvus splendens*. Hans ter Haar beschreef in zijn historische overzicht (Dutch Birding 30: 240-258, 2008) al eens op hilarische wijze de bocht waarin de CDNA zich ooit wrom om deze soort – tegen de regels van het eigen handboek in – als wild te bestempelen. De soort hield het tot 2015 vol op de Nederlandse lijst maar toen besloot de CDNA alsnog dat de uitzonderingspositie als een wilde 'ship-assisted arrival' niet houdbaar was. Wel werd benadrukt dat deze beslissing losstond van de toen reeds door de overheid geïnitieerde uitroeiing van de populatie te Hoek van Holland, Zuid-Holland. Hoewel soorten op de officiële Nederlandse lijst van wilde vogels wettelijk beschermd zijn, speelde dat blijkbaar geen rol bij deze potentieel invasieve exoot...

Informatievoorziening

Dutch Bird Alerts

Na de grote sprong voorwaarts in de periode 2009-13 bleek het in de huidige periode vooral een kwestie van consolideren en finetuning voor Dutch Bird Alerts. Veel gebruikers zullen zich niet meer realiseren dat het pas in januari 2014 voor de Android-app mogelijk werd om foto's te bekijken op dutchbirdalerts.nl (ook al kon dat al wat langer met de iPhone-app). Later dat jaar werd het ook mogelijk om foto's te uploaden naar de website. In de loop der tijd konden steeds meer wensen vanuit het veld worden ingebouwd in de apps van beide platforms (iPhone en Android) die daarmee steeds meer op elkaar gingen lijken. Op het Android-platform kon daarnaast ook gekozen worden voor een andere zeldzame vogelsoort als ringtone dan de standaard Roodmus *Erythrura erythrura*. Daarnaast hielpen de telefoonproviders ons aan betere communicatie door over te gaan op het snellere en betere 4G-datanetwerk. De huidige admins zijn Julian Bosch, Jonathan Janse en Guus Jennikens.

Een laatste grote ontwikkeling kwam in april 2017. Belgische vogelaars van www.rarebirdalert.be hadden eind 2016 gevraagd of ze konden

meedoen met Dutch Bird Alerts. Dat werd toegejuicht zodat een nieuwe website (www.belgianbirdalerts.be) werd gelanceerd met een nieuwe soortenlijst. Enkele maanden later gingen de ruim 100 Belgische vogelaars al over op het nieuwe systeem. Op dit moment bedraagt het aantal leden met Dutch Bird Alerts meer dan 550 Belgische en Nederlandse vogelaars, een ruime toename ten opzichte van de 300 semafoonleden van vroeger.

Dutch Avifauna

Een eerste wapenfeit was de uitbreiding van Dutch Avifauna met voormalige beoordeelsoorten en niet aanvaarde gevallen in deze periode. Omdat alle aanvaarde gevallen in Dutch Avifauna stonden, werd het ook mogelijk de ranking op DB Alerts te verifiëren. Dit gebeurde per 1 maart 2015: voorheen kon een niet aanvaarde waarneming toch in de ranking blijven staan. In het nieuwe systeem moet voortaan per beoordeelsoort in Dutch Avifauna het specifieke geval worden geselecteerd waardoor de betrouwbaarheid van de ranking is verbeterd.

Nieuwe website

In de loop van 2015 ontstonden er plannen om dutchbirding.nl, dutchbirdalerts.nl en dutchavifauna.nl samen te voegen en van een nieuw grafisch ontwerp te voorzien. Er werd een eisenpakket vastgesteld waarbij de belangrijkste eisen luiden dat één gebruikersnaam/wachtwoord voor alle drie de sites benodigd zou moeten zijn, dat er één soortenlijst voor Dutch Bird Alerts, de fotogalerij en Dutch Avifauna zou worden gebruikt, en natuurlijk dat er een uniforme uitstraling zou zijn. Arnold Meijer maakte het grafische ontwerp en Jeroen van Vianen zette zich aan de taak om alles over te zetten. Reeds op 1 april 2016 was het zo ver: de drie sites werden gemigreerd naar een nieuwe webhost en server en de nieuwe website was een feit! De site kreeg allerlei nieuwe en vernieuwde features, zoals het smoelenboek. Ook kon nu in het webshopgedeelte het abonnement op Dutch Birding en op Dutch Bird Alerts worden afgesloten of worden verlengd. De integratie ging zelfs zo ver dat in de loop van 2017 de volledige ledenadministratie van Dutch Birding door de website is overgenomen. Op deze manier is bijvoorbeeld een verhuizing zo doorgegeven of kunnen de instellingen voor Dutch Bird Alerts snel worden aangepast. De nieuwste loot aan de stam per 1 mei 2018 is de gelegenheid om op de website de persoonlijke wereldlijst in te vullen volgens de taxonomie van de IOC World Bird List. Voor-

deel hierbij is dat Dutch Birding zelf de updates bijhoudt.

Dutchbirding.nl wordt regelmatig gevuld met leuke verhalen uit het veld, zowel van nu als toen en van zowel Nederlandse vogels als die van ver daarbuiten. Een uiterst vermakelijke nieuwe rubriek was de Masters of Mystery georganiseerd door Jan Bisschop en Roef Mulder. Deze competitie zou 25 rondes duren waarvan de eerste ronde plaatsvond op 7 april 2016. Na 25 rondes bleken er drie vogelaars te zijn met hetzelfde aantal goede antwoorden zodat ook nog eens een shoot-out-ronde nodig bleek. Deze werd gewonnen door Andrew Holden, goed voor een verrekijker, met Chris Batty en Nils van Duivendijk als knappe runners-up. Het wachten is tot een volgend team de handschoenen opneemt om een nieuwe competitie te organiseren!

Social media

Na een voorproefje met de Bruinkeelortolaan *E caesia* in 2013 ging het 'facebooktwitchen' helemaal los in deze periode, met als hoogtepunt natuurlijk de ontdekking van de Roodkeelnachtegaal *Calliope calliope* in een Facebookdiscussiegroep in 2016. WhatsApp bewees eveneens zijn waarde. Zo is er een groei te zien van het doorgeven van waarnemingen via lokale WhatsApp-groepen (wat overigens enigszins ten koste lijkt te gaan van het doorgeven via Dutch Bird Alerts). Daarnaast worden er bij speciale gelegenheden speciale WhatsApp-groepen aangemaakt. Sinds 2014 waren er zelfs twee nodig om alle geïnteresseerden op de Dutch Birding-vogelweekenden te kunnen voorzien van informatie. Ten slotte worden speciaal opgerichte WhatsApp-groepen ook gebruikt door leden van Dutch Bird Alerts om bij 'moeilijke' twitches (zoals die van mobiele soorten) snel lastminute-informatie te kunnen doorgeven en ontvangen. Bijvoorbeeld bij de mobiele Keizerarend *Aquila heliaca* van 2017 bleek zo'n groep heel goed te werken.

Ontwikkelingen om de DBA heen

Vogels kijken werd steeds populairder en allerlei initiatieven werden genomen. Zo organiseerde Fogol speciaal voor 'single' natuurliefhebbers zeiltochten naar het vogeleiland De Kreupel in het IJsselmeer. Een andere reallife datingshow bleek in 2015 het tv-programma 'In de ban van de Condor' te zijn waarin vogelend Nederland zag hoe de voor velen toen nog onbekende Arjan Dwarshuis kennismakte met zijn grote liefde Camilla Dreef. Dat was pas het begin van Arjans tv-carrière want zijn plan om in 2016 een ultieme poging te doen

om in één jaar zo veel mogelijk soorten in de wereld te zien, zette zijn naam echt op de kaart. Hij slaagde in zijn doel en kon in 2016 6833 soorten aftikken: een ongekennde prestatie waarmee hij het oude, ook al niet misselijke record van 6042 soorten in 2015 gevestigd door de Amerikaan Noah Strycker dik verbeterde. Wat de poging van Arjan extra bijzonder maakte was dat het een grote crowdfundingactie betrof om geld op te halen voor vogelbeschermingsprojecten. Winnaar van 'In de ban van de Condor' Klaas de Jong zien we overigens sindsdien regelmatig met een safari bus vol beginnende vogelaars rondrijden op Texel.

Het vogelen voor het goede doel was sowieso een thema geworden in deze periode. Niet alleen streken Nederlandse teams mee tijdens big days in het buitenland (zoals voor het Israëlische Champions of the Flyway) maar ook werden steeds vaker lokale big days georganiseerd voor het goede doel. Met name tijdens het Waddenvogelfestival op Texel wordt sinds 2016 veel geld opgehaald voor goede vogeldoelen. Gewoon lekker gezamenlijk vogels kijken kon overigens natuurlijk ook, zoals de succesvolle Top of Holland big days demonstreren.

Twitching next generation

Moesten we aanvankelijk nogal wennen aan DNA-herkenning van vogelsoorten, tegenwoordig lijkt het bijna routine om van zeldzame vogels monsters te verzamelen om zo via genetische analyses tot een definitieve identificatie te komen. Het verzamelen van een poepje is hierdoor salonfähig geworden. Via poepjes werd in deze periode de determinatie van een Stejnegers Roodborsttapuit *Saxicola stejnegeri* en diverse braamsluijpers veilig gesteld. De aanvaarding van een Kleine Sprinkhaanzanger kwam ook dichtbij dankzij mitochondriaal DNA maar er wordt nu zelfs nog naar nucleair DNA gezocht. Gelukkig hoeven vogelaars met smetvrees niet te wanhopen. De CDNA achtte het voor aanvaarding vooralsnog niet nodig om resultaten van de analyse van poepjes van Westelijke Blonde Tapuiten *O hispanica* en Oosterse Zwarte Roodstaarten af te wachten: deze taxa kunnen nog steeds op andere kenmerken worden aanvaard. Dit geldt dan weer niet voor een heel assortiment aan tjiftjaffen. Tot verbazing van velen vertelde Peter de Knijff tijdens een gemakkelijke lezing op de Dutch Birding-vogeldag van 3 februari 2018 dat een tweetal in Nederland gevangen exemplaren qua DNA nog het meest weg hadden van de Turkse ondersoort *P c brevirostris*. DNA-onderzoek leek ook uit te wijzen dat de ondersoort *P c abietinus* hier een grote zeldzaamheid is, veel zeldzamer dan Siberische Tjiftjaf *P tristis*. De weinige

kennis over uiterlijke kenmerken van *abietinus* kan op de schop, zo lijkt het.

De tweede niet meer weg te denken ontwikkeling betreft het opnemen van geluiden van overvliegende vogels. In deze periode gebeurt dat niet alleen via meelopende recorders tijdens reguliere trektellingen, waarbij soorten als Siberische Boompieper en Dwerggors *E pusilla* bijna routinematig worden herkend. Ook draaien recorders nu op steeds meer plaatsen 's nachts. Analyse van deze opnames leveren geheel nieuwe inzichten op over nachtelijke vogeltrek. Daarvoor moesten we wel eerst de nachttrekroepjes van kleine zangvogels leren kennen, iets wat nog steeds in ontwikkeling is. Zo blijkt nu dat Ortolanen *E hortulana* vooral 's nachts overtrekken. Verder valt op dat ook andere reigersoorten dan Blauwe Reiger *Ardea cinerea* 's nachts over locaties vliegen waar je ze niet verwacht, zoals Woudapen *Ixobrychus minutus* over de bebouwde kom van Arnhem of Santpoort-Zuid! De komende periode zal hopelijk veel meer van dit fraais opleveren.

Deception Tours-weekenden

De drie Deception Tours-weekenden in het najaar op Vlieland, Friesland, zijn inmiddels niet meer weg te denken. Ook in deze periode werd menige goede soort gevonden waarbij de Vale Lijster *T obscurus* van oktober 2017 veruit de meest aansprekende was (hoewel ik er goed ziek van ben geworden). De in de vorige periode geïnitieerde voorjaarsweekenden bleken minder succesvol met de vierde Witkeelkwikstaart *M cinereocapilla* op 9 mei 2014 als het voorlopige hoogtepunt.

Voorspelspel

Bij de organisatoren van het voorspelspel was er in 2014 ongetwijfeld een soort van crisis toen er in rappe successie soorten werden gezien die tot een winnaar van het spel hadden kunnen leiden (Azuurmees *Cyanistes cyanus*, Amerikaanse Torenvalk *F sparverius* en Witkruintapuit *O leucopyga*). Wijselijk besloten de organisatoren even af te wachten, en terecht: alle drie sneuvelen bij de CDNA. De eveneens in 2014 waargenomen Afrikaanse Woestijngasmus *S deserti* werd wel door de CDNA aanvaard maar kende geen enkele voorspeller. Zodoende kabbelde het voorspelspel voort tot 20 augustus 2017 toen de meest bizarre waarneming uit de Nederlandse vogelgeschiedenis zich voltrok: een vliegende Bruine Gent *Sula leucogaster* langs een binnenlandse trektelpost die enkele uren later ook nog eens opdook even over de grens in Duitsland en ten slotte nabij Bremen! Dat had niemand kunnen voorspellen..., of toch

4 Vogelaars bij Roodborstlijster / birders at American Robin *Turdus migratorius*, Heemskerk, Noord-Holland, 27 april 2014 (Arnoud B van den Berg)

wel want deze soort stond op de voorspellijst van deelnemer Adrie Benders, waarmee het spel na zeven jaar was afgelopen. Naast de Bruine Gent bleek Adrie ook de Roodborstlijster *T migratorius* goed te hebben voorspeld! Haar andere drie voorspelde soorten waren Brileider *S fischeri*, Scopoli's Pijlstormvogel *Calonectris diomedea* en Amerikaanse Fregatvogel *F magnificens* dus we doen er goed aan om ook met die drie de komende jaren geducht rekening te houden. Na een tussenjaar gaat een nieuwe editie vanaf januari 2019 weer van start.

Vogels

2014

Met 388 soorten was 2014 qua diversiteit een regelrecht topjaar. Daarbij zaten zowel meerdere soorten die voor iedereen nieuw waren als enkele hele fijne inhalers. De winter was steengoed. Sneeuwuilen *Bubo scandiacus* waren ruim voorhanden en zowel de Sperweruil *Surnia ulula* als de Dwerguil *Glaucidium passerinum* van voor de jaarwisseling lieten zich nog fraai bekijken. Mark Hoekstein deed waar hij het best in is: een knaller van een stelt vinden op Noord-Beveland. Ditmaal haalde hij uit met een eerste-winter Kaspische

Plevier *Anarhynchus asiaticus* die tussen 10 en 26 januari goed twitchbaar was: het derde geval in nog geen vijf jaar tijd. Waren we een jaar eerder in onze nopjes vanwege de eerste Geelsnavelduiker *G adamsii* na 17 jaar, nu al was er weer een exemplaar twitchbaar. Deze door Bob Coenen gevonden vogel zwom op 16-27 januari bij Rhederlaag, Gelderland, en liet zich soms beter zien dan die van 2013. De echte winterharde mega was dit keer te vinden in de verre binnenlanden van Gelderland, waar Wil Gerritsen en Roel Schwartz op 18 januari de eerste Bruine Klauwier ontdekten bij Netterden. De rit ernaartoe maakte de westerlingen goed duidelijk hoe ver oostwaarts Gelderland eigenlijk strekt. De vogel bleef tot 8 mei hangen. Robert Pater vond een Kleine Trap *Tetrax tetrax* die tussen 13 en 26 februari bij Noordenveld, Drenthe, verbleef. Vanwege een melding op 10 april in de Dordtse Biesbosch, Zuid-Holland, was er even hoop op eindelijk weer eens een Bruinkopgors *E bruniceps*. De determinatie was juist, alleen bleek er een kweekring aan te hangen (de eerste helft van april was ook wel erg vroeg...). Maar lang hoefde hier niet over getreurd te worden, omdat een door Floor Arts ontdekt mannetje zonder vervelende ringetjes op 23-24 juli bij Westkapelle, Zeeland, was te zien. Deze

niet altijd even makkelijk te vinden vogel betrof slechts het 12e geval, en de eerste sinds 1995 – en die laatste vogel was slechts beperkt twitchbaar... Jongeling Lonnie Bregman zette op 27 april de boel op stelten met zijn tweede-kalenderjaar mannetje Roodborstlijster in het Noordhollands Duinreservaat, Noord-Holland. Het was een stevig eind lopen, de vogel verdween soms voor lange tijd, maar dat weerhield ‘de meute’ er niet van om dit eerste geval bij te schrijven. Op de Maasvlakte, Zuid-Holland, vond Mark Benders de eerste Steppeklapekster *L. lahtora pallidirostris* van het voorjaar (en de derde ooit). Daar liet de vogel zich tussen 29 april en 3 mei goed bekijken. Met nog twee exemplaren in het najaar (op 12 september bij Heinkenszand, Zeeland, en op 14-26 oktober bij Den Helder, Noord-Holland) waren er van de vijf gevallen liefst vier uit de periode 2011-2014! Een Witkeelkwikstaart die op 9 mei op Vlieland werd vastgelegd door Tim de Boer en Rutger Wilschut was het vierde geval. Tussen 22 en 24 mei verbleef bij Westkapelle een vermoedelijk vrouwtje Oostelijke Blonde Tapuit *O. melano-leuca*, gevonden door Tobi Koppejan, waarvan het van een poepje verkregen DNA in 2018 aangaf dat de vogel een oostelijke herkomst had. Deze waarneming werd door de CDNA in eerste instantie rap in de recent aangeschafte ijskast geplaatst maar zal daar op basis van deze resultaten wel weer uitkomen. Was een tot frustratie van velen achteraf bekendgemaakt tweede-kalenderjaar vrouwtje Koningseider in Scheveningen, Zuid-Holland, op 28 juni alleen voor de fotograaf weggelegd, tussen 23 augustus en 1 oktober werkte een door Nils van Duivendijk gevonden adult vrouwtje in de NIOZ-haven op Texel veel beter mee. Daar deed hij vooral de jongste generatie vogelaars een groot plezier mee: de laatste goed twitchbare stamde alweer uit 2001. De Roze Pelikaan *Pelecanus onocrotalus* die vanaf 4 september tot halverwege 2015 op diverse plekken opdook, zorgde zowel in het veld als in de CDNA voor de nodige statusdiscussies. De tamme vogel werd evengoed aanvaard als 10e geval. Na de knaller van een inhaalsoort in de vorm van de Bruinkopgors volgde een tweede knaller van een inhaalsoort in de (na)zomer. Op 7-8 september haalde Kris De Rouck uit met een Oosterse Vorkstaartplevier *Glareola maldivarum* bij het Ramme-gors en Stinkgat, Zeeland. Hoewel ook deze kortstondig wat determinatieperikelen opleverde werd, in tegenstelling tot de lange geschiedenis van het eerste geval in augustus 1997, het juiste etiket ruim op tijd op de vogel geplakt.

Het door Dana Valckx gefotografeerde adulte

mannetje Witkruintapuit dat van 23 september tot 3 december midden in Oegstgeest, Zuid-Holland, de katten ontweek, zorgde weer eens voor ellenlange discussies over status. Het verschil in inzicht tussen vogelaars over wat nu wel of geen bewijs is voor herkomst uit gevangenschap kwam daarin scherp naar voren: de cynici en de diehard ‘believers’ vlogen in hun betogen wel eens uit de bocht van het betamelijke en wenselijke op ons forum. De beschadigde vleugels en tenen en de latere melding van ‘autoriteiten’ dat er vlak in de buurt een smokkellijn tussen Marokko, België en Nederland werd opgerold – waarbij ook meerdere exemplaren van deze soort in beslag waren genomen – deden het geval overtuigend de das om. Daar kwam bovenop dat op 2 november een exemplaar met een al dan niet illegaal aangelegde rode kweekring opdook op Ameland, Friesland.

Boven alle twijfel verheven was een door Thomas van der Es ontdekte Westelijke Baardgrasmus op de Maasvlakte op 2 oktober. Na de splits en de daaropvolgende revisie reisden velen op stel en sprong af om deze op hun lijst bij te schrijven. Dat de determinatie van izabelklauwieren *L. isabellinus/phoenicuroides* soms uitermate lastig is, beees een jonge vogel op Texel op 11 oktober die zowel als Daurische *L. isabellinus* als Turkestaanse *L. phoenicuroides* werd ingediend. Uiteindelijk ging hij ongedetermineerd de boeken in. De volgende eerstejaars izabelklauwier hing op 13 november in een net bij, waar anders, Castricum. De determinatie was ook hier geen sinecure, maar de balans bij deze vogel, die tot 25 november in het gebied bleef, sloeg uiteindelijk overtuigend door naar Turkestaanse Klauwier: het derde geval.

Het jaar eindigde in stijl, al ging daar nogal wat aan vooraf. Hans Zaal vond op 12 november tijdens werkzaamheden de eerste Afrikaanse Woestijngrasmus en meldde dat vervolgens aan vogelblogger en -fotograaf Adri de Groot. Die postte enkele beeldvullende foto’s zonder de exacte locatie prijs te (willen) geven. Rob Halfff toonde zijn onderzoekswaardigheid (wat moet hij toch bij die zonnebrillenclub?) en wist op basis van de achtergrond op een foto van de ontdekker de locatie te achterhalen. Daar werden we vanaf 26 november allerhartelijkst ontvangen door de eigenaars van het perceel. Als dank kochten vele vogelaars een lekker kaasje bij hun kaasboerderij en kreeg de familie bovendien een fraaie ingelijste foto van de vogel. Dat de soort geen langeafstandstrekker is en kort daarvoor het smokkelnetwerk was opgerold, zorgde hier en daar voor kritische noten over de status. De laatste klappers van 2014 bleken twee Oosterse Tortels *Streptopelia orientalis*. Was een

gefotografeerd exemplaar in een tuin in Zoutelande, Zeeland, op 14 december nog alleen voorbehouden aan de bewoners, vanaf 30 december tot ver in 2015 konden we weer voor ouderwets winters woonwijkenplezier terecht in Vlaardingen, Zuid-Holland, voor een door Ben van As ontdekt exemplaar. Een van de bewoners van de wijk was daar minder van gecharmeerd en voerde charges uit met een brandslang, wat twitchers er uiteraard niet van weerhield in groten getale af te reizen om een hapax weg te werken.

2015

Het jaar begon triest: Kuifleeuwerik *Galerida cristata* werd toegevoegd aan de lijst van CDNA-beoordeelsoorten. Begin 2015 bleek er toch nog eentje rond te lopen in Den Bosch, Noord-Brabant, en ook Breskens had in 2015 een geval, maar daar bleef het daarna bij. Dat had tijdens de oprichting van de DBA in Katwijk, waar ze in 1979 nog gewoon over de boulevard liepen, vast niemand voor mogelijk gehouden. Het was ook een jaar van min één op de lijst: de Huiskraai werd niet alleen figuurlijk, maar ook letterlijk uit Nederland afgevoerd; beide beslissingen werden op fora met zowel boegeroep als gejuich ontvangen. Een ander triest tintje gaf de laatste foto van een met zekerheid uit Nederland stammende Korhoen *Tetrao tetrix* op de Holterberg, Overijssel: een hen met een blauwe kleurring, vermoedelijk geringd in 2008. Omdat inmiddels was begonnen met het uitzetten van exemplaren uit Zweden, is sindsdien onduidelijk welke van de waargenomen vogels betrekking hebben op deze uitgezette exemplaren en welke misschien niet.

In het veld begon het jaar een heel stuk vrolijker. Zo zorgde de vierde Kleine Trap in vijf jaar tijd, in de Arkemheense Polder bij Nijkerk, Gelderland, tussen 23 en 29 januari voor vermaak. De beste soort van januari hadden we echter te danken aan een gefrustreerde twitcher. Of beter: dipper. Rob Half had de Amerikaanse Oeverloper van 2011 gemist en sindsdien er een gewoonte van gemaakt om, zeker in de wintermaanden, foto's van Oeverlopers *A hypoleucos* op waarneming.nl te controleren. Dat betaalde zich uit bij een op 19 januari bij Medemblik, Noord-Holland, door Pieter van Franeker gefotografeerde vogel: het bleek het vierde geval van een Amerikaanse en pas de tweede twitchbare. Tussen 21 januari en 2 mei waren we getuige van een vogel die steeds meer in zomerkleed kwam.

De trend van de vorige periode werd voortgezet toen Jacob Bosma in de woonwijk Beijum, Groningen, een tweede-kalenderjaar vrouwtje Grijsje

Junco *Junco hyemalis* ontdekte dat tussen 1 februari en 10 april de winter opvrolijkte. Aangezien het enige andere geval uit 1962 stamde, kon iedereen een nieuwe soort bijschrijven. Omdat we met zijn allen in 2004 ook al naar deze woonwijk waren uitgerukt voor twee Haakbekken *Pinicola enucleator* waren er voldoende bespiegelingen waarom juist deze plek zo veel zeldzame vogels zou aantrekken, vooral toen later bleek dat de junco hier niet de laatste zeldzaamheid was.

De aanhouder wint. Soort van. Hij wordt in elk geval beloond. Leon Edelaar vindt Amerikaanse Zilvermeeuw *Larus smithsonianus* niet specifiek mooi. Of leuk. Toch loopt hij al ontelbaar veel jaren de stranden rondom zijn woonplaats af om de eerste voor Nederland te vinden. Het is hem nog steeds niet gelukt. Er valt weinig tegenin te brengen dat zijn troostprijs veel spectaculairder was: de eerste Thayers Meeuw *L thayeri* (of, alleen al om één dipper een plezier te doen: *L glaucooides thayeri*?). Leon vond de vogel laat op de dag op 11 april bij Egmond aan Zee, Noord-Holland. De twitchende goegemeente reageerde de volgende ochtend wat lauw, met slechts enkele 10-tallen vogelaars. De situatie leek volslagen kansloos met de vele 1000en meeuwen die na het afronden van de zandsuppletie (voor kustverdediging) precies op de dag van de vondst hun heil elders zochten, maar het kwam, voor het oog van de camera van een tv-programma over vogels kijken, allemaal goed toen de meeuw toch plots opdook. Het beest vond snel de volgende fase van de suppletie en verbleef op 14-27 april bij Bergen aan Zee, Noord-Holland.

Bijzonder waren de twee voorjaarsgevallen van Poelsnip *Gallinago media* van 2015. Voor het eerst was in Nederland namelijk balts te zien en te horen van deze soort, en wel bij Broekhuizen, Limburg, op 25-28 april (gevonden door Mariet Verbeek) en bij Velp, Gelderland, op 23-24 mei. Bovendien waren er nog twee najaarsgevallen wat 2015 tot een goed jaar maakte voor deze soort. Zes. Dat was het ook voor Grijsje Vrouwen in 2015, met een eerste op 25 mei in Achtkarspelen, Friesland. Vooral een juveniele op 3-5 augustus bij de telpost met de grappigste naam – Brobbelbies Noord bij Hooge Heide, Noord-Brabant – trok het nodige bekijks. Maarten Langbroek zorgde op 10 juni met een mannetje Oostelijke Blonde Tapuit (vierde of vijfde geval) in de Coepelduynen, Zuid-Holland, voor een mooie waarneming (waar hij op 15 april ook al voor de eerste voorjaarswaarneming van Blauwstaart had gezorgd). Opvallend genoeg dook de vogel drie dagen later op in Engeland. Het jaar leek echter als een nachtkars

5 Amerikaanse Oeverloper / Spotted Sandpiper *Actitis macularius*, Medemblik, Noord-Holland, 17 april 2015 (Co van der Wardt) 6 Grijsje Junco / Dark-eyed Junco *Junco hyemalis*, tweede-kalenderjaar vrouwtje, Beijum, Groningen, Groningen, 19 februari 2015 (Arnoud B van den Berg) 7 Woestijngasmus / Asian Desert Warbler *Sylvia nana*, Terschelling, Friesland, 14 november 2015 (Jaap Denee) 8 Poelsnip / Great Snipe *Gallinago media*, Broekhuizen, Limburg, 28 april 2015 (Arnoud B van den Berg)

uit te gaan. Wel trok na acht jaar zonder Siberische Strandloper *C acuminata* de door Pierre van der Wielen ontdekte vogel in de Putten van Camperduin, Noord-Holland, tussen 6 en 19 september veel aandacht (achtste geval van in totaal negen vogels) en was een Ruigpootuil *Aegolius funereus* die zich tegen een Amsterdams schoolraam doodvloog op 12 oktober opmerkelijk als 's lands meest westelijke ooit. Curieus was dat een Vorkstaartplevier *G pratincola* op 18-23 oktober juist Terneuzen, Zeeland, uitkoos omdat de vorige twee gevallen in het late najaar uit precies dezelfde gemeente stamden. Een Mongoolse Pieper *A godlewskii*, de eerste twitchbare sinds 2007, liet zich op 31 oktober en 1 november bij tijd en wijle goed zien bij Ridderkerk, Zuid-Holland. De vogel was op de

eerste dag ingevoerd als Grote Pieper *A richardi*, maar een opletend CDNA-lid luisterde toevallig de opname af. Het jaar sloot wel degelijk af met een klapper. De derde Woestijngasmus *S nana*, die op 13-19 november op Terschelling, Friesland, verbleef was de eerste sinds 1994 en werd daarom door een nieuwe generatie twitchers heel, heel warm onthaald. Het werd een memorabele twitch, van een vogel die panna's uitdeelde en beeldvullend met smartphones werd gefotografeerd. Het commentaar van enkele buitenstaanders op fora dat vogelaars te dicht bij de vogel kwamen, was hilarisch: kritische signalen van de buitenwacht kunnen we soms met de juiste redenen gewoon negeren.

9 Thayers Meeuw / Thayer's Gull *Larus thayeri*, juveniel, met Zilvermeeuw / European Herring Gull *L. argentatus*, Egmond aan Zee, Noord-Holland, 12 april 2015 (Vincent Legrand)

10 Vogelaars bij Thayers Meeuw / birders at Thayer's Gull *Larus thayeri*, Egmond aan Zee, Noord-Holland, 12 april 2015 (Arnoud B van den Berg)

2016

2016 was misschien wel het beste jaar sinds de oprichting van de DBA. Met zes nieuwe soorten, enkele héél harde inhalers, een puike winter, een puik voorjaar én een puik najaar en massa's zeldzaamheden van een iets minder groot kaliber was er het hele jaar door van alles te beleven. Dat er zelfs in de hoogste regionen van de ranking mensen waren met zeven (zes?) nieuwe soorten – met afstand het hoogste aantal van deze periode – zegt meer dan genoeg. Tegelijkertijd was het ook een jaar waarbij internetdiscussies soms hoog opliepen... Een ding weet ik zeker: na de topjaren 1986, 1996, 2006 en 2016 lijkt het raadzaam om in 2026 geen vakanties te boeken of andere beslommeringen te hebben!

Opmerkelijk begon het jaar met een megadip: niet een voorbode dus voor wat we zouden missen, maar juist voor wat er zou komen. Een tweede-kalenderjaar Maskerklauwier *L nubicus* werd op 3 januari (en dus niet 15 november 2015, zoals eerder gedacht) door een niet-vogelaar gefotografeerd op Terschelling. Omdat deze vogel niet meer werd teruggevonden, was de eerste massatwitch van 2016 vertrouwd binnen een winterse bebouwde kom, met dank aan Wietze Janse die voor ons

onbeduidende Facebookgroepen afstruint. Hanneke de Boer vroeg zich op 15 januari af welke vogel haar zoon al een week in zijn tuin in Hoogwoud, Noord-Holland, had... Nou, een Roodkeelnachtegaal! Met dank aan de oplettendheid van Wietze, het CSI-werk van Jaap Denee en doortastend optreden van Remco Hofland werd dit een van de opmerkelijkste twitches uit de geschiedenis van de DBA. Voor vijf euro per persoon – een idee van Remco om de aanvankelijk niet zo enthousiaste zoon over te halen – kon iedereen om beurten (kort) naar de vogel kijken, waarna de meesten weer achteraan de rij aansloten voor de volgende sessie. Buiten werden door andere buurtbewoners op meerdere plekken koffie en koeken verkocht en ook burens begonnen hun huis tegen betaling aan te bieden. Na verloop van tijd liet de vogel zich tot 12 april ook steeds vaker buiten de tuin zien. Op waarneming.nl werd de vogel liefst 2000 keer ingevoerd. Dat de vogel geboren en getogen was op de taiga, bleek uit de grote hoeveelheid imitaties van Noord-Aziatische soorten die hij aan het einde van zijn verblijf in zijn zang liet horen. Toen dat bekend werd, reisden zelfs vogelaars uit verre buitenland naar Hoogwoud af om de soort bij te schrijven.

11 Vogelaars op hun beurt wachtend bij Roodkeelnachtegaal / birders waiting for their turn at Siberian Rubythroat *Calliope calliope*, Hoogwoud, Noord-Holland, 16 januari 2016 (Arnoud B van den Berg)

12 Roodkeelnachtegal / Siberian Rubythroat *Calliope calliope*, eerste-winter mannetje, Hoogwoud, Noord-Holland, 7 maart 2016 (Arnoud B van den Berg)

13 Balkankwikstaart / Black-headed Wagtail *Motacilla feldegg*, mannetje, De Nederlanden, Texel, Noord-Holland, 30 april 2016 (Jos van den Berg/birdingtexel.com)

14 Rosse Waaierstaart / Rufous-tailed Scrub Robin *Cercotrichas galactotes*, eerstejaars, Maasvlakte, Zuid-Holland, 20 september 2016 (Arnoud B van den Berg)

15 Bergheggenmus / Siberian Accentor *Prunella montanella*, eerstejaars, Maasvlakte, Zuid-Holland, 21 oktober 2016 (Arnoud B van den Berg)

Tegelijkertijd diende de volgende klapper zich al aan. Tussen 19 januari en 13 maart zwom op sommige dagen een door Gertjan van Noord gevonden (en via waarneming.nl ontmaskerd) mannetje Amerikaanse Tafeleend *A americana* in een kanaal bij Zuidhorn, Groningen. De grote zeldzaamheid, het ontsnappingsrisico en (aanvankelijk) de mogelijkheid van een hybride zorgden voor heel wat discussie, maar stond uiteindelijk aanvaarding niet in de weg. Texel was 'hot and happening' in het voorjaar van 2016. De vijfde Forsters Stern *S forsteri* werd op 10 april gevonden door Mardik Leopold tijdens zijn onderzoek naar Visdieven *S hirundo*. Daar werd de vogel tot 18 april gezien, met nog een losse waarneming op 29 april. Het was het eerste geval sinds 2003. Direct erop aansluitend was er de Balkankwikstaart *M feldegg* van Ruwan Aluvihare die van 30 april tot 4 mei op Texel verbleef: het was een langverwachte toevoeging voor de Nederlandse lijst. De vogel werkte aanvankelijk niet al te best mee door op de eerste dag dat hij haalbaar was voor de mensen van het vasteland heel de dag weg te blijven, totdat Ruwan zelf hem weer terugvond op het moment dat iedereen alweer op de (laatste) boot terug zat. De vogelaars die de dagen erna toch maar weer teruggingen werden echter beloond. En nog was het niet klaar op Texel: Diederik Kok bezorgde een nieuwe generatie vogelaars de kans om Grote Kanoet toe te voegen aan hun lijst. Op het wad bij De Cocksdorp ontdekte hij op 13 mei een adulte in zomerkleed die tot 17 mei met enige volharding kon worden gezien. Tussen de Texel-twitches door kon op 14-18 april een bezoek worden gebracht aan Wageningen, Gelderland, voor een fraaie twitchbare zingende Westelijke Baardgrasmus en daarna aan de Ooijpolder, Gelderland, voor een zingende Zwartkoprietzanger *Acrocephalus melanopogon*. Laatstgenoemde was de eerste ooit en hing op 21 april in een netje maar behield zijn lust tot zingen tot 28 april, waarna hij zich niet meer liet horen of ontdekken tussen het zanggeweld van de inmiddels massaal gearriveerde Kleine Karekieten *A scirpaceus*. Dat de adulte Steltstrandloper *C himantopus* die in mei op drie plekken werd gezien Texel wist te ontwijken was bijna vreemd. Na een verblijf in Limburg op 11-12 mei, werd de vogel vervolgens in Gelderland op 14-18 mei en op Terschelling op 19 mei gezien. Maar geen Texel dus. Overigens ontweken in april-mei ook de drie Alpenheggenmussen *Prunella collaris* Texel.

Het duurde daarna even voordat er weer een klapper te bezoeken was. Met een Rosse Waaiersaart *Cercotrichas galactotes* op de Maasvlakte op 20-24 september, ontdekt door diverse Birding

Basterds, werd een geweldig najaar afgetrapt. 'Good old' Maasvlakte was 'the place to be' in het najaar van 2016 want op 4 oktober werd opnieuw door een contingent van de Birding Basterds een sprinkhaanzanger ontdekt waarvan het mitochondriaal DNA inderdaad wijst op een Kleine Sprinkhaanzanger. Voor dit nieuws bekend werd, was na een korte maar heftige internetdiscussie over het uiterlijk nog geconcludeerd dat de vogel een Sprinkhaanzanger *L naevia* moest zijn. Dé gebeurtenis van het najaar 2016 was de influx van Bergheggenmussen *P montanella* in West-Europa. Aanvankelijk moesten we met lede ogen aanzien dat deze soort in alle landen ten noorden, oosten en westen van ons in hogere aantallen dan ooit werd gezien maar dat de influx aan ons land voorbijging. Tot 21 oktober. Toen ontdekte weer een ander contingent van de Birding Basterds een exemplaar op de Maasvlakte dat op een massale belangstelling kon rekenen van vogelaars uit Nederland en België. Voor velen het onbetwiste hoogtepunt van 2016. Voor de dippers was een Provençaalse Grasmus *S undata* op de Maasvlakte op 22-28 oktober slechts een schrale troost. Een ander hoogtepunt van het najaar was de ringvangst van een Kroonboszanger *P coronatus* te Castricum op 21 oktober die daarna twee dagen ook in het veld kon worden waargenomen, hetgeen erg prettig was voor hen die de eendaagse vogel van 2007 hadden gemist. Een tweede interessante vangst betrof de eerste in Nederland geringde Oosterse Tortel op Vlieland op 30-31 oktober. Daarnaast tekende zich in oktober een ongekende influx af van Witkopgorzen *E leucocephalos* waarvan er 10 werden aanvaard in 2016 en nog eens drie in de daaropvolgende wintermaanden van 2017. De aantallen van drie Blauwstaarten (waaronder de eerste decemberwaarneming ooit bij Wassenaar) en tevens drie Oosterse Zwarte Roodstaarten (waaronder ook weer een op de Maasvlakte) gedurende het najaar vallen bij dergelijke aantallen bijna in het niet, maar waren in het vorige millennium nog ondenkbaar geweest. De tweede Stejnegers Roodborsttapuit werd gevangen op Vlieland maar werd pas onlangs ingediend en is dus ook nog niet aanvaard. Het jaar eindigde karakteristiek in een woonwijk. Een in alle opzichten karakteristieke Bruine Lijster *T eunomus* werd op 8 november in de wijk Beijum in Groningen ontdekt door Jos Welbedacht en werd alleen in de ochtend van 9 november nog gezien, en lang niet door alle aanwezigen. De reden bleek op 11 november: de vogel werd toen als vermoedelijk raamslachtoffer binnen gedragen door een kat. Dankzij alle ophef in de lokale huis-aan-huisbladen kon het exem-

16 Vogelaars bij Seebohms Tapuit / birders at Seebohm's Wheatear *Oenanthe seebohmi*, Solleveld, Den Haag, Zuid-Holland, 22 mei 2017 (Arnoud B van den Berg)

plaar worden veiliggesteld voor museum Naturalis te Leiden, Zuid-Holland.

2017

Terug naar de realiteit, zo kan 2017 het best worden samengevat, ook al was het na 2014 het jaar met de meeste vogelsoorten ooit. Maar 2017 was een jaar met niet twitchbare nieuwe soorten en ook een jaar van de terugkeer van soorten die recent voor het eerst waren vastgesteld. In de laatste categorie past bijvoorbeeld een Bruine Klauwier die tussen 19 februari en 7 maart te Den Helder kon worden bezocht, slechts drie jaar na de eerste. Ook de tweede Zwartkoprietzanger werd in maart vooral gehoord en heel soms gezien (en zelfs eenmaal gefotografeerd!) op 18-21 maart in de Brabantse Biesbosch, Noord-Brabant, slechts een jaar na de eerste. Met een wild aandoende Siberische Taling *Sibirionetta formosa* tussen de Smienten *Mareca penelope* in de omgeving van Noordwijkerhout en Noordwijk, Zuid-Holland, tussen 4 februari en 5 april en de eerste van een ongelooflijk recordaantal van 10 Grijze Wouwen op 28 maart werd het al gauw eind april. Meestal een goede tijd voor een spectaculaire soort en in de vorm van een mannetje Blauwe Rotslijster *Monticola solitarius* op het industrieterreintje van Vlieland op 25-

26 april was ook 2017 geen uitzondering. Twitchers hadden veel moeite met deze vogel omdat hij op 26 april vertrok net voor de aankomst van de meute. Wonder boven wonder werd hij echter herontdekt halverwege het eiland, c 7 km van de oorspronkelijke locatie, waar hij tot het einde van de dag bleef. De derde Grijze Junco op 7-8 mei in

17 Seebohms Tapuit / Seebohm's Wheatear *Oenanthe seebohmi*, eerste-zomer mannetje, Solleveld, Den Haag, Zuid-Holland, 22 mei 2017 (Tom Visbeek)

Noord-Holland bleef dan weer beperkt tot de ontdekkers die niet wisten dat het een grote zeldzaamheid betrof. Het late voorjaar werd gedomineerd door twee eerste voor de Nederlandse lijst: de twitchbare Seebohms Tapuit *O seebohmi*, al ging niet iedereen rijden omdat het slechts een ondersoort zou betreffen, en de niet-twitchbare Siberische Gierzwaluw *A pacificus* te Westkapelle op 12 juni. De laatste datum was tevens goed voor opnieuw een Forsters Stern op Texel (weer ontdekt door Mardik Leopold maar nu niet twitchbaar). De zomer kabbelde verder voort totdat de rust in de vroege ochtend van 20 augustus ruw werd verstoord door de hierboven al genoemde waarneming van de Bruine Gent. We bleven er collectief stil van. Tot 27 september. Maartje Bakker en Toy Janssen doorbraken de stilte met de melding van een rondcirkelende Keizerarend op hun telpost, Brobbelbies Noord. Snelle beslissers prezen zich een week gelukkig totdat de vogel ruimschoots op herhaling kwam tussen 3 en 10 oktober in de Kop van Overijssel. Hij droeg een ring waarmee de afkomst kon worden herleid tot een Hongaars nest. Oktober had vooral voor de Waddeneilanden nog wat in petto. Op Vlieland werden een Stejnegers Roodborsttapuit gezien op 16-17 oktober, waarvan het DNA kon worden bepaald, alsmede een Vale Lijster op 20-21 oktober, als hoogtepunt van Deception Tours, terwijl in de tussentijd op Texel een Westelijke Blonde Tapuit *O hispanica* op 19 oktober werd bewonderd. Het jaar eindigde met een grote influx van Grote Kruisbekken *Loxia pytyopsittacus* die begin 2018 tot diverse broedgevallen zou leiden.

2018

Was 2017 een terugkeer naar de realiteit, dan leek 2018 wel een terugkeer naar de vorige eeuw. Of spreekt hier een inmiddels reeds zeer verwende vogelaar? Het voorjaar was goed maar het najaar liet vooral de oude garde in de steek. Waar vanaf half oktober elders in de WP de Azoren werden aangevallen door groepen Amerikaanse zangvogels en oostelijk en noordelijk van ons regelmatig zeldzame Siberische soorten werden gevonden, moesten we het tot eind oktober met veel minder doen.

De winter begon uitstekend, zoals in de vorige aflevering al gememoreerd. Een twitchbare eerste-winter Ross' Meeuw *Rhodostethia rosea* was ons nog nooit overkomen zodat menigeen naar het door Jan Goedbloed te Vlissingen, Zeeland, ontdekte exemplaar toog om toch maar dat nieuwe kleed aan de lijst te kunnen toevoegen. Uiteindelijk gaf de vogel iedereen daar ruim de kans voor door

tussen 24 januari en 21 maart in de omgeving te blijven hangen. Eveneens zeer populair bleken twee sinds lange tijd twitchbare Bastaardarenden *Clanga clanga* in respectievelijk de Krimpenerwaard (18-21 februari) en op Texel (26-27 mei). De populariteit zal mede veroorzaakt zijn vanwege het in het verleden nog niet onderkende risico op hybride arenden zodat 'een arend in het verleden geen zekerheid bood voor de toekomst'. Twee Koningseiders, een op de Waddenzee bij Harlingen, Friesland, en een rondom Texel, waren prachtige (bijna) adulte mannetjes die mede daardoor flink bezocht werden. Het verdere voorjaar was er een van inhalers, waar bijna iedereen wel van profiteerde. Zo was er keuze uit twee zeldzame kwikstaartsorten: het territoriale mannetje Witkeelkwikstaart dat van 21 april tot 9 juli zong in de Onnerpolder te Haren, Groningen, gaf iedereen de kans om deze vijfde voor het land van dichtbij te observeren. Een mannetje Balkankwikstaart op 11-12 mei te Lentevreugd, Wassenaar, Zuid-Holland, was zelfs pas het tweede, maar volgde kort op het eerste. Een andere inhaler was een Cirlogors *E cirulus* die zelfs in tweevoud opdook. Een territoriaal mannetje op de grens van Limburg en Noord-Brabant tussen 20 april en 10 juli dat vooral later tijdens zijn verblijf prima twitchbaar was, en een mannetje dat zich op 14 mei op diverse locaties in het Noordhollands Duinreservaat bij Castricum en Heemskerk kort liet zien. Gelukkige waarnemers zagen deze laatste vogel op korte afstand van de vijfde Balkanbergfluit *P orientalis*, de eerste twitchbare sinds 1983 en dus ook een uitstekende inhaler. Voor enkele waarnemers was ten slotte ook de adulte Grote Kanoet op Terschelling op 16-19 juni nog een goede inhaler.

Na een aantal jaren zonder, hadden we in 2018 eindelijk weer een midzomerse klapper: de door Wim Tijsen ontdekte Sporenkievit *Vanellus spinosus* die tussen 16 juli en 8 augustus te zien was bij Sloodorp in de Wieringermeer, Noord-Holland. Gezien de roerige geschiedenis van deze soort, met enkele bewezen en/of vermoede escapes, zal de CDNA er bij de beoordeling van de status weer een kluit aan hebben.

Zoals gezegd kwam het najaar pas laat op gang. Zo was het enige hoogtepunt van de periode september tot half oktober de eerste twitchbare Kleine Zwartkop *S melanocephala* van het millennium te Eastermar, Friesland, tussen 9 en 14 oktober, ook al was deze vogel reeds op 28 augustus voor het eerst gevangen. Voor de oude garde viel er na half oktober nog altijd weinig te beleven, hoewel dat wellicht meer iets zei over een afnemend reactievermogen. Na de melding op 25 oktober van een

18 Ross' Meeuw / Ross's Gull *Rhodostethia rosea*, eerste-winter, Vlissingen, Zeeland, 25 januari 2018 (*Edwin Winkel*)
19 Cirlgors / Cirl Bunting *Emberiza cirlus*, mannetje, Weerter- en Budelerbergen, Noord-Brabant, 6 mei 2018 (*Paul S Ruiters*) **20** Witkeelkwikstaart / White-throated Wagtail *Motacilla cinereocapilla*, mannetje, Onnerpolder, Haren, Groningen, 13 mei 2018 (*Thijs Glastra*)

21 Bastaardarend / Greater Spotted Eagle *Clanga clanga*, eerste-winter, Polsbroekerdam, Utrecht, 18 februari 2018
(Kees de Leeuw)

langsvliegende Kuhls Pijlstormvogel *C borealis* langs drie trektelposten in Zuid-Holland had men natuurlijk direct in de auto moeten springen richting Westkapelle, waar de vogel inderdaad zeer fraai en op zijn dooie akkertje langs kwam vliegen; hij kon daarna nog tot ver langs de Vlaamse kust worden opgepikt. Voor de 'next generation' was de negende Roodoogvireo *Vireo olivaceus* zeer welkom want het was slechts de derde twitchbare: te zien op Texel op 27-30 oktober. Na een Geelkop-troepiaal *Xanthocephalus xanthocephalus* uit een ver en grijs verleden was dit pas de tweede Amerikaanse zangvogel voor het eiland. Het was extra leuk dat hij werd ontdekt door Arend Wassink die 40 jaar geleden aan de wieg stond van de DBA. Een juveniele Bairds Strandloper *C bairdii* te Deventer, Overijssel, op 2-3 november was de eerste waarneming in deze maand voor deze soort en zelfs een van de weinige zo laat in het jaar voor het noordelijke halfrond. De beste soort van het jaar kwam ons pas op 20 november ter ore, toen bekend werd gemaakt dat op 5 november een sterk vermagerde Grijswangdwerglijster *Catharus minimus* in de duinen van Monster, Zuid-Holland, was gevonden en naar een nabijgelegen vogelasiel gebracht. Daar kon hij worden opgelapt, waarna hij in de ochtend van 20 november werd losgela-

ten op ettelijke kilometers van de vindplaats bij Kijkduin, Den Haag, Zuid-Holland. De vogel verdween prompt in de vegetatie en werd nooit meer teruggezien. Het werd een prachtige testcase of de nieuwe telregels sluitend waren. Helaas voor de opstellers bleek dat nog niet helemaal was doorzocht of een vogel in een dergelijke situatie telbaar zou moeten zijn of niet... Voor de twitchers sloot het jaar op de valreep (mogelijk) positief af toen op 1 december tijdens een sinterklaas-big day (een nieuw fenomeen) een eerstejaars gele kwikstaart werd ontdekt onder de rook van Rhooen, Zuid-Holland, die trekjes vertoonde van een Oostelijke Gele Kwikstaart. Gezien de identificatieperikelen rondom jonge kwikstaarten was het maar goed dat hij zich twee dagen later liet vangen zodat ook deze vogel de DNA-mallemolen ingaat.

Lijstjes en getallen

Lijstjes

De nummer 1 scoorde in deze periode een toename van 17 soorten, een gemiddelde van 3.4 per jaar, dus weer meer dan de 2.4 over de vorige periode. Er is nog geen sprake van een afname. Het aantal getipte nieuwe soorten voor de Nederlandse lijst bij het Voorspelspel in 2010, bijna 150 soor-

TABEL 2 Ranglijst soortenjagers in Nederland op 1 januari 2019 / ranking of twitchers in the Netherlands on 1 January 2019 (fide Gerard Steinhaus)

1	Gerard Steinhaus	482
	Aart Vink	482
3	Jan van der Laan	480
	Nick van der Ham	480
	Ted Hoogendoorn	480
	Enno Ebels	480
7	Arnoud van den Berg	479
	Dick Groenendijk	479
9	Max Berlijn	477
	Martin Olthoff	477

ten, geeft aan dat er nog een enorm potentieel is aan alleen al nieuwe soorten (al is een aantal van die 150 inmiddels uiteraard waargenomen). In de top 10 waren er qua namen relatief weinig veranderingen, behalve de onvermijdelijke terugval van Cock Reijnders, ook al waren er wel wat verschuivingen (tabel 2). Martin Olthoff verwierf een plek in de top 10. Erachter schoof het allemaal weer verder in elkaar. In tegenstelling tot de vorige periodes bleef het gat tussen de nummer 1 en (gedeeld) 10 gehandhaafd op vijf soorten. De lange tijd waar te nemen nivellering binnen de top 10 werd deze periode tot staan gebracht. Verschuivingen vonden vooral plaats door een groot aantal inhaalsoorten. Voor een of meer mensen in de top van de lijst waren bijvoorbeeld Amerikaanse Oeverloper, Oosterse Vorkstaartplevier, Forsters Stern, Kroonboszanger, Balkanbergfluit, Westelijke Baardgrasmus, Vale Lijster, Stejnegers Roodborsttapuit, Bruinkopgors en Cirlgors nog nieuw. Behalve Balkanbergfluit, Stejnegers Roodborsttapuit en Bruinkopgors hebben al deze inhaalsoorten nu meer dan 230 waarnemers. Aan de andere kant waren er met name velen die de Seebohms Tapuit niet zagen (slechts door 96 waarnemers gezien). Dit geldt tevens met terugwerkende kracht voor de Sierlijke Stern van 2002 (87 waarnemers). Er is overigens enige onduidelijkheid over de precieze ranking op basis van aanvaarde gevallen omdat diverse waarnemingen nog niet bij de CDNA zijn uitgerouleerd, zoals Kleine Sprinkhaanzanger uit 2016, Stejnegers Roodborsttapuit uit 2017 en Sporenkievit en Oostelijke Gele Kwikstaart uit 2018.

Een flink aantal dwaalgasten van deze periode zal in de toekomst echte blokkers blijken maar misschien zijn de ultieme blokkers juist wel de voormalige broedvogels Korhoen en Kuifleeuwerik, waarvan in 2015 de laatste exemplaren werden gezien die met zekerheid behoorden tot de wilde Nederlandse populaties. Twitchers die hierna zijn

gestart zullen het moeilijk krijgen, zo niet onmogelijk, om ooit in Nederland nog wilde exemplaren te zien van deze niet of nauwelijks trekgedrag vertonende soorten.

In januari 2014 werd een beslissing genomen die, behalve voor de directe betrokkenen, van (beperkte) invloed was op de ranking, namelijk om geen soortgroepen meer te tellen. Daarmee vervielen voor enkele vogelaars een of zelfs twee blokkers in de vorm van donsstormvogel *Pterodroma* en/of kuhls pijlstormvogel *Calonectris*.

Big Days en jaarlijsten

Het slagveld aan nieuwe records in deze periode overziend, bleken de nieuwe big day-records in de vorige periode slechts een bescheiden aanloop. In deze periode werden talloze records aangescherpt, en niet in het minst het landelijke record dat al sinds 2003 op 187 soorten stond. Eerst wisten Dušan Brinkhuizen, Lazar Brinkhuizen, André-Willem Faber, Alwin van Lubeck en Pieter van Veelen het totaal van 190 soorten waar te nemen op 24 mei 2015, notabene zonder een al te rigoureuze voorbereiding. Dat record werd het jaar erop alweer verpulverd door het team van Gijs Baller, Willem Bosma, Jeroen Breidenbach, Folkert Jan Hoogstra en Theo van Veenendaal: zij zagen op 13 mei 2016 201 soorten, juist dankzij een bijna militaire voorbereiding. Met dit aantal is Nederland officieel toegetreden tot de landen waar meer dan 200 soorten op een dag kunnen worden waargenomen (en dat zoals altijd zonder geïntroduceerde soorten)! Ook in de provincie en in de regio werden aanmerkelijke prestaties geleverd. Omdat het 2015-team vooral in de Top of Holland vogelde tijdens hun landelijke big day, scherpten zij het in 2013 gevestigde record van 172 soorten voor die regio verder aan tot 180. Inmiddels heeft het team met het Nederlandse record ook dit record weer op zak: op 13 mei 2017 zagen zij er 182 soorten. De regio met het hoogste aantal soorten is nu de Biesbosch waar Joey Braat, Thomas van der Es, Theo Muusse en Bas Verhoeven 159 soorten zagen op 6 mei 2016: voorwaar een leuke 'local patch'...

Men zou kunnen verwachten dat Pieter Doorn zou uitbuiken na de drukke jaren van 2012 en 2013 waarin hij probeerde om het jaarrecord zo scherp mogelijk te stellen. Niets was minder waar: het aantal van 355 dat hij in 2013 zag leek niet te verbeteren maar 2014 bleek een voortreffelijk jaar waarin hij uiteindelijk 360 soorten zag (en dat met tweemaal een vakantie van circa twee weken!). De bakens zijn nu werkelijk verzet, ook al weerhield het Pieter er niet van om ook in 2015, 2016,

2017 en 2018 vreselijk tekeer te gaan. In de eerste drie van deze vier jaren zag hij 343 soorten terwijl hij er in 2018 een nog altijd respectabele 337 zag, hetgeen een indicatie is van de scherpte van het huidige record.

Dankwoord

Wietze Janse en Jeroen van Vianen hielpen mij door hun kennis over de geschiedenis van de informatievoorziening met mij te delen. Vincent van der Spek schreef een deel van de jaaroverzichten. Gerard Steinhaus was behulpzaam met zijn overzicht van de lijstjes. Ten slotte een woord van dank aan alle anonieme en niet-anonieme schrijvers van mededelingen en andere stukjes in Dutch Birding en op de website die ervoor hebben gezorgd dat de geschiedenis van de Dutch Birding Association niet wordt vergeten. Ik heb deels geput uit deze teksten.

Summary

40 YEARS DUTCH BIRDING: 2014-18 This paper describes the five years of Dutch Birding between 2014 and 2018. In this period, several high-profile birders passed away, notably Cock Reijnders (2014), Jan Bos (2014) and Klaas Eigenhuis (2018). The latter two were among the eight birders with their telephone numbers mentioned in the first newsletters preceding the first issue of Dutch Birding. A major change-over occurred in the editorial board during this five-year period, with Enno Ebels stepping down after serving since 1994. It is telling that it took almost one year to satisfactorily distribute his tasks among the remaining and new editors... The most important development was the integration of the three websites into one. Advantages of, eg, WhatsApp during the Dutch Birding weekends and during difficult twitches were discovered. Two final new developments are the importance of DNA to establish identifications, and the increasing importance of recording of nocturnal flight calls resulting in significant discoveries.

The period was characterized by many new taxa for the Dutch list: in chronological order these were Brown Shrike *Lanius cristatus*, American Robin *Turdus migratorius* and African Desert Warbler *Sylvia deserti* in 2014; Thayer's Gull *Larus thayeri* in 2015; Masked Shrike *L. nubicus*, Siberian Rubythroat *Calliope calliope*, Redhead *Aythya americana*, Moustached Warbler *Acrocephalus melanopogon*, Black-headed Wagtail *Motacilla feldegg* and Siberian Accentor *Prunella montanella* in 2016; Seeborn's Wheatear *Oenanthe seebohmi*, Pacific Swift *Apus pacificus* and Brown Booby *Sula leucogaster* in 2017; and, pending acceptance by the Dutch rarities committee CDNA, Spur-winged Lapwing *Vanellus spinosus*, Grey-cheeked Thrush *Catharus minimus* and Eastern Yellow Wagtail *M. tschutschensis* in 2018. Furthermore, Elegant Tern *Sterna elegans* from 2002 was admitted to the Dutch list in this period, although, on the other hand, Whistling Swan *Cygnus columbianus* was struck from it.

Quite remarkably, three of the new species to the Dutch list already turned up a second time: Brown Shrike (in 2017), Moustached Warbler (in 2017) and Black-headed Wagtail (in 2018). Several other extreme rarities also turned up more than once during 2014-2018, including Oriental Turtle Dove *Streptopelia orientalis* (fifth to seventh records), Great Knot *Calidris tenuirostris* (second and third), Forster's Tern *S. forsteri* (fifth and sixth), Steppe Grey Shrike *L. lahtora pallidirostris* (third to fifth in 2014, including first-ever in spring), Western Subalpine Warbler *S. inornata* (fifth to seventh), Stejneger's Stonechat *Saxicola stejnegeri* (pending CDNA acceptance, second and third), Eastern Black-eared Wheatear *O. melanoleuca* (pending CDNA acceptance, fourth and fifth), White-throated Wagtail *M. cinereocapilla* (fourth and fifth), Dark-eyed Junco *Junco hyemalis* (second and third) and Cirl Bunting *E. cirrus* (seventh and eighth). Several species were twitchable for the first time since at least 10 years, such as Oriental Pratincole *Glareola maldivarum* (in 2014, first twitchable since 1997), Turkestan Shrike *L. phoenicuroides* (in 2014, first twitchable since 2002), Red-headed Bunting *Emberiza bruniceps* (in 2014, first twitchable since 1995), Desert Warbler *S. nana* (in 2015, first twitchable since 1994), Stilt Sandpiper *C. himantopus* (in 2016, first twitchable since 2004), Blue Rock Thrush *Monticola solitarius* (in 2017, first twitchable since 2003), Eye-browed Thrush *T. obscurus* (in 2017, first twitchable since 1988), Western Black-eared Wheatear *O. hispanica* (in 2017, first twitchable since 2004), Greater Spotted Eagles *Clanga clanga* (in 2018, first two twitchable since 2002), Eastern Bonelli's Warbler *Phylloscopus orientalis* (in 2018, first twitchable since 1983), Sardinian Warbler *S. melanocephala* (in 2018, first twitchable since 1995) and Red-eyed Vireo *Vireo olivaceus* (in 2018, first twitchable since 2005). Yet more highlights included the third Caspian Plover *Anarhynchus asiaticus* in 2014; the fourth Spotted Sandpiper *Actitis macularius* and the first two lekking Great Snipes *Gallinago media* in 2015; the second Rufous-tailed Scrub Robin *Cercotrichas galactotes* and Eastern Crowned Warbler *P. coronatus* (first twitchable since 2007), fifth Lanceolated Warbler *Locustella lanceolata* (pending CDNA acceptance) and third Dusky Thrush *T. eunomus* (first since 1955) in 2016; the second Eastern Imperial Eagle *Aquila heliaca* (Hungarian-ringed) in 2017; and the first twitchable first-winter Ross's Gull *Rhodostethia rosea* and the first semi-twitchable Cory's Shearwater *Calonectris borealis* in 2018.

At the end of 2018, the number 1 birders (Gerard Steinhaus and Aart Vink) stood at 482 species, only five ahead of the number 10. The national year list record of 355 set in 2013 was again beaten by Pieter Doorn (360 in 2014). The national big day record that stood on 187 species since 2003 was finally beaten in 2015 when 190 species were recorded and again in 2016 with a remarkable 201 species (as always, introduced 'category C' species not counted).

Ashy Drongos in Iran in 2014-18 and status in the WP

Leander Khil, Magnus Ullman & Łukasz Ławicki

The family of drongos Dicruridae includes 25 species distributed throughout the Old World, mostly in tropical areas of Africa (mainly south of the Sahara), the Indian Ocean archipelagos, India, East Asia north to Manchuria and south to Indonesia, Philippines, Sulawesi and Australasia (cf Pasquet et al 2007, del Hoyo & Collar 2016, Gill & Donsker 2018). In the boundaries of the Western Palearctic (WP), two drongo species have been recorded, both as very rare vagrants: Black Drongo *Dicrurus macrocercus* and Ashy Drongo *D. leucophaeus* (Mitchell 2017, Shirihai & Svensson 2018). This paper documents the first records of Ashy Drongo for Iran and discusses the occurrence of this species in the 'greater' WP (ie, including the Arabian Peninsula and Iran).

February 2014: first record

During their first trip to Iran from 5-28 February 2014, Leander Khil and Barbara Kofler visited several places including the area of Fereydunkenar, Mazandaran, on the Caspian coast, to see 'Omid' – the last known individual of Siberian Crane *Leucogeranus leucogeranus* of the western population, the desert areas around Yazd to see the endemic Pleske's Ground Jay *Podoces pleskei* and the island of Qeshm, which hosts a large mangrove forest where big numbers of wintering shorebirds can be seen. Furthermore, they went bird-watching in and around the town of Minab, Hormozgan province. This area has proven to be a good spot for sought-after species like Sind Woodpecker *Dendrocopos assimilis* but also for eastern vagrants.

In the morning of 19 February, in suburban areas in and around Minab they discovered four drongos: one individual was seen behind houses along a main road in the town (27.16794°N, 57.06689°E) and three birds were found later the same day in date groves c 3.5 km north-west of the city center (27.17777°N, 57.05838°E). On 20 February, one individual was still present at the latter location. Because Porter & Aspinall (2010) listed Black Drongo as the only member of the genus to have been recorded within Iran, all individuals were initially identified as Black Drongo, also due to their lack of thorough experience with the genus.

Later reassessment of the photographs revealed that at least the single bird seen was an Ashy Drongo (plate 22-23). This record was accepted as the first for Iran (Khaleghizadeh et al 2017). Unfortunately, the other three birds could not be safely identified from the photographs, so their identification has to remain open.

Description

The description is based on the features noted in the field and the available photographs.

SIZE & SHAPE Medium-sized, with overall blackish plumage. Perched in very upright position with very long, split tail hanging down vertically.

HEAD Face (especially lore and ear-coverts) appearing darker than crown and nape.

UPPERPARTS & WING Feathers on back, rump, nape and crown matt and dark slate-grey, wing and tail feathers contrastingly darker brownish-black and seemingly worn.

UNDERPARTS Breast, belly and vent paler grey than slightly darker throat and side of head.

TAIL Strikingly long and deeply forked. Dark grey.

BARE PARTS Eye very conspicuously reddish-brown to crimson-red. No white rictal spot at base of bill. Bill and leg blackish.

WEAR Remiges and rectrices worn, tinged brownish.

BEHAVIOUR Perching on very exposed tree tops close to human settlements from where performing aerial hunts for flying insects.

January 2016: second record

Magnus Ullman made his first visit to Iran in spring 2003 when several areas in this vast country were covered, including a couple of days in Hormozgan province. More Iran spring trips followed and Hormozgan regularly featured in the itinerary. However, partly due to the many interesting waders that were observed in spring and partly due to the geographical position of this southerly province the idea of visiting in winter evolved. Babak Musavi, who probably knows Iranian bird-life better than anyone else, agreed that a January visit would be worthwhile. Thus, they spent c 10 days in Hormozgan in the second half of January 2016 together with Per Øystein Klunderud and Mattias Ullman. Apart from many local birds as well as regular winter visitors they enjoyed several

22-23 Ashy Drongo / Griize Drongo *Dicrurus leucophaeus*, Minab, Hormozgan, Iran, 19 February 2014 (*Leander Khil*). First for Iran. 24 Ashy Drongo / Griize Drongo *Dicrurus leucophaeus*, Dargas, Raask, Sistan and Baluchestan, Iran, 26 January 2017 (*Ehsan Talebi*). Third for Iran. 25 Ashy Drongo / Griize Drongo *Dicrurus leucophaeus*, Abu Dhabi, United Arab Emirates, 17 December 2006 (*Nick Moran*). First for UAE and 'greater' WP.

eastern vagrants, eg, two Olive-backed Pipits *Anthus hodgsoni* (the third record for Iran). On 19 January, they were birding in Jahad park (27.26071°N, 56.41677°E), 16 km east of Bandar Abbas, when Mattias spotted a drongo. Magnus and Per Øystein were involved in the discovery of the first Ashy Drongo for Oman (Klunderud et al 2016; plate 28) so identification was straightforward (plate 27). The bird was still around in the same trees when Magnus and Mattias again visited Jahad Park on 26 January. The record was accepted as the second for Iran (Khaleghizadeh et al 2017).

Description

The description is essentially based on the photographs.

SIZE & SHAPE Obvious drongo with vertical stance when perched on exposed branches. Medium-sized with evident long built particularly due to long, deeply forked tail hanging down.

HEAD Crown, nape and cheek glossy black with slight bluish tinge, while throat and area around throat dull greyish black without any gloss.

UPPERPARTS & WING Upperwing-coverts glossy black with slight bluish tinge. At least outer primaries with brownish tinge.

UNDERPARTS Breast, belly and vent matt, dull greyish-black without any gloss. Belly with some small, faint off-white tips to central feathers (very scant and hardly visible). Undertail-coverts similarly matt, dull greyish-black or perhaps very slightly paler but with obvious whitish feather tips creating spotted area.

TAIL Long and narrow and seemingly deeply forked to roughly half its length. Underside of tail essentially black or dark grey but exact tone not obvious.

TABLE 1 Records of Ashy Drongo *Dicrurus leucophaeus* in 'greater' Western Palearctic (Moran 2007, Klunderud et al 2016, Eriksen & Victor 2017, Haas 2017, Khaleghizadeh et al 2017, Pedersen et al 2017, Iran Bird Records Committee 2018; this paper)

<i>Iran (6/7)</i>	<i>Oman (1)</i>
19 February 2014, Minab, Hormozgan	24-28 November 2014, Qatbit
19-26 January 2016, Jahad park, Bandar Abbas, Hormozgan	<i>United Arab Emirates (10)</i>
26 January 2017, Dargas, Raask, Sistan and Baluchestan, two	16-19 December 2006, Abu Dhabi
24 March 2017, Tiss, Chabahar, Sistan and Baluchestan	29 February to 20 March 2008, Ain al-Fayda, Al Ani
14 November 2017, Mellat park, Minab, Hormozgan	21 December 2009, Al Warsan water treatment plant;
7 December 2018, Tang-e Takab, Behbahan, Khuzestan	14-15 January and 2-17 March 2010, Safa park, Dubai (probably same individual)
<i>Israel (1)</i>	27-28 October 2011, Safa park, Dubai
3-15 December 2014, Gan Shmuel, Hefer valley	18 February to 26 March 2012, Ain al-Fayda park, Al Ain
<i>Kuwait (3/4)</i>	3 January to 14 March 2014, Mushrif National Park, Dubai
3-10 April 2010, Jahra farms	3-4 December 2014, Wadi Bih-Parr's farm, Ras Al Khaimah
7 December 2010 to at least 1 January 2011, Jahra farms, maximum of two on 7-16 December	1 January to 7 February 2015, Al Mamzar park, Dubai
5 February to 4 April 2013, Fintas park, Kuwait city	31 October to 28 November 2015, Al Mamzar park, Dubai
	29-30 October 2016, Al Mamzar park, Dubai

BARE PARTS Eye strikingly red. Fairly short bill blackish. No white rictal spot at base of bill. Leg blackish.

BEHAVIOUR Perching on open, horizontal branches at c 5 m height with wide view. Frequently flying out to catch insects in air, often returning to same branch.

Records in 2017-18

In 2017-18, four more sightings of five individuals (all photographed) were recorded in Iran, including three birds in Sistan and Baluchestan in January and March 2017 and others in Hormozgan in November 2017 and in Khuzestan in December 2018 (Iran Bird Records Committee 2018; table 1, plate 24).

Identification

Although moult in drongos is not fully understood, the brownish primaries indicate that the 2016 bird was an immature individual, probably a first-winter. The worn remiges and rectrices (which would be fresher in adults) in the 2014 bird also indicate a first-winter individual. The neat pale tips to the undertail-coverts are indicative of first-winter birds (cf Moran 2007, Ayé et al 2012). In both cases, Black Drongo can be ruled out based on especially differences involving the underparts rather than upperparts. The observed individuals showed a glossy, black nape and cheek contrasting with matt greyish breast and belly. An immature Black would show an obvious black throat and breast with a slight gloss apparently contrasting with a pale belly, with extensive off-white fringing. The belly is thus the palest area of an immature Black, while

the spotted undertail-coverts are the palest area of an Ashy. The at first glance matt, greyish breast (Ashy) or near-glossy black breast (Black) gives a very good specific indication. Also, the lack of a white spot at the base of the bill is a good indication of Ashy. Finally, the fairly bright red eye of Ashy is diagnostic, because, although adult Black can show reddish eyes as well, this would be highly unlikely in a first-winter bird (cf Grimmett et al 1998, Moran 2007, Porter & Aspinall 2010, Ayé et al 2012, Rasmussen & Anderton 2012).

Taxonomy

Jönsson et al (2016) proposed to move the western drongos into the genus *Edolius*. DNA studies place Ashy Drongo closest to African drongos, indicating dispersal from Africa c 10 million years ago (Pasquet et al 2007). Gill & Donsker (2018) and del Hoyo & Collar (2016) recognize 15 or 16 subspecies, respectively, but emphasize that many are not clearly differentiated. Most mainland subspecies are highly migratory.

Distribution and movements

Ashy Drongo breeds in the Himalayas from eastern Afghanistan east over India, Nepal, Bhutan and China through south-eastern Asia to Sumatra, Java, Borneo, Bali, Lombok and south-western Philippines. Northern populations winter south to tropical latitudes. Generally, the species is common in its range although continuing habitat loss in Indonesia may threaten some island subspecies (Roca-

26 Ashy Drongos / Grijze Drongo's *Dicrurus leucophaeus*, Jahra farms, Kuwait, 10 December 2010 (*Mike Pope*). One of two records of two individuals together in the WP. **27** Ashy Drongo / Grijze Drongo *Dicrurus leucophaeus*, Jahad park, Bandar Abbas, Hormozgan, Iran, 19 January 2016 (*Magnus Ullman*). Second for Iran. **28** Ashy Drongo / Grijze Drongo *Dicrurus leucophaeus*, Qatbit, Oman, 24 November 2014 (*Magnus Ullman*). First for Oman.

mora & Yeatman-Berthelot 2018). Occurrence to the north of its range is extremely rare. There are two records from the far east of Russia, both in Primorye, on 7 June 2011 and on 3 and 16 July 2016 (Gluschenko & Korobov 2012, Volkovskaya-Kurdyukova 2016), and also two in Mongolia, at Terelj National Park on 11 September 2011 and at Khalkhgol on 5 June 2014 (<https://tinyurl.com/yalay5sc>). All these records refer to the subspecies *D l leucogenis*. The westernmost subspecies *D l longicaudatus* breeds from north-eastern Afghanistan and northern Pakistan to the southern Himalayas, usually wintering in southern India and Sri Lanka (Rocamora & Yeatman-Berthelot 2018), so all records in the WP most likely refer to this subspecies.

Status in the WP

Up to the end of 2018, there have been 21 records (involving 23 individuals) of this species in the 'greater' WP, including 10 in the United Arab Emirates (UAE), six in Iran, three in Kuwait and one each in Israel and Oman (table 1, plate 25-26, 28; cf Dutch Birding 32: 213, plate 286, 2010, 33: 55, plate 61, 2011, 35: 130, plate 149, 2013, 37: 49, plate 64, 2015). The first bird in the WP was found as recently as 2006 in the UAE (Moran 2007; plate 25) but since 2008 it was recorded annually in the region: 2008 (one), 2009 (one), 2010 (three), 2011 (one), 2012 (one), 2013 (one), 2014 (five), 2015 (two), 2016 (two), 2017 (four) and 2018 (one). In 2014 alone, five individuals were found in four countries, including first records for Israel, Iran and Oman. Almost all birds were found in the autumn-winter period (by date of discovery): October (three), November (two), December (seven), January (five) and February (four). There are single records in March and April (table 1). Most records concern long-staying individuals (mean 18 days; range 1-87); six birds stayed between one and three months. The period and time of occurrence suggest that most of them arrive to winter. Pedersen et al (2017) suggest that some records in the UAE may have concerned returning individual(s), eg a bird at Al Mamzar park, Dubai, in October 2016 visited the same tree as the 2015 bird (cf table 1).

Several drongos in the WP remain unidentified, eg, 10 in UAE, at least four in Iran and one in Yemen (Browne 2015, Pedersen et al 2017; pers obs). Most of them probably concerned Black Drongos or Ashy Drongos but the occurrence of other species cannot be ruled out. The first record of a drongo in Arabia, at Aden, Yemen, on 28 October 1946 was considered likely to have been a Fork-tailed Drongo *D adsimilis* (Blair et al 2017).

However, the published description (Browne 2015) does not correspond with this species in four points: **1** paler edgings were not noticed on flight feathers; **2** legs were described as palish brown whereas all species of drongo have black legs; **3** length was estimated at 19-20 cm whereas that of Fork-tailed is 23-26 cm; and **4** some illustrations show a more deeply forked tail than appears in the sketch in Browne (2015). So the possibility of a similar drongo species could not be fully excluded (Mitchell 2017).

Conclusion

It is quite intriguing that up to 2006 no Ashy Drongo had ever been recorded in the WP, while over 20 individuals were recorded in the 10 years since. What factors could contribute to this? Klunderud et al (2016) suggest that the increase may possibly be due to the recent availability of suitable habitat in the Middle East, such as farmed areas, suburban parks, golf courses and plantations of mature watered trees. Most Ashy Drongos in the WP were recorded in such habitats. In the same period, an increase was also recorded in the number of Black Drongos in the Middle East (eg, Khaleghizadeh et al 2017, Pedersen et al 2017, pers obs), whose range is very similar to Ashy.

Two areas seem to be the most suitable to find an Ashy Drongo in the WP: parks in Dubai (especially Al Mamzar park) where it was recorded almost annually in recent years (cf table 1), and also Mellat park or suburban areas in Minab in southern Iran, where only during the last four years two Ashy and another four unidentified drongos were found (LK & MU pers obs). Note that these two spots are only c 250 km from each other although, of course, separated by the Persian Gulf.

Acknowledgements

For providing information and photographs our thanks go to Jem Babbington, Peter Browne, Abolghasem Khaleghizadeh, Nick Moran, Tommy Pedersen, Mike Pope, Richard Porter and Ehsan Talebi.

Samenvatting

GRIJZE DRONGO IN IRAN IN 2014-18 EN STATUS IN DE WP Dit artikel documenteert de eerste gevallen van Grijze Drongo *Dicrurus leucophaeus* voor Iran en bespreekt het voorkomen van deze soort in de 'uitgebreide WP'. Het eerste Iraanse geval was in Minab, Hormuzgan, op 19 februari 2014 en het tweede in het Jihad-park, Bandar Abbas, Hormuzgan, op 19-26 januari 2016. In 2017-18 waren er nog vier waarnemingen (vijf individuen) in Iran. Tot en met 2018 waren er 21 gevallen (23 individuen), waaronder 10 in de Verenigde Arabische Emiraten, zes in Iran, drie in Koeweit en elk één in Israël en Oman (tabel 1). Het eerste geval in de WP was pas in 2006 maar

sindsdien waren er vrijwel jaarlijks gevallen. Vrijwel alle vogels werden gevonden in het najaar en de winter en de meeste bleven langdurig. De toename heeft mogelijk te maken met de recente beschikbaarheid van geschikte habitats in het Midden-Oosten, zoals akkerland, parken in voorsteden, golfterreinen en aanplantingen met in-middels oude, goed van water voorziene bomen.

References

- Ayé, R, Schweizer, M & Roth, T 2012. Birds of Central Asia. London.
- Blair, M, Preddy, S, Al-Sirhan, A, Porter, R & Aspinall, S 2017. OSME region list of bird taxa. 4.1. Website: www.osme.org/URL.
- Browne, P W P 2015. First record of a drongo *Dicrurus* in Arabia. *Sandgrouse* 37: 26-27.
- Eriksen, J & Victor, R 2017. Additions and corrections to the Oman bird list, edition 7. Update 8 December 2017. Website: www.birdsoman.com/obl7-update.html.
- Gill, F & Donsker, D (editors) 2018. IOC world bird list (version 8.2). Website: www.worldbirdnames.org.
- Gluschenko, Yu N & Korobov, D V 2012. Ashy Drongo *Dicrurus leucophaeus* Vieillot, 1817 – a new species in the avifauna of Russia. *Far East J Ornithol* 3: 61-64.
- Grimmett, R, Inskipp, C & Inskipp, T 1998. Birds of the Indian subcontinent. London.
- Haas, M 2017. Extremely rare birds in the Western Palearctic: update 2009-16. *Dutch Birding* 39: 145-182.
- del Hoyo, J & Collar, N J 2016. HBW and BirdLife International illustrated checklist of the birds of the world 2: passerines. Barcelona.
- Iran Bird Records Committee 2018. Records of rare birds of Iran. Website: www.iranbirdrecords.ir/category/Rare-birds.
- Jönsson, K A, Fabre, P-H, Kennedy, J D, Holt, B G, Borregaard, M K, Rahbek, C & Fjeldså, J 2016. A supermatrix phylogeny of corvid passerine birds (Aves: Corvides). *Mol Phylogenet Evol* 94: 87-94.
- Khaleghizadeh, A, Roselaar, K, Scott, D A, Tohidifar, M, Mlikovský, J, Blair, M & Kvartalnov, P 2017. Birds of Iran: annotated checklist of the species and subspecies. Tehran.
- Klunderud, P Ø, Ullman, M & Østbye, T 2016. Ashy Drongo *Dicrurus leucophaeus* recorded in Oman. *Sandgrouse* 38: 207-210.
- Mitchell, D 2017. Birds of Europe, North Africa and the Middle East. An annotated checklist. Barcelona.
- Moran, N 2007. The first record of Ashy Drongo *Dicrurus leucophaeus* for the UAE and Arabia. *Tribulus* 17: 80-82.
- Pasquet, E, Pons, J-M, Fuchs, J, Cruaud, C & Bretagnolle, V 2007. Evolutionary history and biogeography of the drongos (Dicruridae), a tropical Old World clade of corvid passerines. *Mol Phylogenet Evol* 45: 158-167.
- Pedersen, T, Aspinall, S J, Campbell, O J & Smiles, M C (editors) 2017. EBRC annotated checklist of the birds of the United Arab Emirates. Website: www.uaebirding.com/bird-checklists.
- Porter, R & Aspinall, S 2010. Birds of the Middle East. Second edition. London.
- Rasmussen, P C & Anderton, J C 2012. Birds of South Asia: the Ripley guide 1 & 2. Second edition. Barcelona.
- Rocamora, G & Yeatman-Berthelot, D 2018. Ashy Drongo (*Dicrurus leucophaeus*). In: del Hoyo, J, Elliott, A, Sargatal, J, Christie, D A & de Juana, E (editors), Handbook of the birds of the world Alive, Barcelona. Website: www.hbw.com/node/60587.
- Shirihai, H & Svensson, L 2018. Handbook of Western Palearctic birds 2 – Passerines: flycatchers to buntings. London.
- Volkovskaya-Kurdyukova, E A 2016. [New record of the Ashy Drongo *Dicrurus leucocephalus* [sic!] in Russia]. *Russian J Ornithol* 25: 3038-3039. [In Russian.]

Leander Khil, Nationalparksiedlung 59/4/9, 7132 Frauenkirchen, Austria (leander@khil.net)
Magnus Ullman, Triangeln 13, 272 38 Brantevik, Sweden (ullman.apus@telia.com)
Łukasz Ławicki, West-Pomeranian Nature Society, Pionierów 1/1, 74-100 Gryfino, Poland (izuza@interia.pl)

Breeding of Sooty Falcon on Egyptian Red Sea islands in 2012-17

Mohamed I Habib

Sooty Falcon *Falco concolor* is a migrant breeder in remote areas in deserts from eastern Libya in the west, through the Middle East, including Egypt and Israel, to the Arabian peninsula, the Persian Gulf, Iran and southern Pakistan (Orta et al 2018). Further west (Algeria, France, Italy, Morocco and Tunisia), it is only known as a vagrant (eg, Hamrouni 2007, Mitchell 2017). It has never been recorded in India (Praveen et al 2017). It winters in Madagascar and along adjacent coasts of continental Africa, rarely in northern Namibia (van den Berg 1999, Orta et al 2018). The species has adapted to a unique ecological niche by shifting its breeding season to late summer and early autumn, which corresponds with the trans-Saharan and trans-Arabian migration period of Palearctic birds from Eurasia (Coles & Williams 2004).

Core breeding area of Sooty Falcon is the zone of predator-free islands in the seas and oceans

around Arabia: Red Sea, Gulf of Aden, Gulf of Oman and Persian Gulf. Breeding densities on these islands may be quite high due to sparse availability of nesting habitat and abundant food resources. Numbers thus suggest that the species nests semi-colonially (Clapham 1964, McGrady et al 2007). On the mainland, between Libya in the west and southern Iran and Pakistan in the east, it breeds much more sparsely. In Israel for instance, where up to 100 pairs breed in the Negev and Judean deserts (Frumkin 1993), with recent surveys finding some 69-92 breeding pairs (Granit & Mayrose 2016), densities are much lower and individual nests may well be separated by many kilometers. Such low densities presumably indicate scarcer food supplies compared to the island colonies.

Recently, the global population has been estimated at 2800-4000 breeding individuals (1400-

29 Sooty Falcons / Woestijnvalken *Falco concolor*, Zabarjad, Egypt, 11 August 2014 (*Mohamed I Habib*).
Guarding nest site at fossilized coral crevice.

30 Sooty Falcons / Woestijnvalken *Falco concolor*, adult male (left) and adult female (right), Shawareet, Egypt, 1 August 2016 (*Mohamed I Habib*). Sexes differ slightly in size (females c 5% larger than males) and plumage (males having paler blue to lead-grey upperparts). **31** Sooty Falcon / Woestijnvalk *Falco concolor*, adult female, Shawareet, Egypt, 30 July 2016 (*Mohamed I Habib*). Tail wedge-shaped due to slightly longer central feathers. Relatively dark blue upperparts. Also note yellow cere and other bare parts. **32** Sooty Falcons / Woestijnvalken *Falco concolor*, adult male (right) and adult female (left), Shawareet, Egypt, 30 July 2016 (*Mohamed I Habib*). Note differences in bare part coloration, with male having more yellow-orange cere and other bare parts than female.

2000 pairs) (BirdLife International 2018, Orta et al 2018). For the Arabian core area (here defined as Kuwait, Saudi Arabia, Bahrain, Qatar, UAE, Oman and Yemen), the number of breeding pairs was recently estimated at only c 450 (Jennings & Sadler 2007). Presumably, only a few pairs nest in both the extreme west of its range (Libya) and the extreme east (Iran and southern Pakistan). Estimates for the Red Sea islands are mostly lacking, except for the Saudi Arabian part (260-381 pairs; Gaucher et al 1995) and Eritrea (230 pairs on 90 islands, of which most in the Dahlak Archipelago; Semere et al 2008). No population estimates exist for Somalia, Djibouti and Sudan (Shobrak et al 2003). For Egypt, Goodman & Meininger (1989) estimated that the majority of an estimated total of 150-300 breeding pairs bred on Red Sea islands, with a few pairs sparsely in mainland desert areas (including 20 pairs in the Sinai). More recently, Shobrak et al (2003) estimated 300 pairs for the entire stretch of Egyptian Red Sea.

Due to the revised population estimates, Sooty Falcon has recently been classified as vulnerable (BirdLife International 2018). Uncertainties about status and the apparently moderately small and declining population highlights the importance of detailed knowledge of the status of the relatively large Egyptian Red Sea population. Given the availability of relatively good data for most of its range, the lack of recent data from Egypt is striking. Because of the lack of data, I started a systematic survey of the breeding population of Sooty in the entire Egyptian Red Sea area. This paper furthermore presents data on its breeding and feeding ecology here.

Methods and study area

Between July 2012 and November 2017, I visited 26 Red Sea islands of which only 10 appeared suitable for breeding Sooty Falcons. The censuses took place from the first week of April until the last week of November. The study area stretched from the Gulf of Suez islands in the north to Zabarjad and Rocky islands in the south. Sernaka island was not visited but only a few nests may be present there. The islands were reached by boat, where I used binoculars and telescopes to identify and count birds. I counted pairs and if possible also nests. Most of the behavioral observations and counts were made using a telescope from vantage points that allowed me to stay at a reasonable distance from the birds to prevent disturbance. This method prevented me from finding every nest but I estimate that only a few nests were missed altogether. Visits to each colony were

TABLE 1 Number of pairs and nests of Sooty Falcon *Falco concolor* found on Egyptian Red Sea islands in 2012-17

Island	Pairs	Nests found
Zabarjad	12	10
Wadi el Gemal	135	65
Rocky	3	3
Mahabese	1	1
Shwareet	8	8
Torfa el Mashikh	1	1
Sayal	2	2
Big Gifton	3	3
Abun Ramada	2	2
Umm el Hemate	3	3
Total	170	98

kept short, less than 20 min in duration (cf Walsh et al 1995), with a brief visit to each nest taking at most 3-5 min between 07:00 and 15:00. From two nests, I collected seven and 24 pellets, respectively, which were measured and the content analysed.

Results

Numbers

On the 10 Egyptian Red Sea islands, 170 breeding pairs and 98 nests were found (table 1). On islands with a small number of pairs (up to eight), all nests were found. On the two islands with the highest numbers of pairs (Zabarjad and Wadi el Gemal), finding all nests was not possible (table 1).

Nest sites

Sooty Falcon breeds both singly on fossilized coral island cliffs and colonially on sandy parts of the islands under halophytic vegetation or on open ground. The most important criterion for nest site selection is a partly or completely sun-sheltered site for protection from direct sunlight in July-August when temperatures reach above 50°C (plate 29, 33-36). It depends on the stratification of the island where such sites can be found. When Sooty breeds on open ground, it uses the shade of rocks of fossilized corals or vegetation (eg, *Avicennia marina* or *Nitraria retusa*). On Wadi el Gemal, the most important breeding site, it also nests in fossilized coral crevices. On the only volcanic island in the Egyptian Red Sea, Zabarjad, Sooty breeds in old mining caves or on broad ledges. An interesting nesting site was found on Torfa el Mashikh, where the species used a fisherman's hut (plate 33).

33 Nest under fisherman's hut with two eggs of Sooty Falcon / Woestijnvalk *Falco concolor*, Torfa el Mashikh, Egypt, 30 July 2016 (*Mohamed I Habib*) **34** Nest in crevice with two eggs of Sooty Falcon / Woestijnvalk *Falco concolor*, Zabarjad, Egypt, 10 August 2014 (*Mohamed I Habib*) **35** Nest under *Nitraria retusa* with three eggs of Sooty Falcon / Woestijnvalk *Falco concolor*, Wadi el Gemal island, Egypt, 12 August 2014 (*Mohamed I Habib*) **36** Nest with four eggs of Sooty Falcon / Woestijnvalk *Falco concolor*, Wadi el Gemal island, Egypt, 30 July 2014 (*Mohamed I Habib*)

Breeding data

Courtship lasted between June and July and involved birds soaring in a group above the nest site. Egg laying started in the last week of July and lasted to the end of August, although I found two exceptional clutches of three eggs each in mid-April 2004, before I started this census, in two mining caves at Zabarjad (*Habib* 2015). Clutch size varied between two and four eggs (plate 34-36). Unfortunately, no information on breeding success could be obtained.

Food

Sooty Falcon specializes in taking birds and insects in flight. Early in the breeding season, chicks of White-eyed Gull *Larus leucophthalmus* and

Greater Crested Tern *Sterna bergii* are the main food source as evidenced from remains found close to nests. All three species breed on the same Red Sea islands. In the chick period of Sooty, the parents are well known to hunt for birds migrating over sea. For instance, I found remains of Eurasian Hoopoe *Upupa epops*, Common Nightingale *Luscinia megarhynchos* and Northern Wheatear *Oenanthe oenanthe*. Close to and directly around the nests I also found remains of date palm fruits (!) that may originate from trees at Ras Baghdadi, close to Wadi el Gemal (plate 37).

I only found pellets of Sooty Falcon under roosting cliffs and near the nest. Pellets are small and lead-grey, with a smooth surface (plate 37). They are compressed, elongated and oval-shaped.

37 Pellets of Sooty Falcon / Woestijnvalk *Falco concolor*, Wadi el Gemal island, Egypt, 29 November 2017 (Mohamed I Habib). Note date palm seeds.

Seven pellets found at 'nest 1' on Wadi El Gemal in October 2017 ranged in size between 20 mm and 27 mm in length and between 11 mm and 12.5 mm in width. The 24 pellets found at 'nest 2' on the same island in October 2017 ranged in size between 17 mm and 31 mm in length and between 8.5 mm and 12 mm in width. Pellets of nest 1 only contained passerine remains (bone and feather fragments), while those of nest 2 also some insect material (12.5%), besides passerine remains (87.5%). For an extensive list of prey items in the Arabian peninsula, see Jennings (2010).

Time of hunting

The main two hunting periods of Sooty Falcons are early morning after sunrise and one hour before sunset. They hunt on their breeding island for migrants resting during migration and around mangrove stands (almost 28 km in length at Hamata in the southern Egyptian Red Sea). At Hurgada, inhabitants of houses close to the coast opposite a breeding island complain about regular attacks on pet birds inside cages. Baha El Din (1984), however, mentioned that Sooty only hunt around the breeding islands.

Discussion

Pattern of occurrence

Sooty Falcon is mainly a late summer-early autumn breeder that mainly winters in Madagascar. However, the fact that I twice found the species incubating three eggs in mid-April and that I found transitional plumaged birds (second-year to

full adult) in May in the Hamata mangroves (plate 38) indicates that a few birds may perhaps be resident in Egypt. The number involved is unknown but must be low as only one other Sooty nest in spring, with two eggs, has been reported, on 29 April 1981 in the UAE (Fraser 1981). By far the majority of adult and juvenile birds migrate south in autumn, mostly directly after fledging between late October and late November. Little is known about the migratory route and wintering sites of the Egyptian population. Perhaps satellite telemetry study may shed light on this (cf Javed et al 2012, McGrady et al 2015).

Population estimates and threats

My census resulted in a count of 170 pairs of Sooty Falcon for the Egyptian Red Sea islands. Taking into account a small number of missed pairs, I estimate the breeding population being up to 180 pairs. At present, the Egyptian breeding population is among the largest (c 10% of whole population), with only those in Eritrea and Saudi Arabia being larger. My estimate of 180 pairs contrasts markedly

38 Sooty Falcon / Woestijnvalk *Falco concolor*, immature plumage, Hamata, Egypt, 12 July 2014 (Mohamed I Habib). Differing from adult in coloration of cere and other bare parts, depending on bird's age, varying from dirty greenish-yellow when younger to yellowish when older.

39 Sooty Falcon / Woestijnvalk *Falco concolor*, juvenile, Wadi el Gemal island, Egypt, 15 November 2017 (Mohamed I Habib). Resembling Eurasian Hobby *F subbuteo* in head pattern but upperparts greyish brown with pale rufous fringed feathers. Cere and other bare parts dirty greenish. Also note long and narrow wings reaching well beyond tail-tip. **40** Sooty Falcon / Woestijnvalk *Falco concolor*, juvenile, Wadi el Gemal island, Egypt, 15 November 2017 (Mohamed I Habib). Underwing appearing very dark and uniform. **41** Eleonora's Falcon / Eleonora's Valk *Falco eleonora*, juvenile, Gebel al Ziat, Egypt, 26 October 2013 (Mohamed I Habib). Living decoy used by falconer.

with the 185 pairs reported in 1998 for Wadi el Gemal alone (Grieve & Millington 1999). During my survey of Wadi el Gemal, I only found 135 pairs, indicating a loss of 27% in c 15-20 years. A decline in breeding numbers of Sooty in Egypt is mirrored in other countries like Bahrain, UAE and Oman (Kavanagh & King 2008, Shah et al 2008, McGrady et al 2010, 2015).

It is difficult to explain the decline of Sooty Falcon in Egypt and elsewhere. For instance, almost all Egyptian Red Sea islands have been declared nature reserves which should make them safe for any development like tourism. Sooty are dependent on the Red Sea islands due to the lack of potential predators and the availability of abundant food sources (chicks of colonial waterbirds and migratory passerines). It is thus of utmost importance that any disturbance of both the falcons and their prey, especially on Wadi el Gemal, should be prevented. Minor threats, like entanglement of fledglings in fishing nets and the usage of juvenile Sooty (like Eleonora's Falcon *F eleonorae*) as decoys by falconers to hunt Peregrine Falcons *F peregrinus* and Saker Falcons *F cherrug* (plate 41) should be avoided (cf Gaucher et al 1995).

Acknowledgments

I would like to thank Mike McGrady for reviewing my manuscript. Mohamed Ali, Ahmed Ghalab and Yasser Said approved and joined my surveys of the islands. I would also like to thank the Red Sea Protected Area staff members Sayed Abd el Halim, Tamer Monier, Mohamed Negm and Ibrahim Saad, and the Shams Alam Diving Center team (especially Christen and Essam).

References

- Baha El Din, S 1984. Notes on the breeding of the Sooty Falcon *Falco concolor* on islands in the Red Sea, and their prey. Bull Ornithol Soc Middle East 12: 2-3.
- van den Berg, A B 1999. WP reports: March-April 1999. Dutch Birding 21: 115-120.
- BirdLife International 2018. Species factsheet: *Falco concolor*. Website: <http://datazone.birdlife.org/species/factsheet/22696446>. [Accessed 20 December 2018.]
- Clapham, C S 1964. The birds of the Dahlak Archipelago. Ibis 106: 376-388.
- Coles, T & Williams, N P 2004. Sooty Falcon *Falco concolor*: baseline breeding survey, Wadi El Gemal Island and the Qulan Archipelago. Wadi El Gemal National Park, Red Sea Governorate. Unpublished report EEPF & EAAA.
- Fraser, I 1981. Bird recordings on Zirku Island, 1981. Emirates Nat Hist Group Bull 14: 27-28.
- Frumkin, R 1993. Breeding ecology of Sooty Falcon (*Falco concolor*) in Israel. In: Nicholls, M K & Clarke, R (editors), Biology and conservation of small falcons, London, p 51-58.
- Gaucher, P, Thiollay, J-M & Eichaker, X 1995. The Sooty Falcon *Falco concolor* on the Red Sea coast of Saudi Arabia: distribution numbers and conservation. Ibis 137: 29-34.
- Goodman, S M & Meininger, P L (editors) 1989. The birds of Egypt. Oxford.
- Granit, B & Mayrose, A 2016. Raptors under threat. Website: www.birds.org.il/en/article-page.aspx?articleId=824.
- Grieve, A & Millington, L 1999. The breeding birds of the Northern Red Sea islands, Egypt: a report on a survey of the birds nesting on islands at the mouth of the Gulf of Suez, Red Sea, Egypt, in 1998. Bedfordshire.
- Habib, M I 2015. Observations of the Sooty Falcon (*Falco concolor*) breeding in Egypt's Red Sea Governorate, 2014-15. Poster presentation. Second meeting of the signatories to the convention on the conservation of migratory species of wild animals (CMS) memorandum of understanding concerning the conservation of migratory birds of prey in Africa and Eurasia (Raptors MoU), 5-8 October 2015, Trondheim.
- Hamrouni, H 2007. La migration du faucon concolore (*Falco concolor*) et du faucon d'Éléonore (*Falco eleonorae*) en Tunisie. Ostrich 78: 333-335.
- Javed, S, Douglas, D C, Khan, S, Shah, J N & Hammadi, A A 2012. First description of autumn migration of Sooty Falcon *Falco concolor* from the United Arab Emirates to Madagascar using satellite telemetry. Bird Conserv Int 22: 106-119.
- Jennings, M C 2010. Atlas of the breeding birds of Arabia. Fauna of Arabia 25. Riyadh.
- Jennings, M C & Sadler, T A 2007. Report on the activity of the small birds of prey and owl group held at the conservation workshop of the Fauna of Arabia, Sharjah Desert Wildlife Park, 2006. Falco 29: 17-19.
- Kavanagh, B & King, H 2008. Observations from 1998-2006 on the breeding population of Sooty Falcons *Falco concolor* on the Hawar Islands, Kingdom of Bahrain. Sandgrouse 30: 70-76.
- McGrady, M J, Nicoll, M A C & Williams, N P 2007. Report on the status and distribution of breeding Sooty Falcons (*Falco concolor*) on the northern islands of Oman: August-October 2007. Banchory.
- McGrady, M J, Gschweng, M & Al Fazari, W A 2010. Report on fieldwork to study the status and distribution of breeding Sooty Falcons (*Falco concolor*) on the northern islands of Oman – 2010. Banchory.
- McGrady, M J, Al-Fazari, W A, Al Jahdami, M H, Hines, J E & Oli, M K 2015. Survival of Sooty Falcons (*Falco concolor*) breeding in Oman. J Ornithol 157: 427-437.
- Mitchell, D 2017. Birds of Europe, North Africa and the Middle East. An annotated checklist. Barcelona.
- Orta, J, Kirwan, G M, Boesman, P, Marks, J S & Sharpe, C J 2018. Sooty Falcon (*Falco concolor*). In: del Hoyo, J, Elliott, A, Sargatal, J, Christie, D A & de Juana, E (editors), Handbook of the birds of the world Alive, Barcelona. Website: www.hbw.com/node/53229. [Accessed 5 April 2018.]
- Praveen, J, Jayapal, R, Inskipp, T, Warakagoda, D, Thompson, P M, Anderson, R C & Pittie, A 2017. Birds of the

Indian subcontinent: species not recorded from India. Indian Birds 13: 93-101.

Semere, D, Hagos, T, Seleba, G, Gebrezgabhier, Y, Haile, Z, Chiozzi, G & De Marchi, G 2008. The status of breeding seabirds and waterbirds on the Eritrean Red Sea islands. Bull Afr Bird Club 15: 228-237.

Shah, J N, Khan, S B, Ahmed, S, Javed, S & AlHammadi, A 2008. Sooty Falcon in the United Arab Emirates. Falco 32: 16-19.

Shobrak, M, Alsuhaibany, A & Al-Segheir, O 2003.

Regional status of breeding seabirds in the Red Sea and the Gulf of Aden. Regional Organization for the Conservation of the Environment of the Red Sea and Gulf of Aden (PERSGA). Jeddah.

Walsh, P M, Halley, D J, Harris, M P, del Nevo, A, Sim, I M W & Tasker, M L 1995. Seabird monitoring handbook for Britain and Ireland: a compilation of methods for survey and monitoring of breeding seabirds. Peterborough.

Mohamed I Habib, PO Box 432, Hurghada, Egypt (mhydro35@hotmail.com)

Egyptian Nightjar at Chorokhi delta, Georgia, in August 2017 and status in Europe

The Chorokhi delta (41°35'55"N, 41°34'26"E) is an estuary situated in the south-western corner of Georgia. The landscape is dominated by marshes, bushland and open fields. Abandoned Soviet military infrastructure is dotted all over the place with the Georgian army still being present in the area. Due to the fluctuating water levels of the Chorokhi river, there is quite some natural dynamic in certain parts of the estuary. The Chorokhi delta has gained an international reputation since the Batumi Raptor Count (BRC) was initiated in 2008. Birders started to visit this small delta on a regular basis, and it proved to be a very attractive spot for migrants, concentrating important numbers of passerines and a good diversity of waders and raptors. Wetlands of the delta are also a good stopover place for gulls and terns, and noticeable active migration can be witnessed at sea. Ducks, jaegers, gulls and terns can be expected during seawatching sessions and Yelkouan Shearwater *Puffinus yelkouan* is a regular sight. The Chorokhi delta turned out to be a good spot for rarities as well, as quite a few have been found over the years, including several firsts for the country. The delta's rare migrants list already contains some good species, such as Spur-winged Lapwing *Vanellus spinosus*, White-tailed Lapwing *V leucurus*, Blue-cheeked Bee-eater *Merops persicus*, Daurian Shrike *Lanius isabellinus*, Black-crowned Sparrow-Lark *Eremopterix nigriceps* and Siberian Buff-bellied Pipit *Anthus rubescens japonicus*. Sociable Lapwing *V gregarius* is almost annual with up to 20 individuals seen together in 2009 (<https://tinyurl.com/y7lcucbq>).

On 26 August 2017, a BRC team composed of Jaime Escobar, Jonas Schärer and Xu Shi visited the delta. It was a good day for birding, the weather

was pleasant with temperatures of c 25°C and low hanging cloud coverage. Several species of shorebirds, gulls and terns were observed, as well as 100s of Red-backed Shrikes *L collurio* and 10s of Lesser Grey Shrikes *L minor*. The three observers approached the beach at the end of a long straight road south of the delta at c 10:30. With them came a herd of cows, which was accompanied by a dog. On the stony beach, the dog was roaming around, flushing a roosting nightjar *Caprimulgus*. The bird had been roosting among the pebbles on the beach close to the edge of the vegetation. It landed c 20 m away from where it had taken off. The nightjar, first spotted by JS, was also instantly seen by the two others and did not seem to be scared by them as it passed them by closely. The bird's main focus seemed to be to find a new roosting site for the day as quickly as possible. Initially, it was thought to be a female Common Kestrel *Falco tinnunculus*, based on plumage colour and shape, but, after a few moments, it was clear that the bird was a nightjar. It is interesting that Barn Swallows *Hirundo rustica* flying around possibly also mistook it for a falcon and mobbed it constantly when it was flying. The three observers had good views of the bird by binoculars and naked eye. When the nightjar relanded on the rocky beach, it was perfectly camouflaged. Fortunately, it could be found by scope and a few photographs were taken with a mobile phone through the scope. The bird was then flushed two more times intentionally for identification purposes by the observers and once by the dog, before flying away some distance and going down on the beach further south. It was striking to the observers that this nightjar was extremely pale with no white markings. The only distinct feature seemed to be the sandy colour and the darker wing-tips. XS proposed that according to the Collins birdguide (Svensson et al 2015) it could only be an Egyptian Nightjar *C aegyptius*. However, all observers agreed that they did not

42-43 Egyptian Nightjar / Egyptische Nachtzwaluw *Caprimulgus aegyptius*, Chorokhi delta, Batumi, Georgia, 27 August 2017 (Simon Cavallès)

Egyptian Nightjar at Chorokhi delta, Georgia, in August 2017 and status in Europe

TABLE 1 Records of Egyptian Nightjar *Caprimulgus aegyptius* in Europe (Hedgren 1973, Boertmann et al 1986, Walbridge 1999, Palmer 2000, Nyberg 2003, Ramos 2008, Dierschke et al 2011, Gil-Velasco et al 2017; Andrea Corso in litt, Raymond Galea in litt; this paper)

<i>Britain (2)</i> 23 June 1883, Rainworth, Nottinghamshire, collected 10 June 1984, Portland, Dorset	May 1955, Mazara del Vallo, Sicily, male, collected 10 April 1965, Zannone island, Ponziante, Lazio, female, collected 15 October 1970, Campomarino, Campobasso, Molise, female, collected
<i>Canary Islands (1)</i> 29 March 2007, La Lajita, Fuerteventura, male, ringed and released the next day	30 March 1977, Lentini, Siracusa, Sicily, collected 23 March 1991, Burano lake, Grosseto, Toscana
<i>Denmark (1)</i> 29 May to 18 June 1983, Christiansø, Bornholm, female, ringed on 29 May	<i>Malta (10/15 individuals)</i> spring 1876, locality unknown, three, collected spring 1911, locality unknown, two, collected 13 March 1916, Zurrieq, collected 31 March 1916, locality unknown, collected 28 March 1922, Valletta, two, found for sale at market 1 April 1935, Wied id-Dis, two, collected 2 May 1972, Zabbar, collected 28 March 1973, locality unknown, collected 11 May 1976, Marnisi, collected 11 April 1978, locality unknown, collected
<i>Georgia (1)</i> 26-27 August 2017, Chorokhi delta, Batumi	
<i>Germany (1)</i> 22 June 1875, Helgoland, Schleswig-Holstein, collected	
<i>Italy (8)</i> pre 1874, Agrigento, Sicily, collected December 1879, Modica, Ragusa, Sicily, collected 2 April 1899, Palermo, Sicily, female, collected	<i>Sweden (1)</i> 21-22 May 1972, Stora Karlsö, Gotland

have the expertise to identify this bird, so they decided to show the pictures to the rest of the BRC team. Later the same day, the photographs were shown to Simon Cavallès and John Wright, who confirmed the identification. Next day (27 August), the nightjar was successfully relocated by a group of four observers. During this sighting, good quality photographs could be taken by SC (plate 42-43). The bird was not found again after this day.

Description

The flight appearance of the bird was initially reminiscent of a female Common Kestrel, because of its long tail, pointed wings and overall pale sandy coloration with dark wing-tips on the upperwing. On the ground, the bird appeared uniformly sandy coloured from a distance, and was very well camouflaged despite sitting in an unusual habitat.

SIZE & STRUCTURE Comparable with that of European Nightjar *C europaeus*, with rather elongated body, long wing and tail.

HEAD Variegated brownish to buffish plumage, lighter chin, large dark eye and small dark bill.

UPPERPARTS Plumage predominantly pale brownish, richly variegated. Close inspection revealing finely decorated feathers with irregular dark thin lines, buffish spots mostly on wing-coverts and sparse large dark chevrons.

UNDERPARTS Breast and flank washed brownish with dark brown bars, vent and undertail-coverts off-white.
WING Pale grey-brownish upperwing, contrasting dark primaries and primary coverts, barred secondaries. No white spot at wing-tip. Coverts pattern like upperparts. Underwing paler.

TAIL Grey-brownish, darker towards basis, distinctly barred.

Identification

Of the nightjars regularly recorded in the Western Palearctic, Egyptian Nightjar is the only one showing a plumage combining sandy-brown upperparts contrasting with a dark hand, as well as the absence of white spots on wing-tip and tail corners. European Nightjar *C e meridionalis* was the only nightjar species previously known to occur in Georgia: it is a breeding bird species commonly seen during migration along the Black Sea coast. Even though it has a similar shape to Egyptian and females/first autumn males do not show white spots on wings and tail either, it could be ruled out because of its darker plumage and more uniform upperwing. Paler subspecies of European, *C e unwini* and *C e plumipes*, occur from the Middle East to Central Asia. Both show a sandier brown plumage but still display a set of characteristics similar to nominate *C e europaeus* and excluding Egyptian, eg, 'dark centre to crown, long submoustachial-stripe extending to rear-side

of ear-coverts, dark carpal bar (marginal coverts and lesser coverts) and contrasting broad white wing-bar over lesser coverts' (van Duivendijk 2011). Nubian Nightjar *C nubicus*, also a desert species, would be smaller with broader and blunter wings. It would also show a greyish plumage and white wing spots (Cleere & Nurney 1998).

The overall pale plumage together with white-tipped fresh remiges of a single generation, forming a narrow white line along the trailing edge of the wing, point towards a juvenile bird. Note that the outer primaries of both wings show signs of wear, possibly caused by the harsh conditions of the species' habitat.

Distribution and taxonomy

Egyptian Nightjar is a species inhabiting deserts and semi-deserts. It is found on arid plains of sand or clay with scattered scrub and tamarisks, sometimes close to water. In the wintering range, its habitat is similar but it can also be present in and near rice fields and other agricultural areas. There are two subspecies: *C a saharae* (hereafter *saharae*) and *C a aegyptius* (hereafter *aegyptius*). *Saharae* can be found in central and southern Morocco, northern Algeria, central Tunisia, probably north-western Libya and possibly northern Egypt. This subspecies winters in western Sahel. *Aegyptius* can be found in north-eastern Egypt, the northern Arabian Peninsula, the southern Levant and in Iraq, Turkmenistan, Uzbekistan, eastern Kazakhstan, western Tajikistan, extreme western Pakistan and south-eastern Iran (Cleere 2018). It winters in eastern Sahel. Both subspecies are migratory, although *aegyptius* is partially sedentary in Egypt (Cleere 2018). The breeding grounds are left by September and migration occurs on a broad front (Cleere 2018). The observed bird could not be identified to subspecies level, because size and plumage differences between *aegyptius* and *saharae* are too subtle. However, it seems more likely that it came from the *aegyptius* population south of the Caspian Sea, and might have been an early migrating bird off route. Closest suitable habitats for Egyptian Nightjar extend over southern Georgia, Armenia, Azerbaijan and north-western Iran, where the species is not known to occur. Its presence in these poorly monitored places and habitats is a possibility that should be investigated, as this well-camouflaged and nocturnal species can pass relatively unnoticed. Singing males should be looked for at night in May-June in sandy areas and areas with low shrubs that may be cultivated (Amir Ben Dov pers comm).

European records

This was the first record for Georgia. There have been 25 records of Egyptian Nightjar in Europe over the last 150 years, but only three during the last 30 years (table 1). Unsurprisingly, most of these records come from Malta and southern Italy, because these areas lie relatively close to the breeding ranges in Tunisia. One record comes from Fuerteventura, Canary Islands, which is located at quite a distance from breeding areas in Morocco (Ramos 2008, Gil-Velasco et al 2017). Quite astounding are records from Britain, Denmark, Germany and Sweden (Hedgren 1973, Boertmann et al 1986, Walbridge 1999, Palmer 2000, Nyberg 2003, Dierschke et al 2011), which show that vagrant Egyptian can be found far away from their breeding range. Most of these records are probably related to overshooting spring migrants as they date from 13 March to 23 June. It is interesting to note that extralimital spring records from southern Europe are predominantly from March and April, while records from northern Europe are from late May to June. Only two records are from autumn (apart from this one in Georgia also one on 15 October 1970 in Italy), and one is from winter (December 1879 in Italy). On 17 September 2018, one was reported (but not photographed) on the beach near Batumi; if accepted, this may be the second for Georgia (cf Dutch Birding 40: 330, 2018).

Acknowledgements

For providing information on the European records we thank Andreas Bruun Kristensen, Magnus Corell, Andrea Corso and Raymond Galea. We thank Amir Ben Dov, Oscar Campbell, Johannes Jansen and Yoav Perlman for their comments on the bird's age.

References

- Boertmann, D, Olsen, K M & Pedersen, B B 1986. Sjaeldne fugle i Danmark i aarene 1982, 1983 og 1984. Dansk Orn Foren Tidsskr 80: 35-57.
- Cleere, N 2018. Egyptian Nightjar (*Caprimulgus aegyptius*). In: del Hoyo, J, Elliott, A, Sargatal, J, Christie, D A & de Juana, E (editors), Handbook of the birds of the world Alive. Barcelona. Website: www.hbw.com/node/55212. [Accessed 6 February 2018.]
- Cleere, N & Nurney, D 1998. Nightjars: a guide to nightjars and related nightbirds. Mountfield.
- Dierschke, J, Dierschke, V, Hüppop K, Hüppop, O & Jachmann, K F 2011. Die Vogelwelt der Insel Helgoland. Helgoland.
- van Duivendijk, N 2011. Advanced bird ID handbook – the Western Palearctic. London.
- Gil-Velasco, M, Rouco, M, Ferrer, J, García-Tarrasón, M, García-Vargas, F J, Gutiérrez, A, Hevia, R, López, F, López-Velasco, D, Ollé, À, Rodríguez, G, Sagardía, J

- & Salazar, J A 2017. Observaciones de aves raras en España, 2014. *Ardeola* 64: 161-235.
- Hedgren, S 1973. Ökennattskärria *Caprimulgus aegyptius* anträffad i Sverige. *Vår Fågelvärld* 32: 34-39.
- Nyberg, B 2003. Mega retro: Ökennattskärria på Stora Karlsö. *Roadrunner* 1/2003. Website: <https://tinyurl.com/yba58t7h>.
- Palmer, P 2000. First for Britain and Ireland. A historical account of birds new to Britain & Ireland 1600-1999. Essex.
- Ramos, J J 2008. Primera cita y anillamiento para España de Chotacabras egipcio (*Caprimulgus aegyptius*) en la isla de Fuerteventura. Website: <https://tinyurl.com/ycotztrc>.
- Svensson, L, Grant, P J, Mullarney, K & Zetterström, D 2015. *Collins bird guide*. Second edition (revised). London.
- Walbridge, G 1999. Egyptian Nightjar in Dorset: the second British record. *Br Birds* 92: 155-161.

Jonas Schärer, Steinerstrasse 30a, 3006 Bern, Switzerland (jonas-schaerer@bluewin.ch)
Simon Cavaillès, Les Fontaines, 72650 Aigné, France (simon.cavaillès@gmail.com)

Western Palearctic list update: deletion of Spoon-billed Sandpiper

Spoon-billed Sandpiper *Calidris pygmaea* is currently on Western Palearctic (WP) lists (eg, Haas 2017, Mitchell 2017, Jirle & Lagerqvist 2018) based on a single record of a bird shot at Molochniy Liman, Sea of Azov, Ukraine, on 20 August 1952 (Lysenko 1974). This record was listed by Grishchenko (2004) and Fesenko & Bokotey (2007) in their checklists of the birds of Ukraine. Here, I review this record and conclude that it is not sufficiently well documented to justify maintaining this species on the WP list.

Lysenko's article

In a short paper, Lysenko (1974) described a group of rare waders recorded in Melitopol district between 1949 and 1965. The full description of the account of a Spoon-billed Sandpiper is as follows (in Russian): 'Shot on 20 August 1952 on the coast of Molochniy Liman among a flock of Dunlins *Calidris alpina*. Unfortunately, the skin has not been preserved.' No detailed description of the bird is given.

Opinion of the Faunistic Commission

In 2011, the Faunistic Commission (FC) of the Working Group on Waders (equivalent to the European rarities committees; see <https://tinyurl.com/y9423utm>) reviewed five historical and recent reports of Spoon-billed Sandpiper in Ukraine (at Chernigov, Molochniy Liman and Lugansk) and in Russia (near Krasnodar and in North Ossetia), published in Russian journals, including the one mentioned by Lysenko (1974). The FC stated that none had been properly documented, ie, there were no photographs or specimens. The FC pointed out that there were no other inland records of this species so far to the north and west of its migration route along the East

Asian-Australasian flyway and, moreover, that all these reports came from outside the typical habitats of the species (coastal zone) and at sites where no significant concentrations of waders occurred during migration. In conclusion, the FC rejected these reports, adding that every report of this species in inland Russia should first be submitted to the FC prior to publication (Faunistic Commission of the Working Group on Waders 2012).

Expert opinions

In addition, I asked Pavel Tomkovich and Christoph Zöckler, two leading experts on Spoon-billed Sandpiper (cf Tomkovich 1992, Tomkovich et al 2002, Zöckler et al 2006, 2010ab, 2016), for their opinions on the Ukrainian record.

Pavel Tomkovich (chairman of the Faunistic Commission) upheld the arguments contained in the committee's opinion published in 2012, adding that no new arguments had been presented to overturn that decision.

Christoph Zöckler commented that it was very difficult to assess any record without photographs or specimens, especially as there were no other records of Spoon-billed Sandpiper in the WP. He stated that the species used to be much more common in the 1950s than nowadays. Analysis of c 250 records outside the species' breeding area from both historical times (pre-1950) as well as the subsequent period (1950-2005) did not contain any records either from the WP or anywhere near this region's boundaries; the most westerly records were from southern India and Sri Lanka (Bunting & Zöckler 2006). CZ also referred to the location and habitat of the Ukrainian record, commenting that to date all records of Spoon-billed Sandpiper had been from coastal habitats. The Sea of Azov, he said, was coastal but only in the sense that all seas had coasts. From a flyway perspective, however, this region was treated as

'inland' and as such was unusual, like its extreme, far westerly location. In conclusion, he stated that it might be a valid record but without any concrete evidence was not acceptable.

Conclusion

In summary, the report from Ukraine **1** has no photographic documentation; **2** there is no specimen (skin); **3** Lysenko (1974) does not give a detailed description of the species; **4** the report has been not accepted by the Faunistic Commission; and **5** the experts' opinions are also negative. All these arguments show clearly that this report does not meet any of the criteria for acceptance as the first and only record in the WP. I therefore suggest that Spoon-billed Sandpiper should be deleted from the WP list.

After having reviewed these arguments, Vitaly Grishchenko (in litt) informed me that the species would not be included in the next edition of the checklist of birds of Ukraine.

Acknowledgements

I am very grateful to Vladimir Arkhipov, Paul Bradbeer, Vitaly Grishchenko, Pavel Tomkovich and Christoph Zöckler for their invaluable help. This note is mainly a summary of their comments.

References

Bunting, G & Zöckler, C 2006. The development of a database for the Spoon-billed Sandpiper *Eurynorhynchus pygmeus*. In: Boere, G C, Galbraith, C A & Stroud, D A (editors), *Waterbirds around the world*, Edinburgh, p 501-502.
Faunistic Commission of the Working Group on Waders 2012. [Opinions of the Faunistic Commission on Waders in 2011.] In: Sviridova, T V (editor), [Information materials of the Working Group on Waders no 25.], Moscow, p 6-8. [In Russian, with English summary.]

Fesenko, HV & Bokotej, A A 2007. [The annotated list of the Ukrainian scientific names of the bird species belonging to the fauna of Ukraine.] Kyiv and L'viv. [In Ukrainian.]
Grishchenko, V 2004. Checklist of the birds of Ukraine. *Berkut* 13: 141-154.
Haas, M 2017. Extremely rare birds in the Western Palearctic: update 2009-16. *Dutch Birding* 39: 145-182.
Jirle, E & Lagerqvist, M 2018. Västpalearktislstan version 4. Website: <https://tinyurl.com/ycbxsxksw>.
Lysenko, V I 1974. [About rare waders of Melitopol district.] *Ornitologiya* 11: 391-392. [In Russian.]
Mitchell, D 2017. *Birds of Europe, North Africa and the Middle East*. An annotated checklist. Barcelona.
Tomkovich, P 1992. Spoon-billed Sandpiper in north-eastern Siberia. *Dutch Birding* 14: 37-40.
Tomkovich, P S, Syroechkovskiy Jr, E E, Lappo, E G & Zöckler, C 2002. Sharp population decline in Spoon-billed Sandpiper *Eurynorhynchus pygmeus*, the globally threatened species. *Bird Conserv Int* 12: 1-18.
Zöckler, C, Syroechkovskiy, E E, Lappo, E G & Bunting, G C 2006. Stable isotope analysis to determine the wintering sites of the declining Spoon-billed Sandpiper (*Eurynorhynchus pygmeus*) in the Asian Pacific flyway. In: Boere, G C, Galbraith, C A & Stroud, D A (editors), *Waterbirds around the world*, Edinburgh, p 147-153.
Zöckler, C, Syroechkovskiy, E E & Atkinson, P W 2010a. Rapid and continued population decline in the Spoon-billed Sandpiper *Eurynorhynchus pygmeus* indicates imminent extinction unless conservation action is taken. *Bird Conserv Int* 20: 95-111.
Zöckler, C, Syroechkovskiy Jr, E E & Bunting, G 2010b. International single species action plan for the conservation of the Spoon-billed Sandpiper (*Eurynorhynchus pygmeus*). Bonn.
Zöckler, C, Beresford, A E, Bunting, G, Chowdhury, S U, Clark, N A, Fu, V W K, Hla, T H, Morozov, V V, Syroechkovskiy, E E, Kashiwagi, M & Lappo, E G 2016. The winter distribution of the Spoon-billed Sandpiper *Calidris pygmaeus*. *Bird Conserv Int* 26: 476-489.

Lukasz Ławicki, West-Pomeranian Nature Society, Pionierów 1/1, 74-100 Gryfino, Poland (izuza@interia.pl)

Chestnut-bellied Sandgrouse and other interesting observations at Gebel Elba, Egypt, in 2013-18

Located in the south-eastern corner of the Halaib Triangle, the Elba protectorate is one of the largest and most important Egyptian natural protected areas. Declared as a natural protected area by Egypt in 1986, it covers an area of 35 600 km², lying between latitudes 22° and 23°20'N and longi-

tudes 34°30' and 37°E. It includes many natural and cultural resources. For birders it is one of the most mysterious places in the Western Palearctic (WP). Cramp & Simmons (1977) excluded the Halaib Triangle from the WP but other authorities have included it as a part of the WP (eg, Shirihai & Svensson 2018, van den Berg 2019). Gebel Elba hosts many WP specialities, such as African Collared Dove *Streptopelia risoria*, Lappet-faced Vulture *Torgos tracheliotos*, Rosy-patched Bushshrike *Rhodophoneus cruentus* and Shining Sunbird

44 Chestnut-bellied Sandgrouse / Roodbuikzandhoen *Pterocles exustus floweri*, male, Gebel Elba, Halaib Triangle, Egypt, 25 June 2013 (*Ali Dora*) **45** Chestnut-bellied Sandgrouse / Roodbuikzandhoenders *Pterocles exustus floweri*, males, Gebel Elba, Halaib Triangle, Egypt, 22 August 2015 (*Ali Dora*) **46** Chestnut-bellied Sandgrouse / Roodbuikzandhoenders *Pterocles exustus floweri*, males, with Crowned Sandgrouse / Kroonzandhoenders *P. coronatus*, males, Gebel Elba, Halaib Triangle, Egypt, 8 June 2016 (*Ali Dora*)

Cinnyris habessinicus (Goodman & Meininger 1989, Meininger & Goodman 1996, Baha El Din 2002, Moldovan 2012). It is also a hotspot for vagrants (mainly Afrotropical species), and many have been recorded here, eg, Pied Crow *Corvus albus*, Black Scrub Robin *Cercotrichas podobe* and Red-tailed Wheatear *Oenanthe chrysopygia* (Baha El Din & Baha El Din 2001, Jiguet et al 2014, 2018; see below). If accepted, a Broad-billed Roller *Eurystomus glaucurus* found dead at Adal Deeb on 30 October 2010 will be the first record of this species for Egypt and the third for the WP (Haas 2017). Very few foreign birdwatchers have been able to visit Gebel Elba because access to this area is still restricted for foreign visitors (Meininger & Goodman 1996, Baha El Din 2002, Moldovan 2012). As

an environmental researcher in the Elba protectorate area, I had the opportunity to conduct regular bird observations in the area. Here, I present my most important records from 2013-18, including the discovery of a population of Chestnut-bellied Sandgrouse *Pterocles exustus floweri*.

Chestnut-bellied Sandgrouse

Since June 2013, Chestnut-bellied Sandgrouse has been recorded regularly at Gebel Elba. The first time, I found three males together with two females in a mixed flock of c 150 Spotted Sandgrouse *P. senegallus* and Crowned Sandgrouse *P. coronatus* around the fresh water tanks at 22°10'4.8"N, 36°40'22.8"E on 25 June 2013 (plate 44) (not 5 June as mentioned in Jiguet et al 2018). On 4 Octo-

47 Rosy-patched Bushshrike / Roodbuikklaauwier *Rhodophoneus cruentus*, female, Gebel Elba, Halaib Triangle, Egypt, 23 December 2017 (*Ali Dora*) **48** Goliath Heron / Reuzenreiger *Ardea goliath*, adult, Red Sea coast, Gebel Elba, Halaib Triangle, Egypt, 25 February 2018 (*Ali Dora*) **49** Shining Sunbird / Glanshoningzuiger *Cinnyris habessinicus*, male, Gebel Elba, Halaib Triangle, Egypt, 8 September 2016 (*Ali Dora*) **50** Shining Sunbird / Glanshoningzuiger *Cinnyris habessinicus*, female, Gebel Elba, Halaib Triangle, Egypt, 15 May 2016 (*Ali Dora*)

ber 2014, a flock of c 50 Chestnut-bellied was recorded flying 1 km north of the 2013 site. I found probably the same flock again on 14 October 2014 near the water treatment station at 22°10'37.2"N, 36°40'8.4"E. In 2015, I observed c 50 individuals on 6 April at the same site as in 2013 (in a big flock of Spotted and Crowned), and again here, I photographed two males on 22 August (plate 45). Other sightings of the species were on 8 June 2016 (32 individuals; plate 46) and on 19 February 2017 (22 individuals), both at the 2013 site. All these sightings have been accepted by the Egyptian Ornithological Rarities Committee (EORC). On 24 July 2018, near the water treatment station (the 2014 site), I again photographed 19 Chestnut-bellied including seven males, six females and six juveniles

(cf Dutch Birding 40: 254, plate 328, 2018). In the last years, I also searched for Chestnut-bellied at the other water treatment stations in the Halaib Triangle (both in the early morning and evening), like Hadarba, Shallal, Ikwan, Aglahauk, Frukiit and Tubii, but to no avail: I found the species only at the two sites mentioned above. The series of observations in 2013-18 suggests that Chestnut-bellied occurs annually at Gebel Elba; it may also nest here, as indicated by the presence of juveniles in July 2018.

Chestnut-bellied Sandgrouse is native to large parts of sub-Saharan Africa and western Asia (Madge & McGowan 2002). The subspecies *P e floweri*, endemic to Egypt, was reported as abundant in the Nile valley and in bordering deserts in the 19th century,

Chestnut-bellied Sandgrouse and other interesting observations at Gebel Elba, Egypt, in 2013-18

51 Pied Crow / Schildraaf *Corvus albus*, Red Sea coast, Gebel Elba, Halaib Triangle, Egypt, 2 April 2015 (*Ali Dora*)
52 Black Scrub Robin / Zwarte Waaiersaart *Cercotrichas podobe*, Wadi Shallal, Gebel Elba, Halaib Triangle, Egypt, 8 March 2016 (*Ali Dora*) **53** Crested Honey Buzzard / Aziatische Wespensdief *Pernis ptilorhynchus*, adult male, Wadi Shallal, Gebel Elba, Halaib Triangle, Egypt, 10 May 2016 (*Ali Dora*) **54** Lappet-faced Vulture / Oorgier *Torgos tracheliotos*, Gebel Elba, Halaib Triangle, Egypt, 29 April 2017 (*Ali Dora*) **55** Crab-plovers / Krabplevieren *Dromas ardeola*, Red Sea coast, Gebel Elba, Halaib Triangle, Egypt, 11 April 2018 (*Ali Dora*)

but the last 20th century record was south of Luxor in March 1979 (Goodman & Meininger 1989). In March 2012, it was rediscovered near Sandafa in Minya governorate (Khil et al 2012). The presence of the species was confirmed in this area in subsequent years, eg, 65 individuals in April 2013 (Habib 2015) and c 140 in August 2015 (Dutch Birding 37: 340, 2015). The only sites in Egypt where this taxon is now known to occur are c 750 km apart, which suggests that it may also occur in other areas, especially where it was historically known, eg, between the Fayoum depression and Qena (cf Goodman & Meininger 1989).

Other interesting observations

During my birding at Gebel Elba between 2013 and 2018, I also recorded other interesting birds. WP specialities included regular sightings of Rosy-patched Bushshrikes and Shining Sunbirds (plate 47, 49-50) in wadis and Crab-plovers *Dromas ardeola* on the Red Sea coast (eg, c 35 individuals in March 2014; plate 55). I quite often observed three vulture species: Bearded *Gypaetus barbatus*, Egyptian *Neophron percnopterus* and Lappet-faced Vulture (plate 54), and occasionally also Golden Eagle *Aquila chrysaetos* and Verreaux's Eagle *A verreauxii*. Moreover, I recorded adult Goliath Herons *Ardea goliath* many times in different parts of the Red Sea coastal zone (plate 48), and one juvenile on 10 July 2018. Twice I observed flocks of Demoiselle Cranes *Grus virgo*: 15 individuals on 11 March 2016 and five on 4 April 2018. Gebel Elba is also a good spot for vagrants. During the last years, I photographed here: the second Crested Honey Buzzard *Pernis ptilorhynchus* for Egypt at Wadi Shallal on 10 May 2016 (plate 53); the second and the fifth Pied Crow for Egypt on the Red Sea coast on 2-3 April 2015 and 9-11 April 2018 (plate 51; cf Dutch Birding 40: 340, plate 455, 2018); c 25 Grey Hypocolius *Hypocolius ampelinus* at Wadi Shallal on 21 February 2018 (the sixth record for Egypt and the largest flock ever); and Black Scrub Robins at Wadi Kiraaf on 23 November and 13 December 2014, and at Wadi Shallal on 8 March 2016 (plate 52). All these records were accepted by the EORC (Jiguet et al 2018, 2019).

Acknowledgements

I am grateful to Łukasz Ławicki for his help in preparing this note.

References

- Baha El Din, M 2002. Disputed territory. Birdwatch 122: 25-28.
- Baha El Din, S & Baha El Din, M 2001. The first Black Bush Robin *Cercotrichas podobe* in Egypt. Sandgrouse 23: 62-64.
- van den Berg, A B 2019. Dutch Birding bird names. Website: <https://tinyurl.com/yclahpdx>.
- Cramp, S & Simmons, K E L (editors) 1977. The birds of the Western Palearctic 1. Oxford.
- Goodman, S M & Meininger, P L (editors) 1989. The birds of Egypt. Oxford.
- Haas, M 2017. Extremely rare birds in the Western Palearctic: update 2009-16. Dutch Birding 39: 145-182.
- Habib, M I 2015. Surveys of Chestnut-bellied Sandgrouse in Egypt in 2013-14. Dutch Birding 37: 95-97.
- Jiguet, F, Baha El Din, S, Abdel Latif Ibrahim, W, Bonser, R, Corso, A, Crochet, P-A, Grieve, A, Hoath, R & Schweizer, M 2014, 2018. Third and fourth report of the Egyptian Ornithological Rarities Committee – 2012 and 2013; 2014 to 2017. Website: www.chn-france.com/eorc/eorc.php?id_content=5.
- Jiguet, F, Ławicki, Ł, Baha El Din, S, Corso, A, Crochet, P-A, Hoath, R, Schweizer, M & Waheed, A 2019. Fifth report of the Egyptian Ornithological Rarities Committee – 2018. Website: www.chn-france.com/eorc/eorc.php?id_content=5.
- Khil, L, Boetzel, M, Geburzi, J, Trobitz, M, Werner, M, Weinrich, C & Zegula, T 2012. Rediscovery of the Chestnut-bellied Sandgrouse in Egypt in March 2012. Dutch Birding 34: 213-218.
- Madge, S & McGowan, P 2002. Pheasants, partridges and grouse: a guide to the pheasants, partridges, quails, grouse, guineafowl, buttonquails and sandgrouse of the world. London.
- Meininger, P L & Goodman, S M 1996. From the verge of the Western Palearctic: birds of Gebel Elba area, Egypt. Dutch Birding 18: 285-292.
- Moldovan, I 2012. Gebel Elba, Egypt. Birding World 25: 25-26.
- Shirihai, H & Svensson, L 2018. Handbook of Western Palearctic birds 1 – Passerines: larks to *Phylloscopus* warblers. London.

Ali Dora, Nature Conservation Sector, Egyptian Environmental Affairs Agency, Elba protectorate area, 84725 Halaib, Egypt (alihamed1977@gmail.com)

Naamgeving van taxa in Dutch Birding

Voor taxonomie, naamgeving en volgorde van in het West-Palearctische gebied ('de WP') waargenomen taxa houdt Dutch Birding zich aan de beslissingen van de Commissie Systematiek Nederlandse Avifauna (CSNA) (Sangster et al 1999, 2003, 2009) en de door de CSNA goedgekeurde aanvullingen en wijzigingen gepresenteerd in redactiemededelingen in het eerste nummer van elke Dutch Birding-jaargang (Redactie Dutch Birding 2008-18).

De CSNA spreekt zich vanaf 1 januari 2019 niet alleen uit voor taxa die in Nederland zijn vastgesteld maar ook voor die in de rest van de WP. De volgorde van families en de meeste taxa in deze families sluit voorsnog aan op Cracraft (2013) (non-Passeriformes) en Sangster et al (2013, 2016). Voor niet in de WP vastgestelde taxa volgt Dutch Birding vanaf 1 januari 2019 de taxonomie, volgorde en Engelse en Nederlandse vogelnamen van Gill & Donsker (2019).

Onder de WP wordt in Dutch Birding verstaan Europa met inbegrip van Macaronesië, alle landen die grenzen aan de Middellandse of Zwarte Zee, het Arabische schiereiland (sensu lato) en Armenië, Azerbeidzjan en Iran (zie ook Shirihai & Svensson 2018).

In de bijgewerkte digitale versie van de door Dutch Birding Association (DBA) uitgegeven lijst van in de WP waargenomen soorten (cf van den Berg 2008) zijn alle CSNA-wijzigingen tot en met januari 2019 verwerkt, inclusief die van deze mededeling.

In tabel 1 staan nieuwe wijzigingen in de naamgeving van WP-taxa vermeld die per 1 januari 2019 worden doorgevoerd.

Aan de lijst van in het WP-gebied vastgestelde soorten kan een aantal worden toegevoegd: Kaneeltaling *Spatula cyanoptera* (Oualidia, Marokko), Blauwnekmuisvogel *Urocolius macrourus* (Tamanrasset, Algerije), Arkansaskoningstiran *Tyrannus verticalis* (Flores, Azoren), Amerikaanse Strandleeuwvlieg *Eremophila alpestris* (Surrey, Engeland) en

TABEL 1 Per 1 januari 2019 door CSNA gewijzigde wetenschappelijke namen van West-Palearctische (WP) taxa / Scientific names for Western Palearctic (WP) taxa revised by CSNA from 1 January 2019

Zomertaling / Garganey *Spatula querquedula* (was *Anas querquedula*)

Slobeend / Northern Shoveler *Spatula clypeata* (was *Anas clypeata*)

Kaneeltaling / Cinnamon Teal *Spatula cyanoptera* (was *Anas cyanoptera*)

Blauwvleugeltaling / Blue-winged Teal *Spatula discors* (was *Anas discors*)

Siberische Taling / Baikal Teal *Sibirionetta formosa* (was *Anas formosa*)

Bronskopeend / Falcated Duck *Mareca falcata* (was *Anas falcata*)

Krakeend / Gadwall *Mareca strepera* (was *Anas strepera*)

Smient / Eurasian Wigeon *Mareca penelope* (was *Anas penelope*)

Amerikaanse Smient / American Wigeon *Mareca americana* (was *Anas americana*)

Verscheidene genetische studies laten zien dat het genus *Anas* (sensu Voous 1977) niet monofyletisch is (Gonzalez et al 2009, Liu et al 2014, Mitchell et al 2014, Sun et al 2017). Om tot monofyletische groepen te komen worden drie vervangende genusnamen gebruikt (*Spatula*, *Sibirionetta*, *Mareca*). Deze zijn reeds erkend door Dickinson & Rensen Jr (2013), AOU (Chesser et al 2017), HBW (del Hoyo et al 2018), IOC (Gill & Donsker 2019) en SACC (Rensen Jr et al 2018).

Several studies based on mitochondrial DNA sequences have shown that *Anas* (sensu Voous 1977) is not monophyletic (Gonzalez et al 2009, Liu et al 2014, Mitchell et al 2014, Sun et al 2017). To ensure that genus names represent monophyletic groups, recognition of three additional genera is warranted (ie, *Spatula*, *Sibirio-*

netta, *Mareca*). These genera are already being recognized by Dickinson & Rensen Jr (2013), AOU (Chesser et al 2017), HBW (del Hoyo et al 2018), IOC (Gill & Donsker 2019) and SACC (Rensen Jr et al 2018).

Kleine Flamingo / Lesser Flamingo *Phoeniconaias minor* (was *Phoenicoparrus minor*)

Op basis van nieuwe inzichten over fylogenetische verwantschappen van flamingo's Phoenicopteridae (Torres et al 2014) worden binnen deze familie nu drie genera onderscheiden door onder meer Dickinson & Rensen Jr (2013), HBW (del Hoyo et al 2018), IOC (Gill & Donsker 2019) en SACC (Rensen Jr et al 2018): *Phoenicoparrus* voor de drie grote soorten (Flamingo *P roseus*, Caribische Flamingo *P ruber* en Chileense Flamingo *P chilensis*), *Phoeniconaias* voor Kleine Flamingo *P minor*, en *Phoenicoparrus* voor beide kleine flamingo's in de Andes (Andesflamingo *P andinus* en James' Flamingo *P jamesi*).

Following the clarification of phylogenetic relationships among flamingos Phoenicopteridae (Torres et al 2014), several global and regional lists now follow a classification that recognises three genera, including Dickinson & Rensen Jr (2013), HBW (del Hoyo et al 2018), IOC (Gill & Donsker 2019) and SACC (Rensen Jr et al 2018): *Phoenicoparrus* for the three large species (Greater Flamingo *P roseus*, American Flamingo *P ruber* and Chilean Flamingo *P chilensis*), *Phoeniconaias* for Lesser Flamingo *P minor*, and *Phoenicoparrus* for the two smaller Andean flamingos (Andean Flamingo *P andinus* and James's Flamingo *P jamesi*).

TABEL 1 (vervolg)

Alpengierzwaluw / Alpine Swift *Tachymarptis melba* (was *Apus melba*)

Moleculaire fylogenetische analyse op basis van mitochondriaal en nucleair DNA toont dat het te verdedigen is om twee grote soorten, Alpengierzwaluw *Tachymarptis melba* en Geschubde Berggierzwaluw *T. aequatorialis* (uit de Afrikaanse tropen), niet langer tot het genus *Apus* te rekenen (Päckert et al 2012). Hoewel de erkenning van een apart genus voor beide grote soorten niet noodzakelijk is om te bewerkstelligen dat *Apus* monofyletisch is, wordt *Tachymarptis* inmiddels door allerlei auteurs toegepast, zoals HBW (del Hoyo et al 2018), IOC (Gill & Donsker 2019) en Dickinson & Remsen Jr (2013).

Molecular phylogenetic analysis based on mitochondrial and nuclear DNA sequences indicate that the two large species, Alpine Swift and the Afrotropical Mottled Swift *T. aequatorialis*, are sister to all other species of *Apus* (Päckert et al 2012). Whereas recognition of a separate genus for the large species is not necessary to ensure monophyly of *Apus*, *Tachymarptis* has become widely adopted by global taxonomic lists, including IOC (Gill & Donsker 2019), HBW (del Hoyo et al 2018) and Dickinson & Remsen Jr (2013).

Siberische Witte Kraanvogel / Siberian Crane *Leucogeranus leucogeranus* (was *Grus leucogeranus*)**Canadese Kraanvogel / Sandhill Crane** *Antigone canadensis* (was *Grus canadensis*)

Nieuw inzicht in fylogenetische verwantschappen tussen kraanvogels Gruidae (Krajewski et al 2010) heeft geleid tot het erkennen van de genera *Leucogeranus* (voor Siberische Kraanvogel *L. leucogeranus*) en *Antigone* (voor onder meer Canadese Kraanvogel *A. canadensis*) (Dickinson & Remsen Jr 2013, Chesser et al 2016, Gill & Donsker 2019, del Hoyo et al 2018). Deze veranderingen voeren we door terwijl we het genus *Grus* handhaven voor Jufferkraanvogel *G. virgo* en Stanleys Kraanvogel *G. paradisea* (cf Dickinson & Remsen Jr 2013, IOC (Gill & Donsker 2019); contra HBW (del Hoyo et al 2018)).

Clarification of phylogenetic relationships among cranes Gruidae (Krajewski et al 2010) has led to the recognition of the genera *Leucogeranus* (for Siberian Crane) and *Antigone* (for Sandhill Crane and several extralimital species) (Dickinson & Remsen Jr 2013, Chesser et al 2016, Gill & Donsker 2019, del Hoyo et al 2018). Here we follow this rearrangement. We retain Demoiselle Crane *Grus virgo* and Blue Crane *G. paradisea* in *Grus* (cf Dickinson & Remsen Jr 2013, IOC (Gill & Donsker 2019); contra HBW (del Hoyo et al 2018)).

Wigstaartpijlstormvogel / Wedge-tailed Shearwater *Ardenna pacifica* (was *Puffinus pacificus*)**Grauwe Pijlstormvogel / Sooty Shearwater** *Ardenna grisea* (was *Puffinus griseus*)**Grote Pijlstormvogel / Great Shearwater** *Ardenna gravis* (was *Puffinus gravis*)**Australische Grote Pijlstormvogel / Flesh-footed Shearwater** *Ardenna carneipes* (was *Puffinus carneipes*)

Fylogenetische analyse toont dat het genus *Puffinus*

uit twee clades bestaat. De ene bestaat uit kleine en middelgrote soorten en de andere uit grote soorten (Austin 1996, Penhallurick & Wink 2004, Pyle et al 2011). De verwantschappen tussen deze clades en het genus *Calonectris* zijn onduidelijk en het is mogelijk dat het genus *Puffinus* niet monofyletisch is. Als gevolg hiervan hebben Christidis & Boles (2008), Dickinson & Remsen Jr (2013), Chesser et al (2016), HBW (del Hoyo et al 2018), IOC (Gill & Donsker 2019) en Remsen Jr et al (2018) *Puffinus* in twee genera gesplit, *Puffinus* voor de kleine en middelgrote en *Ardenna* voor de grote soorten. We volgen deze herziening die gevolgen heeft voor de naamgeving van vier WP-soorten.

Phylogenetic analysis indicates that the genus *Puffinus* comprises two major clades, one comprising the small- and medium-sized species and the other comprising the larger species (Austin 1996, Penhallurick & Wink 2004, Pyle et al 2011). The relationships among these clades and the genus *Calonectris* remain unresolved, and it is possible that the genus *Puffinus* is not monophyletic. Consequently, several authorities have split *Puffinus* into two genera: *Puffinus* for the small- and medium-sized species, and *Ardenna* for the larger species (Christidis & Boles 2008, Dickinson & Remsen Jr 2013, Chesser et al 2016, HBW (del Hoyo et al 2018), IOC (Gill & Donsker 2019) and Remsen Jr et al 2018). We follow this revision, which affects the scientific names of four species recorded in the WP.

Afrikaanse Dwergaalscholver / Reed Cormorant *Microcarbo africanus* (was *Phalacrocorax africanus*)**Dwergaalscholver / Pygmy Cormorant** *Microcarbo pygmaeus* (was *Phalacrocorax pygmeus*)

De fylogenetische verwantschappen van aalscholvers zijn door Kennedy & Spencer (2014) opgehelderd aan de hand van mitochondriaal en nucleair DNA. Op basis hiervan onderscheiden we net als Dickinson & Remsen Jr (2013), HBW (del Hoyo et al 2018) en IOC (Gill & Donsker 2019) twee groepen genera in aalscholvers en dat heeft gevolgen voor twee soorten van de WP-lijst. Voor de spelling van *pygmaeus* (in plaats van *pygmeus*), zie del Hoyo et al (2018).

The phylogenetic relationships among cormorants have recently been clarified using mitochondrial and nuclear DNA sequences (Kennedy & Spencer 2014). We follow Dickinson & Remsen Jr (2013), HBW (del Hoyo et al 2018) and IOC (Gill & Donsker 2019) in recognizing the two major groups of cormorants as separate genera. This change affects two species on the WP list. For spelling of *pygmaeus* (instead of *pygmeus*), see del Hoyo et al (2018).

Schreeuwend / Lesser Spotted Eagle *Clanga pomarina* (was *Aquila pomarina*)**Bastaardarend / Greater Spotted Eagle** *Clanga clanga* (was *Aquila clanga*)

Multi-locus fylogenetische analyse toont dat Schreeuwend en Bastaardarend nauwer verwant zijn aan Afrikaanse Zwarte Kuifarend *Lophæetus occipitalis* en

TABEL 1 (vervolg)

Indische Zwarte Arend *Ictinaetus malaiensis* dan aan *Aquila*-soorten (Bunce et al 2005, Helbig et al 2005, Lerner et al 2017, Mindell et al 2018). Op basis hiervan onderscheiden we net als Dickinson & Remsen Jr (2013), HBW (del Hoyo et al 2018) en IOC (Gill & Donsker 2019) het genus *Clanga* voor deze twee soorten en Indische Schreeuwarend *C hastata*.

Multi-locus phylogenetic analysis has shown that the spotted eagles are more closely related to Long-crested Eagle *Lophaetus occipitalis* and Black Eagle *Ictinaetus malaiensis* than to the species in the genus *Aquila* (Bunce et al 2005, Helbig et al 2005, Lerner et al 2017, Mindell et al 2018). We follow Dickinson & Remsen Jr (2013), HBW (del Hoyo et al 2018) and IOC (Gill & Donsker 2019) in recognizing *Clanga* for the three spotted eagles.

Grijze Tok / African Grey Hornbill *Lophoceros nasutus* (was *Tockus nasutus*)

Multi-locus fylogenetische analyse toont dat het genus *Tockus* uit twee clades bestaat (cf Gonzalez et al 2013). In de ene maken de soorten klokkende geluiden en in de andere fluitende. Op basis hiervan hebben IOC (Gill & Donsker 2019) en HBW (del Hoyo et al 2018) het genus *Tockus* in twee genera gesplit, met als gevolg dat het genus *Lophoceros* van toepassing is op Grijze Tok *L nasutus*.

Multi-locus phylogenetic analysis indicates that the genus *Tockus* includes two major clades (cf Gonzalez et al 2013). The species in one of these produce clucking calls, whereas those in the other produces whistling calls. Based on this, several authorities have split *Tockus* into two genera, including IOC (Gill & Donsker 2019) and HBW (del Hoyo et al 2018). As a result, African Grey Hornbill is transferred to the genus *Lophoceros*; its scientific name becomes *Lophoceros nasutus*.

Arabische Roodkapleeuwerik / Rufous-capped Lark *Calandrella eremica* (was *Calandrella blanfordi eremica*)

Stervander et al (2016) toonden dat beide ondersoorten van Arabische Roodkapleeuwerik *Calandrella eremica*, *C e eremica* in het zuid-westen van het Arabisch Schiereiland en *C e daaroodensis* in het oosten van Ethiopië en noorden van Somalië, op basis van genetische en morfologische verschillen niet langer als conspecific met (de in Eritrea voorkomende) Blandfords Leeuwerik *C blanfordi* dienen te worden beschouwd.

Stervander et al (2016) demonstrated that, based on genetical and morphological differences, both subspecies of Rufous-capped Lark *Calandrella eremica*, ie, *C e eremica* in the south-west of the Arabian Peninsula and *C e daaroodensis* in eastern Ethiopia and northern Somalia, should no longer be regarded as conspecific with Blandford's Lark *C blanfordi* in Eritrea.

Oostelijke Gele Kwikstaart / Eastern Yellow Wagtail *Motacilla tschutschensis* (was *M tschutschensis* en/and *M plexa*)

Siberische Kwikstaart *Motacilla plexa* (typelocatie Nizhne Kolymsk, noord-oostelijk Siberië) werd voorheen vanwege overeenkomsten in morfologie als synoniem opgevat van Noordse Kwikstaart *M thunbergi* in het noorden van Europa (Alström et al 2003, Dickinson & Christidis 2014). Inmiddels is uit genetisch onderzoek gebleken dat *plexa* in mtDNA niet is te onderscheiden van Alaskakwikstaart *M tschutschensis* (eg, Pavlova et al 2003, Collinson et al 2013, Drovetski et al 2018, Harris et al 2018). Bovendien lieten van Oosten & Emtsev (2013), Bot et al (2014) en Golovatin & Sokolov (2017) zien dat *plexa* en *thunbergi* onder meer verschillen in roep en koptekening van vrouwtjes. In afwachting van verder genetisch onderzoek wordt *plexa* daarom voorlopig als ondersoort van *tschutschensis* beschouwd.

Previously, Siberian Wagtail *Motacilla plexa* (type locality Nizhne Kolymsk, north-eastern Siberia) was regarded as a synonym of Grey-headed Wagtail *M thunbergi* in northern Europe (Alström et al 2003, Dickinson & Christidis 2014). Recent genetic research revealed that, in mtDNA, *plexa* is identical to Alaska Wagtail *M tschutschensis* (eg, Pavlova et al 2003, Collinson et al 2013, Drovetski et al 2018, Harris et al 2018). Moreover, van Oosten & Emtsev (2013), Bot et al (2014) and Golovatin & Sokolov (2017) indicated that *plexa* and *thunbergi* differ in call and female head plumage. Pending further research, *plexa* is therefore provisionally regarded as a subspecies of *tschutschensis*.

Tennesseezanger / Tennessee Warbler *Leiothlypis peregrina* (was *Oreothlypis peregrina*)

Het genus *Oreothlypis* bestaat uit twee clades waarvan de ene twee kleurrijke soorten in Centraal-Amerika omvat (Ornaatzanger *O superciliosa* en Vuurkeelzanger *O gutturalis*) en de andere verschillende nogal egaal gekleurde soorten in Noord-Amerika, inclusief Tennesseezanger (Sangster 2008, Lovette et al 2010). Sangster (2008) liet zien dat deze beide clades verschillen in zang en beschreef een nieuw genus, *Leiothlypis*, voor de clade van egaal gekleurde Noord-Amerikaanse soorten. Dit genus is erkend door Dickinson & Christidis (2014), IOC (Gill & Donsker 2019), HBW (del Hoyo et al 2018) en SACC (Remsen Jr et al 2018) en we volgen deze auteurs.

The genus *Oreothlypis* comprises two clades, one of these includes two colourful species in Central America (Crescent-chested Warbler *O superciliosa* and Flame-throated Warbler *O gutturalis*), and the other comprises several rather 'plain' species in North America, including Tennessee Warbler (Sangster 2008, Lovette et al 2010). Sangster (2008) showed that these clades also differ in songs and described a new genus, *Leiothlypis*, for the clade of North American 'plain' species. This genus is recognized by Dickinson & Christidis (2014), IOC (Gill & Donsker 2019), HBW (del Hoyo et al 2018) and SACC (Remsen Jr et al 2018), and we follow these authors here.

Blauwe Bisschop *Passerina caerulea* (Corvo, Azoren) (Fareh et al 2018, Ławicki & van den Berg 2018). Zie Redactie Dutch Birding (2009-18) voor andere in recente jaren toegevoegde soorten. Volgens Khaleghizadeh et al (2017) en Shokouhi et al (2018) behoren Geschubde Groene Specht *Picus squamatus*, Witvleugelspecht *Dendrocopos leucopterus* en Oevermaina *Acridotheres ginginianus* op de Iraanse lijst (contra Mitchell 2017, Redactie Dutch Birding 2018). Om een aantal redenen zijn Lepelbekstrandloper *Calidris pygmaea*, Negenkleurige Pitta *Pitta brachyura* en Indische Wielewaal *Oriolus kundoo* van de WP-lijst verwijderd (Khaleghizadeh et al 2017, Ławicki & van den Berg 2018, Ławicki 2019).

De CSNA dankt Eric Jan Alblas, Mohamed Amezian en de redactie van Dutch Birding voor hun assistentie.

Summary

TAXA NAMES IN DUTCH BIRDING From 1 January 2019, Dutch Birding will use revised names or new taxonomic treatments for taxa listed in table 1 (for instance, Rufous-capped Lark *Calandrella eremica* and Eastern Yellow Wagtail *Motacilla tschutschensis*). According to Khaleghizadeh et al (2017), Scaly-bellied Woodpecker *Picus squamatus*, White-winged Woodpecker *Dendrocopos leucopterus* and Bank Myna *Acridotheres ginginianus* belong to the Iran list. New taxa documented in 2018 for a Western Palearctic (WP) region defined as Europe with Macaronesia, all countries bordering the Black and Mediterranean Sea, the Arabian Peninsula (sensu lato) and Armenia, Azerbaijan and Iran, include: Cinnamon Teal *Spatula cyanoptera* (Oualidia, Morocco), Blue-naped Mousebird *Urocolius macrourus* (Tamanghasset, Algeria), Western Kingbird *Tyrannus verticalis* (Flores, Azores), American Horned Lark *Eremophila alpestris* (England) and Blue Grosbeak *Passerina caerulea* (Corvo, Azores). For various reasons, Spoon-billed Sandpiper *Calidris pygmaea*, Indian Pitta *Pitta brachyura* and Indian Golden Oriole *Oriolus kundoo* have been deleted from the WP list. For Dutch Birding's digital WP checklist on www.dutchavifauna.nl, see <https://tinyurl.com/yclahpdv>.

Verwijzingen

Alström, P, Mild, K & Zetterström, D 2003. Pipits & wagtails of Europe, Asia and North America: identification and systematics. London.

Austin, JJ 1996. Molecular phylogenetics of *Puffinus* shearwaters: preliminary evidence from mitochondrial cytochrome b gene sequences. *Mol Phylogenet Evol* 6: 77-88.

van den Berg, A B 2008. Dutch Birding-vogelnamen: lijst van West-Palearctische vogelsoorten 2008 – Dutch Birding bird names: list of Western Palearctic bird species 2008. Amsterdam.

Bot, S, Groenendijk, D & van Oosten, H H 2014. Eastern yellow wagtails in Europe: identification and vocalisations. *Dutch Birding* 36: 295-311.

Bunce, M, Szulkin, M, Lerner, H R, Barnes, I, Shapiro, B, Cooper, A & Holdaway, R N 2005. Ancient DNA provides new insights into the evolutionary history of New Zealand's extinct giant eagle. *PLoS Biol* 3 (1), e9.

Chesser, R T, Burns, K J, Cicero, C, Dunn, J L, Kratter, A W, Lovette, I J, Rasmussen, P C, Renssen Jr, J V, Rising, J D, Stotz, D F & Winker, K 2016. Fifty-seventh supplement to the American Ornithologists' Union check-list of North American birds. *Auk* 133: 544-560.

Chesser, R T, Burns, K J, Cicero, C, Dunn, J L, Kratter, A W, Lovette, I J, Rasmussen, P C, Renssen Jr, J V, Rising, J D, Stotz, D F & Winker, K 2017. Fifty-eighth supplement to the American Ornithologists' Union check-list of North American birds. *Auk* 134: 751-773.

Christidis, L & Boles, W E 2008. Systematics and taxonomy of Australian birds. Collingwood.

Collinson, J M, Waite, S & McGowan, R Y 2013. British records of 'Eastern Yellow Wagtail'. *Br Birds* 106: 36-41.

Cracraft, J 2013. Avian higher-level relationships and classification: Nonpasseriforms. In: Dickinson, E C & Renssen Jr, J V (editors), *The Howard and Moore complete checklist of the birds of the world, fourth edition, vol 1: Non-passerines*, Eastbourne, p xxi-xli.

Dickinson, E C & Christidis, L (editors) 2014. *The Howard and Moore complete checklist of the birds of the world. Fourth edition, vol 2: Passerines*. Eastbourne.

Dickinson, E C & Renssen Jr, J V (editors) 2013. *The Howard and Moore complete checklist of the birds of the world. Fourth edition, vol 1: Non-passerines*. London.

Drovetski, S V, Reeves, A B, Red'kin, Y A, Fadeev, I V, Koblik, E A, Sotnikov, V N & Voelker, G 2018. Multi-locus re-assessment of a striking discord between mtDNA gene trees and taxonomy across two congeneric species complexes. *Mol Phylogenet Evol* 120: 43-52.

Fareh, M, Maire, B, Lairdi, K, Franchimont, J & CHM 2018. Les oiseaux rares au Maroc. Rapport de la Commission d'Homologation Marocaine numéro 23. *Go-South Bull* 15: 25-44.

Gill, F & Donsker, D (editors) 2019. *IOC world bird list (version 9.1)*. Website: www.worldbirdnames.org.

Golovatin, M G & Sokolov, V A 2017. Distribution of Yellow Wagtail forms *Motacilla flava*. Complex in the north of western Siberia, Russia. *Open Ornithol J* 10: 1-9.

Gonzalez, J, Düttmann, H & Wink, M 2009. Phylogenetic relationships based on two mitochondrial genes and hybridization patterns in Anatidae. *J Zool* 279: 310-318.

Gonzalez, J C T, Sheldon, B C, Collar, N J & Tobias, J A 2013. A comprehensive molecular phylogeny for the hornbills (Aves: Bucerotidae). *Mol Phylogenet Evol* 67: 468-483.

Harris, R B, Alström, P, Ödeen, A & Leaché, A D 2018. Discordance between genomic divergence and phenotypic variation in a rapidly evolving avian genus (*Motacilla*). *Mol Phylogenet Evol* 120: 183-195.

Helbig, A J, Kocum, A, Seibold, I & Braun, M J 2005. A multi-gene phylogeny of aquiline eagles (Aves: Accipitriformes) reveals extensive paraphyly at the genus level. *Mol Phylogenet Evol* 35: 147-164.

del Hoyo, J, Elliott, A, Sargatal, J, Christie, D A & de Juana, E (editors) 2018. *Handbook of the birds of the world Alive*. Barcelona. Website: www.hbw.com.

- Kennedy, M & Spencer, H G 2014. Classification of the coromorphants of the world. *Mol Phylogenet Evol* 79: 249-257.
- Khaleghizadeh, A, Roselaar, K, Scott, D A, Tohidifar, M, Mlíkovský, J, Blair, M & Kwartalnov, P 2017. Birds of Iran: annotated checklist of the species and subspecies. Tehran.
- Krajewski, C, Sipiowski, J T & Anderson, F E 2010. Complete mitochondrial genome sequences and the phylogeny of cranes (Gruiformes: Gruidae). *Auk* 127: 440-452.
- Ławicki, Ł 2019. Western Palearctic list updates: deletion of Spoon-billed Sandpiper. *Dutch Birding* 41: 40-41.
- Ławicki, Ł & van den Berg, A B 2018. WP reports: late November 2017-late January 2018, February-mid March 2018, late March-late May 2018, August-late September 2018, October-mid-November 2018. *Dutch Birding* 40: 46-59, 111-126, 178-198, 330-344, 407-423.
- Lerner, H R, Christidis, L, Gamauf, A, Griffiths, C, Haring, E, Huddleston, C J, Kabra, S, Kocum, A, Krosby, M, Kvaløy, K, Mindell, D P, Rasmussen, P, Røw, N, Wadleigh, R, Wink, M & Gjershaug, J O 2017. Supermatrix phylogeny and new taxonomy of the booted eagles (Accipitriformes: Aquilinae). *Zootaxa* 4216: 301-320.
- Liu, G, Zhou, L, Li, B & Zhang, L 2014. The complete mitochondrial genome of *Aix galericulata* and *Tadorna ferruginea*: bearings on their phylogenetic position in the Anseriformes. *PLoS One* 9 (11), e109701.
- Lovette, I J, Pérez-Emán, J L, Sullivan, J P, Banks, R C, Fiorentino, I, Córdoba-Córdoba, S, Echeverry-Galvis, M, Barker, F K, Burns, K J, Klicka, J, Lanyon, S M & Bermingham, E 2010. A comprehensive multilocus phylogeny for the wood-warblers and a revised classification of the Parulidae (Aves). *Mol Phylogenet Evol* 57: 753-770.
- Mindell, D P, Fuchs, J & Johnson, J A 2018. Phylogeny, taxonomy, and geographic diversity of diurnal raptors: Falconiformes, Accipitriformes, and Cathartiformes. In: Sarasola, J H, Grande, J & Negro, J (editors), *Birds of prey*, Cham, p 3-32.
- Mitchell, D 2017. *Birds of Europe, North Africa and the Middle East: an annotated checklist*. Barcelona.
- Mitchell, K J, Wood, J R, Scofield, R P, Llamas, B & Cooper, A 2014. Ancient mitochondrial genome reveals unsuspected taxonomic affinity of the extinct Chatham duck (*Pachyanas chathamica*) and resolves divergence times for New Zealand and sub-Antarctic brown teals. *Mol Phylogenet Evol* 70: 420-428.
- van Oosten, H H & Emtsev, A A 2013. Putative segregation of two Yellow Wagtail taxa by breeding habitat in Western Siberia: possible implications for *Motacilla flava* taxonomy. *Ardea* 101: 65-70.
- Päckert, M, Martens, J, Wink, M, Feigl, A & Tietze, D T 2012. Molecular phylogeny of Old World swifts (Aves: Apodiformes, Apodidae, *Apus* and *Tachymarptis*) based on mitochondrial and nuclear markers. *Mol Phylogenet Evol* 63: 606-616.
- Pavlova, A, Zink, R M, Drovetski, S V, Red'kin, Y & Rohwer, S 2003. Phylogeographic patterns in *Motacilla flava* and *Motacilla citreola*: species limits and population history. *Auk* 120: 744-758.
- Penhallurick, J & Wink, M 2004. Analysis of the taxonomy and nomenclature of the Procellariiformes based on complete nucleotide sequences of the mitochondrial cytochrome b gene. *Emu* 104: 125-147.
- Pyle, P, Welch, A J & Fleischer, R C 2011. A new species of shearwater (*Puffinus*) recorded from Midway Atoll, Northwestern Hawaiian Islands. *Condor* 113: 518-527.
- Redactie Dutch Birding 2008, 2009, 2010, 2011, 2012, 2013, 2014, 2015, 2016, 2017, 2018. Naamgeving van taxa in Dutch Birding. *Dutch Birding* 30: 20-22; 31: 35-37; 32: 48-52; 33: 47-50; 34: 46-48; 35: 40-43; 36: 40-42; 37: 39-41; 38: 97-101; 39: 35-37; 40: 40-44.
- Remsen Jr, J V, Areta, J I, Cadena, C D, Claramunt, S, Jaramillo, A, Pacheco, J F, Robbins, M B, Stiles, F G, Stotz, D F & Zimmer, K J 2018. A classification of the bird species of South America. American Ornithologists' Union. Website: www.museum.lsu.edu/~Remsen/SACCBaseline.htm.
- Sangster, G 2008. A revision of *Vermivora* (Parulidae), with the description of a new genus. *Bull Br Ornithol Club* 128: 207-211.
- Sangster, G, Collinson, J M, Crochet, P-A, Kirwan, G M, Knox, A G, Parkin, D T & Votier, S C 2016. Taxonomic recommendations for Western Palearctic birds: 11th report. *Ibis* 158: 206-212.
- Sangster, G, Collinson, J M, Crochet, P-A, Knox, A G, Parkin, D T & Votier, S C 2013. Taxonomic recommendations for British birds: ninth report. *Ibis* 155: 898-907.
- Sangster, G, Hazevoet, C J, van den Berg, A B, Roselaar, C S & Sluys, R 1999. Dutch avifaunal list: species concepts, taxonomic instability, and taxonomic changes in 1977-1998. *Ardea* 87: 139-166.
- Sangster, G, van den Berg, A B, van Loon, A J & Roselaar, C S 2003, 2009. Dutch avifaunal list: taxonomic changes in 1999-2003; in 2004-2008. *Ardea* 91: 281-287; 97: 373-381.
- Shirihai, H & Svensson, L 2018. *Handbook of Western Palearctic birds 1 – Passerines: larks to Phylloscopus warblers*. London.
- Shokouhi, A, Bakhtiari, P & Khaleghizadeh, A 2018. First confirmed record of the Bank Myna *Acridotheres ginginianus* from Iran with previous reports from the Tehran urban environment. *Sandgrouse* 40: 36-37.
- Stervander, M, Alström, P, Olsson, U, Ottosson, U, Hansson, B & Bensch, S 2016. Multiple instances of paraphyletic species and cryptic taxa revealed by mitochondrial and nuclear RAD data for *Calandrella* larks (Aves: Alaudidae). *Mol Phylogenet Evol* 102: 233-245.
- Sun, Z, Pan, T, Hu, C, Sun, L, Ding, H, Wang, H, Zhang, C, Jin, H, Chang, Q, Kan, X & Zhang, B 2017. Rapid and recent diversification patterns in Anseriformes birds: Inferred from molecular phylogeny and diversification analyses. *PLoS One* 12 (9), e0184529.
- Torres, C, Ogawa, L, Gillingham, M, Ferrari, B & van Tuinen, M 2014. A multi-locus inference of the evolutionary diversification of extant flamingos (Phoenicopteridae). *BMC Evol Biol* 14: 36. Website: <https://tinyurl.com/y9f44drp>.
- Voous, K H 1977. *List of recent Holarctic bird species*. London.

WP reports

This review lists rare and interesting Western Palearctic birds reported mainly from **late November 2018 to late January 2019**. The reports are largely unchecked and their publication here does not imply future acceptance by a rarities committee. Observers are requested to submit their records to each country's rarities committee. Corrections are welcome and will be published.

GEESSE TO DUCKS During a survey of 80 lakes in northern Kazakhstan in autumn 2016, c 39 100 **Red-breasted Geese** *Branta ruficollis* and c 32 000 **Lesser White-fronted Geese** *Anser erythropus* were counted (Wildfowl 68: 44-69, 2018). A **Barnacle Goose** *B leucopsis* at Agamon, Hula valley, from 26 November into January was the first for Israel. If accepted as a wild bird, a **Cackling Goose** *B hutchinsii* photographed at Mighan, Markazi, on 14 December will be the first for Iran and the Middle East. A first-year male **King Eider** *Somateria spectabilis* at Tróia, Grândola, Setúbal, on 1-6 January was the first for Portugal. A first-year male **Surf Scoter** *Melanitta perspicillata* at Nahualapa lagoon, La Paz, El Salvador, on 13-16 January 2017 concerned the first record for Central America and the southernmost ever of the species (Cotinga 40: 54-56, 2018). In January, the long-staying male **American White-winged Scoter** *M deglandi deglandi* was still present at Keflavík, Iceland, in more or less the same area as in the past c eight consecutive years. An adult male **Asian White-winged Scoter** *M d*

56 African Crane / Afrikaanse Kwartelkoning *Crex egregia*, Santa Maria, Sal, Cape Verde Islands, 6 January 2019 (Uwe Thom)

[Dutch Birding 41: 51-62, 2019]

stejnegeri at Gdańsk Stogi, Poland, from 10 November remained into January. In November-January, seven males **Black Scoter** *M americana* in Europe included three in Denmark (Melby, Blåvandshuk and Fjellerup) and singles in England (Northumberland), Germany (off Schonberger Strand, Schleswig-Holstein, on 5-27 December), Ireland (Rossbeigh, Kerry) and Poland (Międzywrodzie, Baltic coast, 19 January). If accepted, first-year females **Bufflehead** *Bucephala albeola* at Santa Maria, Sal, on 17 November and at Ballynacarriga Lake, Cork, from 26 November to 15 December will be the first for the Cape Verde Islands and the third for Ireland, respectively. In the Azores, a first-year or female was found at Fajã dos Cubres, São Jorge, on 26 December. From April 2018, at least 12 pairs of **Smew** *Mergellus albellus* were breeding in their (now) traditional region in Friesland, the Netherlands, with six nests being found (each with 8-10 eggs or fledglings) (Sovon-nieuws 31 (4): 3-5, 2018). If accepted, a **Canvasback** *Aythya valisineria* photographed at Nové Mlýny reservoir, South Moravia, on 21 December will be the first for Czechia. The first **Tufted Duck** *A fuligula* for Australia was seen at Western Treatment Plant, Victoria, on 3 January. The second **Eurasian Wigeon** *Mareca penelope* for Singapore was a first-year male at Kranji marsh on 23 December. The third for the Cape Verde Islands, a first-year female, turned up at Santa Maria on 7 January. The returning adult male **American Black Duck** *Anas rubripes* stayed at Hornborgasjön,

57 Allen's Gallinule / Afrikaans Purperhoen *Porphyrio alleni*, first-year, on top of endemic Canary Island Spurge *Euphorbia canariensis*, Costa Calma, Fuerteventura, Canary Islands, 8 January 2019 (Peter Alfrey)

58 King Eider / Koningseider *Somateria spectabilis*, first-winter male, with Common Eider / Eider *S mollissima*, Tróia, Grândola, Setúbal, Portugal, 1 January 2019 (Luis Gordinho) **59** American Royal Tern / Amerikaanse Koningsstern *Sterna maxima*, third-year, St Mary's, Scilly, England, 26 December 2018 (Joe Pender) **60** Laughing Gull / Lachmeeuw *Larus atricilla*, first-winter, Hamburg, Germany, 21 December 2018 (Arne Torkler) **61** Spur-winged Lapwing / Sporenkievit *Vanellus spinosus*, with Spotted Redshank / Zwarte Ruiters *Tringa erythropus*, Pisculeet, Dolj, Romania, 25 November 2018 (József Szabó)

Skara, Sweden, on 2-13 December and another one was photographed on Faial, Azores, on 14 January. The identification of the first confirmed female **Green-winged Teal** *A carolinensis* for Britain and Ireland, on Mainland, Shetland, Scotland, in May 2018, is discussed by Roger Riddington in Br Birds 112: 35-40, 2019; the bird was paired with a male Green-winged.

fourth **Little Grebe** *Tachybaptus ruficollis* for Iceland stayed at Grindavík from 7 December to at least 13 January. Between 14 November and 24 January, four **Oriental Turtle Doves** *Streptopelia orientalis* were found in Sweden, two in Finland, one in Denmark, and one in the Netherlands (at Limmen, Noord-Holland).

GROUSE TO DOVES Paquet & Ryelandt (2018) showed a decline in the **Western Hazel Grouse** *Tetrastes bonasia rhenana* population in Wallonia from 82 sightings in 1991-2000, 55 in 2001-10 to only 11 (in different parts of its historical range) in 2011-17 (Aves 55: 125-133, 2018); this suggests that the survival of the Belgian breeding population is doubtful. The long-staying **Pied-billed Grebe** *Podilymbus podiceps* at Loch of Spiggie, Shetland, remained into January. In the Azores, singles were present on São Jorge and São Miguel in December. The

RAILS An **African Crake** *Crex egregia* at Santa Maria, Sal, from c 12 December to at least 23 January was the second for the Cape Verde Islands and 10th for the WP. In 2018, a total of c 100 singing **Corn Crakes** *C crex* in the north-eastern third of the Netherlands was a sharp increase from the previous year's 41 (Sovon-nieuws 31 (4): 3-5, 2018). In the Canary Islands, two first-year **Allen's Gallinules** *Porphyrio alleni* on Fuerteventura were present at Caleta de Fuste from 13 December to late January and at Costa Calma from 5 January onwards. The eighth for the Azores at Horta, Faial, on 16 January was taken

62 Great Blue Heron / Amerikaanse Blauwe Reiger *Ardea herodias*, adult, Tunguvötn, Landbrot, Iceland, 6 January 2019 (Yann Kolbeinsson) **63** Squacco Heron / Ralreiger *Ardeola ralloides*, adult winter, Tromsø harbour, Troms, Norway, 24 November 2018 (Espen Bergersen) **64** Mourning Dove / Treurduif *Zenaida macroura*, Doonloughan, Galway, Ireland, 16 November 2018 (Gerard Murray) cf Dutch Birding 40: 408, 2018 **65** Allen's Gallinule / Afrikaans Purperhoen *Porphyrio alleni*, first-year, Caleta de Fuste, Fuerteventura, Canary Islands, 16 December 2018 (Daniel Mauras)

into care. In Spain, a first-winter was found at Río Chillar, Nerja, Málaga, on 20 January. In the Azores, the **American Coot** *Fulica americana* stayed at Lagoa das Furnas, São Miguel, from at least 21 November to 16 December.

CRANES TO BUSTARDS On 21 November, the last surviving **Siberian Crane** *Leucogeranus leucogeranus* of the western population (adult male 'Omid') returned at Fereydunkenar, Mazandaran, Iran (cf Dutch Birding 40: 247-251, 2018). The number of wild-origin breeding pairs of **Common Crane** *Grus grus* in the Netherlands increased from 22 in 2017 to 32 in 2018, mostly in Drenthe and Friesland (Sovon-nieuws 31 (4): 3-5, 2018). In Britain, 2018 was a record year too, with 54 pairs of which 46 nested and produced 25 chicks raising the total population to c 180; this is the highest number since the species returned as a breeding bird after an absence of more than 400 years (the British population has been augmented in a project that involved hand-reared young

birds). A **Little Bustard** *Tetrax tetrax* at Rabensburg, Niederösterreich, on 17-18 November was the first for Austria since 1995. An impressive 8413 individuals (including a flock of 1320) migrated through Besh Barmag, Azerbaijan, on 24 November. In the Netherlands, one was seen at Burghsluis, Zeeland, on 4 December. In 2016, a total of at least 2429 males was counted in France, a slight decrease from 2578 in 2012 (but an increase from 1328 in 2000); at least 837 were noted in Bouches-du-Rhône, 762 in Gard and 303 in Hérault (all in the south-east) and 118 in Vienne (in the south-west) but for the first time not a single one was found in Champagne-Ardenne (in the north-east) (Ornithos 25: 290-302, 2018).

LOONS TO SHEARWATERS **Pacific Loons** *Gavia pacifica* remained at Crookhaven, Cork, Ireland, and in Cornwall, England, into January. In December, the 68-year-old **Laysan Albatross** *Phoebastria immutabilis* called 'Wis-

66 Wahlberg's Eagle / Wahlbergs Arend *Aquila wahlbergi*, adult, El Haouaria, Nabeul, Tunisia, 23 April 2018 (Mohamed El Goll) **67** Bateleur / Bateleur *Terathopus ecaudatus*, first-winter, Sharm El-Sheikh, Sinai, Egypt, 2 December 2018 (Volker Mauerhofer) **68** Sooty Shearwater / Grauwe Pijlstormvogel *Ardenna grisea*, Sempach lake, Luzern, Switzerland, 8 December 2018 (Stefan Werner) **69** Black-winged Kite / Grijze Wouw *Elanus caeruleus*, Kunszentmiklós, Bács-Kiskun, Hungary, 3 December 2018 (Zoltán Bajor)

dom' (the oldest-known wild bird) returned to lay an egg in her colony on Midway Atoll in the Hawaiian archipelago; ringed as an adult of at least five years old in 1956, she raised c 30 chicks until 2006 and then almost one a year since. A first-winter **British Storm Petrel** *Hydrobates pelagicus* found dead at Człopino on the Baltic coast on 9 December was the eighth for Poland. If accepted, a **Cory's Shearwater** *Calonectris borealis* (or perhaps **Scopoli's Shearwater** *C diomedea*) photographed off Bremer Bay, Western Australia, on 19 January will be the first for Australia. A **Sooty Shearwater** *Ardenna grisea* was reported at Zeller See, Salzburg, Austria, on 2 December and possibly the same individual was discovered at Sempach lake, Luzern, Switzerland, on 8 December (second record). In the Indian Ocean, the first **Great Shearwater** *A gravis* for Amsterdam Island was photographed on 2 February 2017 (Marine Ornithol 46: 89-91, 2018).

STORKS TO HERONS The first **Black Stork** *Ciconia nigra* for the Philippines was photographed at Piddig, Ilocos Nortes, on 26 December. In the Canary Islands, the long-staying **Dwarf Bittern** *Ixobrychus sturmii* at Barranco del Río Cabras, Fuerteventura, from 1 December 2017 remained until at least 19 January and an immature was found at Avetorillo Plomizo, Gran Canaria, on 14 January and taken into care (cf Dutch Birding 40: 98-101, 2018). In Portugal, the **Green Heron** *Butorides virescens* at Quinta do Lago, Algarve, from 19 October was still present in early January. In the Azores, a first-winter stayed at Fajã dos Cubres, São Jorge, on 5-26 December. A **Squacco Heron** *Ardeola ralloides* at Tromsø harbour, Tromsø, from 23 November to 12 December was the first for Norway. By January, more than 300 **Western Cattle Egrets** *Bubulcus ibis* were still lingering in Britain. The third **Great Blue Heron** *Ardea herodias* for Iceland was photographed at Tunguvötn, Landbrot, on 6-8 January; previous ones were a second-year female collected on

5 November 1983 and an adult female taken into care on 6-10 April 1984 (it died on 24 April 1984); both were first published as Grey Herons *A cinerea* and re-identified only in the early 2000s. A **Tricolored Heron** *Egretta tricolor* on São Miguel from 27 October until 26 November was the fourth for the Azores and the WP. A dark-morph **Western Reef Heron** *E gularis gularis* at Mekhada marshes, El Tarf, from 17 July to mid-August 2018 was the first for Algeria (Alauda 86: 319-320, 2018).

BOOBIES TO CORMORANTS In the Canary Islands, an immature **Brown Booby** *Sula leucogaster* landed on a yacht between Gran Canaria and Fuerteventura on 11 November. A subadult **Red-footed Booby** *S sula* was seen from the MS Braemar south-west off the Canary Islands on 21 November. In Belgium, the long-staying **Pygmy Cormorant** *Microcarbo pygmaeus* at Auderghem, Bruxelles, from 12 January 2018 remained into January.

WADERS Two chicks of **Eurasian Dotterel** *Charadrius morinellus* found on 7 July 2017 at Oberengadin, Graubünden, near the border of Italy constituted the ninth breeding record for Switzerland (Ornithol Beob 115: 339-352, 2018). The second **Spur-winged Lapwing** *Vanellus spinosus* for Romania was seen at Pisculet, Dolj, on 24-25 November; the first was in 2009. **Hudsonian Whimbrels** *Numenius hudsonicus* were reported on São Miguel, Azores, on 6 December and at Santa Maria, Cape Verde Islands, on 13 January. A male **Ruff** *Calidris pugnax* at Cerro Brujo beach, San Cristóbal, Galápagos, on 2 August 2016 has been accepted as the first for Ecuador (Cotinga 40: 97-98, 2018). A **Curllew Sandpiper** *C ferruginea* photographed at the south coast of Mar Chiquita on 17 October 2013 has recently been accepted as the first for Argentina (Rev Brasil Ornitol 26: 214-216, 2018). A **Greater Yellowlegs** *Tringa melanoleuca* at Baixo Vouga, Aveiro, on 7 November was the fifth for mainland Portugal. In France, a first-winter **Cream-colored Courser** *Cursorius cursor* at Digny, Eure-et-Loir, from 15 November was killed by a Carrion Crow *Corvus corone* on 28 November.

GULLS A **Black-legged Kittiwake** *Rissa tridactyla* at Shahhah on 6 November was the fourth for Oman. In Iceland, an adult **Ivory Gull** *Pagophila eburnea* turned up at Grindavík on 9 December. First-years were photographed at Craighbulg, Aberdeenshire, Scotland, on 12 December and at Gulen, Sogn og Fjordane, Norway, on 9 January. A **Brown-headed Gull** *Chroicocephalus brunnicapillus* at Raysut on 19-24 November was the second for Oman. A first-winter **Laughing Gull** *Larus atricilla* at Hamburg on 20-21 December was the ninth for Germany. On the Caspian coast of Kazakhstan, an adult **Ring-billed Gull** *L delawarensis* returned for its fourth consecutive winter at Aqtan on 24 November. A fourth calendar-year **Cape Gull** *L dominicanus vetula* was seen at Mhiriz, Western Sahara, Morocco, on 2 November. A 'British' **Lesser Black-backed Gull** *L fuscus graellsii* photographed at Jakusevec on 16 December was the first for Croatia. If accepted, a juvenile **Heuglin's Gull** *L heuglini* at Vienna on 12-30 November will be the first for

Austria. In the Netherlands, two 'pure' pairs of **Caspian Gulls** *L cachinnans* bred at two sites in the IJsselmeer area in 2018 (Sovon-nieuws 31 (4): 3-5, 2018).

TERNS If accepted, a flock of 13 **Aleutian Terns** *Onychoprion aleuticus* photographed at Farquhar inlets, New South Wales, on 11 December concerned the first record for Australia. In 2018, for the seventh consecutive year, 29 pairs of **Whiskered Terns** *Chlidonias hybrida* bred in the Groningen province, the Netherlands; in previous years, the number of nests ranged between 11 and 33 (Sovon-nieuws 31 (4): 3-5, 2018). In January, the adult **Forster's Tern** *Sterna forsteri* was still present in Galway, Ireland. A hybrid **Elegant x Sandwich Tern** *S elegans x sandvicensis* born and ringed at Banc d'Arguin, France, in probably 2003 was photographed near Cape Town, South Africa, this winter. The first **Chinese Crested Tern** *S bernsteini* for Japan was found on the bridge linking the islands of Miyako and Irabu on 20 October. The **American Royal Tern** *S maxima* ringed in North Carolina, USA, first seen on Guernsey, Channel Islands, on 5 July 2017 and then irregularly on the northern coasts of France and south-eastern coasts of England now turned up at Lligwy Bay, Anglesey, Wales, on 10-11 December; at the Gann estuary, Pembrokeshire, Wales, on 22 December; and off St Mary's and Tresco, Scilly, England, on 26 December.

RAPTORS The third breeding of **Western Ospreys** *Pandion haliaetus* for the Netherlands occurred for the third consecutive year at Biesbosch, Noord-Brabant; as in 2017, three fledglings were raised. In November, a pair of **Black-winged Kites** *Elanus caeruleus* raising young in Qazvin province constituted the first breeding for northern Iran. The second for Hungary was present at Kunszentmiklós, Bács-Kiskun, from 30 November to 16 December; the first was in 2012. Others were reported in Baden-Württemberg, Germany, on 2-4 December and at Wange, Lange, Belgium, on 6 December (c 12th in 2018). The first **Crested Honey Buzzard** *Pernis ptilorhynchus* or Crested-type (hybrid) for Greece was an adult male at Alifanta, Lesvos, on 2 May 2018 (Bull Br Ornithol Club 138: 386-388, 2018; cf Dutch Birding 40: 189, plate 244, 2018). Up to five wintered at Eilat, Israel. In Switzerland, 17 pairs of **Bearded Vulture** *Gypaetus barbatus* were nesting in 2017, of which 14 raised young. Also in 2017, two nests of **Short-toed Snake Eagle** *Circaetus gallicus* in Valais and two in Ticino concerned (only) the fifth to eighth breeding records for Switzerland (Ornithol Beob 115: 339-352, 2018). A juvenile **Bateleur** *Terathopius ecaudatus* was found at Sharm El-Sheikh, Sinai, Egypt, on 2 December. If accepted, an immature **Greater Spotted Eagle** *Clanga clanga* at Friestad, Rogaland, from 16 November to 5 December will be the fifth for Norway. An adult **Wahlberg's Eagle** *Aquila wahlbergi* photographed at El Haouaria, Nabeul, on 23 April 2018 was the first for Tunisia and the third for the WP sensu BWP; previous ones were in Egypt in May 2013 and in northern Mauritania in September 2014 (cf Dutch Birding 36: 196, 2014, 40: 47, 2018). A **Tawny Eagle** *A rapax* was photographed in the north-western part of Algeria in January. In 2018, the breeding population of

Spanish Imperial Eagle *A adalberti* in Andalucía, Spain, consisted of at least 112 pairs. In Sweden, an immature **Eastern Imperial Eagle** *A heliaca* wintered in southern Skåne from October into January. In France, an immature stayed in Camargue, Bouches-du-Rhône, from 4 November to 6 December. The first **Eurasian Sparrowhawk** *Accipiter nisus* for the Philippines was photographed at Batanes on 7 October. In the Netherlands, a total of c 12 nesting pairs of wild-origin **White-tailed Eagles** *Haliaeetus albicilla* included a first nest producing one fledgling for the south-westernmost Zeeland province (at less than 190 km from England) (Sovon-nieuws 31 (4): 3-5, 2018); the first breeding record was in Flevo land in 2006. Katzenberger et al (2019) analysed a dataset of as many as c 29 000 **Red Kites** *Milvus milvus* marked in Germany with metal rings of which c 1500 were recovered dead in 1970-2015. They found a substantial long-term decline in juvenile survival of more than 40% from the 1970s onwards. Furthermore, in 1974-2014, adult survival also showed a decreasing trend (J Ornithol, <https://tinyurl.com/y7x7dxw6>). A record 14 breeding pairs of **Red Kite** were found in five eastern provinces of the Netherlands in 2018; by contrast, there was only one pair in 2010 but 12 in 2017. There were two nests of **Black Kite** *M migrans* in the south-east of the Netherlands in 2018 (Sovon-nieuws 31 (4): 3-5, 2018). The fourth **Long-legged Buzzard** *Buteo rufinus* for Belgium stayed at Rocherath, Liège, from c 15 December onwards.

OWLS In Egypt, a **Pallid Scops Owl** *Otus brucei* was photographed at Wadi Um Ethl, between Shalateen and Baranis, on 16 December. On 31 December, an **Omani Owl** *Strix butleri* with a See-see Partridge *Ammoperdix griseogularis* as prey was found soaked wet by rain at Shadab, Dezful, Khuzestan, Iran, and released after a few hours; this site's proximity to the Iraqi border suggests that the species may occur in the WP sensu BWP. In Scotland, a female **Snowy Owl** *Bubo scandiacus* remained on St Kilda, Outer Hebrides, until 3 December and a male on Eday, Orkney, until at least 1 January. In 2018, a record 30 territories of **Eurasian Eagle Owl** *B bubo* were found in the Netherlands, mostly in the south-eastern third of the country (Sovon-nieuws 31 (4): 3-5, 2018).

BEE-EATERS TO WOODPECKERS In the Netherlands, a total of six pairs of **European Bee-eater** *Merops apiaster* bred at two sites in the Limburg province in 2018 (Sovon-nieuws 31 (4): 3-5, 2018). Three 'unseasonal' **Blue-cheeked Bee-eaters** *M persicus* were found at Viana do Castelo, Portugal, on 24 December. **European Roller** *Coracias garrulus* has virtually disappeared from Austria where, in Styria, only one isolated relict population of two breeding pairs and a few non-breeders were found in 2017 but no breeders at all in 2018; in the 1950s, there were still c 270 pairs (J Zool Syst Evol Res, <https://tinyurl.com/yd9b8ybc>). In the Netherlands, 2018 was a good year for **Eurasian Wryneck** *Jynx torquilla* with, eg, 22 territories at the Drents-Friese Wold reserve, Drenthe/Friesland, alone. In Denmark, a **Middle Spotted Wood-**

pecker *Dendropicos medius* stayed at Dyrehaven, Gråsten, from 30 December onwards; after the species became extinct as a breeding bird in 1959, there were only two records in 1963-2010 but there have been nine since 2011, which may be associated with an increase in northern Schleswig-Holstein, Germany, where 48 territories were counted in 2014-15 (Vogelwelt 135: 189-191, 2015). In the Netherlands, a record 295 territories were found in 2018 (Sovon-nieuws 31 (4): 3-5, 2018).

SHRIKES TO DRONGOS If accepted, a **Brown Shrike** *Lanius cristatus* at Ayn Hamran on 15 November will be the third for Oman. The second **Daurian Shrike** *L isabellinus* for Morocco was seen at Tamri estuary on 2 and 14 January; the first was at Massa estuary on 2 November 2004. A pair of **Long-tailed Shrikes** *L schach* with one juvenile photographed near Bideskan, Ferdows, South Khorasan, on 27 July 2015 constituted the species' first breeding for Iran and the Middle East (Iranian J Anim Biosyst 13: 285-288, 2017). The first for Switzerland stayed at Grandson, Vaud, on 18-25 November. The seventh for the United Arab Emirates (UAE) was found at Al Saad farms on 20 November. The fourth **Steppe Grey Shrike** *L lahtora pallidirostris* for Spain remained at Tancada marshes, Tarragona, from 22 November into January. An **Ashy Drongo** *Dicrurus leucophaeus* photographed at Tang-e Takab, Behbahan, Khuzestan, on 7 December concerned the sixth record (seventh individual) for Iran.

CROWS TO LARKS A very confiding **Siberian Spotted Nutcracker** *Nucifraga caryocatactes macrorhynchos* at Wageningen, Gelderland, from 19 November into January was the first twitchable for the Netherlands since 2008. **Pied Crows** *C albus* on Masirah from 3 October to 30 November and between Ad Duqm and Haima, Al Wusta, on 21 November have been accepted as the first and second for Oman and the Arabian peninsula. In the Canary Islands, one at El Sebadal, Gran Canaria, from 27 December onwards may be part of a group of three seen some months earlier near Las Palmas de Gran Canaria harbour. If accepted, a **Brown-necked Raven** *C ruficollis* at Cabo de Palos, Cartagena, Murcia, from at least 31 December onwards may be the first for Spain; the previous one in Tarragona on 11 April 2013 was considered to be ship-assisted and placed in category D by the Spanish rarities committee. Five **White-crowned Penduline Tits** *Remiz coronatus* at Alagal lake, Golestan, on 2 December and another two at Kheyri Khvageh on 6 December constituted the first records for Iran and the WP since 2010. An **Azure Tit** *Cyanistes cyanus* at Feher lake, Szeged, from 18 November to 17 December was the first for Hungary. Three **Calandra Larks** *Melanocorypha calandra* at Pivots farm on 24 November concerned the fourth record for Kuwait.

WARBLERS Rare breeding warblers in Switzerland in 2017 included two pairs of **Greenish Warbler** *Phylloscopus trochiloides*, two of **Spectacled Warbler** *Sylvia conspicillata*, one of **River Warbler** *Locustella fluviatilis*, one of **Moustached Warbler** *Acrocephalus melanopo-*

70 Dusky Thrush / Bruine Lijster *Turdus eunomus*, first-winter male, Whalsay, Shetland, Scotland, 5 December 2018 (*John L Irvine*) **71** Naumann's Thrush / Naumanns Lijster *Turdus naumanni*, first-winter female, Patamalm, Mönsterås, Småland, Sweden, 13 November 2018 (*Oscar Nordahl*) cf *Dutch Birding* 40: 419, 2018 **72** Siberian Buff-bellied Pipit / Siberische Waterpieper *Anthus rubescens japonicus*, Clos de Gouine, Arles, France, 22 December 2018 (*Frédéric Veyrunes*) **73** East Siberian Wagtail / Oost-Siberische Kwikstaart *Motacilla ocularis*, first-winter, Sandhamn, Gotland, Sweden, 24 November 2018 (*Mats Engquist*) **74** Pied Crow / Schilddraaf *Corvus albus*, adult, between Ad Duqm and Haima, Al Wusta, Oman, 21 November 2018 (*Kees de Jager*) **75** White-crowned Penduline Tit / Witkruinbuidelmees *Remiz coronatus*, male, Alagol lake, Golestan, Iran, 2 December 2018 (*Ehsan Talebi*)

76 Long-tailed Rosefinch / Langstaartroodmus *Carpodacus sibiricus*, first-winter male, Besh Barmag, Azerbaijan, 22 November 2018 (Steve Klasan) **77** Long-tailed Shrike / Langstaartklauwier *Lanius schach*, first-winter, Grandson, Vaud, Switzerland, 24 November 2018 (Mathieu Bally) **78** Pied Bush Chat / Zwarte Roodborstapuit *Saxicola caprata*, male, Ulricehamn, Västergötland, Sweden, 8 November 2018 (Ingvar L Nilsson) cf Dutch Birding 40: 419, 2018 **79** Basalt Wheatear / Basalttapuit *Oenanthe lugens warriae*, Ovda valley, Israel, 21 December 2018 (Eduard Sangster) **80** Asian Desert Warbler / Woestijngrasmus *Sylvia nana*, Torre Canne, Puglia, Italy, 21 November 2018 (Cristiano Liuzzi) **81** Desert Wheatear / Woestijntapuit *Oenanthe deserti*, first-winter male, Chişineu-Criş, Arad, Romania, 11 December 2018 (János Oláh)

gon and two of **Zitting Cisticola** *Cisticola juncidis* (Ornithol Beob 115: 339-352, 2018). In the Cape Verde Islands, six **Yellow-browed Warblers** *P. inornatus* were found at Santa Maria on 5 December; on 19 January, one was photographed on Santiago. In the Azores, one was photographed on São Miguel on 3 January. Another one was found at Berenice, Egypt, on 5 January. A genetic study of the Common Chiffchaff *P. collybita* and the 'chiffchaff complex' by Radović et al (2019) shed light on the relationships of all (sub)species; it was confirmed that **Siberian Chiffchaff** *P. tristis* was more differentiated than (other) subspecies and may indeed represent a 'separate or incipient' species (<https://tinyurl.com/yc4mqygg>). Four **Hume's Leaf Warblers** *P. humei* stayed in France in December, and up to five were (still) present in at least early January in the Netherlands. In Germany, DNA analysis confirmed the identity of the first **Siberian Lesser Whitethroat** *S. althaea blythi* for Nordrhein-Westfalen which was wintering at Bielefeld-Schildesche from late November 2017 to 18 April 2018 (<https://tinyurl.com/y7yd2je9>). The British Ornithologists' Union Records Committee has added **Desert Lesser Whitethroat** *S. a. halimodendri* to category A of the British list based on birds trapped and confirmed by DNA analysis on North Ronaldsay, Orkney, on 16 October 2003 and at Aberdeen, Scotland, on 5-21 December 2004. The first **Asian Desert Warbler** *S. nana* for Italy was photographed at Torre Canne, Puglia, on 21 November. A **Common Whitethroat** *S. communis* at Santa Maria on 7 January was the first for the Cape Verde Islands. In England, an unseasonal **Blyth's Reed Warbler** *A. dumetorum* was photographed on 21 January. The first **Marsh Warbler** *A. palustris* for the Russian Far East was ringed at Lazovsky reserve, Primorsky Krai, on 26 September 2018 (Russian J Ornithol 27: 5672-5674, 2018). Data from eight retrieved geolocators applied to adult male **Aquatic Warblers** *A. paludicola* at breeding sites in Belarus and Ukraine confirmed a south-western and then westward migration route through Europe via the northern Mediterranean with staging sites in the Iberian Peninsula and occasionally France and north-western Africa. In sub-Saharan Africa, final staging areas were in Mali, either in the Inner Niger Delta or at (presumably) small water bodies in the desert, with one bird most likely staying in the north of Ivory Coast south of the previously assumed range (Bird Conserv Int, <https://tinyurl.com/y73unlcy>).

HYPOCOLIUS TO THRUSHES In Egypt, **Grey Hypocolius** *Hypocolius ampelinus* were found at Hamata on 29 November and at Marsa Alam on 18-19 December. In northern France, a **Wallcreeper** *Tichodroma muraria* was present at Dinan, Côtes-d'Armor, on 5-29 December. A **Common Starling** *Sturnus vulgaris* on Pulau Indah, Selangor, on 13 January was the first for Peninsular Malaysia. An adult male **Violet-backed Starling** *Cinnyricinclus leucogaster* photographed at Al Dhafra Beach Hotel on 2 December was the second for the UAE; the first was in 2000. If accepted, a **Naumann's Thrush** *Turdus naumanni* briefly seen at Truttklobbarna, Kristiinankaupunki, on 13 December will be the sixth for Finland. A first-year male **Dusky Thrush** *T. eunomus* was

photographed on Whalsay, Shetland, on 5 December. **Black-throated Thrushes** *T. atrogularis* were reported at Sierra del Perdón, Navarra, Spain, on 22 November; at Västerhankmo, Mustasaari, Finland, on 24 November; and at Swindon, Wiltshire, England, on 12 December. The first **Redwing** *T. iliacus* for the Cape Verde Islands was photographed on Sal on 29 November. The second for Beijing, China, was found on 5 December.

CHATS TO WHYDAHs A **Red-flanked Bluetail** *Tarsiger cyanurus* was discovered at the area of UCLA Clark Library in Los Angeles, California, USA, on 7 January. The fourth **Black Scrub Robin** *Cercotrichas podobe* for Oman was reported at Shisur on 1 November. In Egypt, singles were photographed at Shalaten on 29 December and at Lahami near Berenice on 5 January. An adult male **Pied Bush Chat** *Saxicola caprata* near Jeddah on 26 December was the first for western Saudi Arabia. Opaev et al (2018) reviewed the taxonomy of northern Eurasian taxa of the stonechat *Saxicola* complex based on morphometrics, plumage, song and alarm calls. The morphological and vocal data clearly matched the phylogroups reconstructed from mitochondrial DNA sequences, and separated taxa into three groups: **European Stonechat** *S. rubicola*, **Siberian Stonechat** *S. maurus* and **Stejneger's Stonechat** *S. stejnegeri*. Among them, Stejneger's is a cryptic species as it cannot be distinguished by morphometrics and by worn spring plumage from Siberian, but it differs noticeably in male song (Vertebrate Zool 68: 199-211, 2018). A male **Desert Wheatear** *Oenanthe deserti* at Chişineu-Criş, Arad, on 9-11 December was the second for Romania; the first was in December 2017. A **Western Black-eared Wheatear** *O. hispanica* at Hjarbæk fjord from 26 December to 3 January was the third for Denmark and first in winter for north-western Europe. In Israel, a **Basalt Wheatear** *O. lugens warriar* at Ovda valley from 2 November and a **Red-tailed Wheatear** *O. chrysopygia* at Amasa from 9 November remained into January. In northern France, two **Alpine Accentors** *Prunella collaris* stayed at Mont-Saint-Michel, Normandy, from 30 December onwards. In December, several **African Silverbills** *Euodice cantans* were observed at Tamanrasset in southern Algeria. Recently, **Pin-tailed Whydah** *Vidua macroura* was added to category C of the WP list as the species now has an established and self-supporting breeding population in Portugal.

WAGTAILS TO PIPITS A small influx of **Eastern Yellow Wagtails** *Motacilla tschutschensis* occurred in western Europe with first-winters at Delta del Llobregat, Spain, on 19-20 November (first or second record; the previous one at Inurritza, Zarautz, on 9-10 May 2018 was photographed but not sound-recorded); at Rhoon, Zuid-Holland, the Netherlands, on 1-9 December (trapped, ringed, and DNA taken; the first record if accepted); at West Voe, Shetland, on 2-4 December (killed by a Eurasian Sparrowhawk); on St Mary's, Scilly, from 10 December to at least 15 January (probably the same bird as in November); and at Clos de Gouine, Arles, Bouches-du-Rhône, on 22 December (second record). In Portugal, two first-winters and an adult *M. t. plexa* were sound-

82 Dwarf Bittern / Afrikaanse Woudaap *Ixobrychus sturmii*, Barranco del Rio Cabras, Fuerteventura, Canary Islands, 3 January 2019 (*Peter Alfrey*) **83** Azure Tit / Azuurmees *Cyanistes cyanus*, Fehér lake, Szeged, Hungary, 19 November 2018 (*Csaba Barkóczy*) **84** Cretzschmar's Bunting / Bruinkeelortolaan *Emberiza caesia*, first-winter male, Skutskär, Uppsala, Sweden, 6 January 2019 (*Tomas Lundquist*)

85 Brown-necked Raven / Bruinnekraaf *Corvus ruficollis*, adult, Cabo de Palos, Cartagena, Murcia, Spain, 3 January 2019 (Stefán Ragnarsson)

recorded at Leziria Grande, Vila Franca de Xira, Portugal, from 2 December to late January (one or two previous records). If accepted, an **East Siberian Wagtail** *M. ocularis* reported at Al Beed farm on 18 November will be the first for Oman. The first for Sweden was photographed at Sandhamn, Gotland, on 24 November. Previous WP records were in the UAE in November 2017 and in Cyprus in March-April 2018 (cf Dutch Birding 40: 174-177, 196, 2018). (Only) the fifth **Citrine Wagtail** *M. citreola* for Australia was seen at Whyalla on 27 December. If accepted, a **Richard's Pipit** *Anthus richardi* at Necunoscut, Constanța, from 20 December will be (only) the second for Romania. As many as c 41 were found in France in December. The third **Blyth's Pipit** *A. godlewskii* for Denmark stayed at Skagen on 16-28 November. The eighth **Olive-backed Pipit** *A. hodgsoni* for Morocco was reported at Rabat on 3 December. An adult **Red-throated Pipit** *A. cervinus* photographed at Sierra Los Cuchumatanes, near La Capellanía, on 15 April 2018 was the first for Guatemala and Central America (Bull Br Ornithol Club 138: 383-385, 2018). A **Siberian Buff-bellied Pipit** *A. rubescens japonicus* at Clos de Gouine, Arles, from 22 December onwards was the first for France.

FINCHES TO BUNTINGS A fourth subspecies of **Common Chaffinch** *Fringilla coelebs* for the Canary Islands, *F. c. bakeri* on Gran Canaria, has been described by Illera et al (2018) in J Avian Biol (the other three are *F. c. canariensis*, *F. c. palmae* and *F. c. ombriosa*) (<https://tinyurl.com/y8flmyyt>). The first **Long-tailed Rosefinch** *Carpodacus*

sibiricus for Azerbaijan (and the WP outside Russia) was found at Besh Barmag on 22-24 November; previous ones further west in Europe in, eg, Britain, Denmark, Finland, the Netherlands and Sweden have been considered escapes from captivity. A **Lincoln's Sparrow** *Melospiza lincolni* near the Recurve-billed Bushbird Bird Reserve at Agua de la Virgen, Ocaña, Northern Santander, on 30 March 2017 was the first for Colombia and second for South America (Cotinga 40: 92-93, 2018). The seventh **White-throated Sparrow** *Zonotrichia albicollis* for Iceland was photographed at Elliðahvammur, Kópavogur, on 24 January. If accepted, a **Black-headed Bunting** *Emberiza melanocephala* at Kranji marsh on 18 November may be the first for Singapore. A **Cretzschmar's Bunting** *E. caesia* at Skutskär, Uppsala, from 19 December to at least 10 January was the third for Sweden; previous ones were in May 1967 and June 2014. A male **Ortolan Bunting** *E. hortulana* in Etosha national park on 20 November was the second for Namibia and third for southern Africa. Four **Pine Buntings** *E. leucocephalos* at Aliakmonas, Thessaloniki, on 24 December concerned the eighth record for Greece.

OCCURRENCE OF RARITIES IN FRANCE In Ornithos 25: 249-289, 2018, Dubois et al analysed the occurrence of 43 rare species in France since 1981; for instance, species like **Black Brant** *B. nigricans*, **Pallid Harrier** *Circus macrourus* and **Barred Warbler** *S. nisoria* showed a significant increase since c 2000 and **Lesser Scaup** *A. affinis* and **Pygmy Cormorant** since c 2007. Furthermore, there

have been, eg, 457 **Little Crakes** *Zapornia parva*, 167 **Baillon's Crakes** *Z pusilla*, 104 **Great White Pelicans** *Pelecanus onocrotalus* (103 since 1987), 34 **Reef Herons**, 29 **Pacific Golden Plovers** *Pluvialis fulva* (the first in 1994), 125 **Sociable Lapwings** *V gregarius* (annually since 1982), 27 **Lesser Crested Terns** *S bengalensis*, 95 **Lesser Spotted Eagles** *C pomarina* and 130 **Black-headed Wagtails** *M feldegg* in France in 1981-2015.

For a number of reports Birdwatch, British Birds, Go-South Bulletin, Sovon-nieuws, www.birdguides.com, www.dutchavifauna.nl, www.hbw.com, www.magornitho.org, www.netfugl.dk, www.rarebirdalert.co.uk, www.rarebirdspain.net, www.tarsiger.com and www.waarneming.nl were consulted. We wish to thank Peter Alfrey, Mohamed Amezian, Zoltán Bajor, Mathieu Bally, Csaba Barkóczy, Espen Bergersen, Patrick Bergier, Sander Bot, Paul Bradbeer, José Luis Copete, Magnus Corell, Andrea

Corso, Philippe Dubois, Paul Dufour, Nils van Duivendijk, Enno Ebels, Mohamed El Golli, Mats Engquist, Raymond Galea, Eduardo Garcia del Rey, Nuno Gonçalves, Luis Gordinho, Ricard Gutiérrez, John Irvine, Kees de Jager, Zbigniew Kajzer, Leander Khil, Steve Klasan, Bence Kókay, Yann Kolbeinsson, Richard Kvetko, Cristiano Liuzzi, André van Loon, Tomas Lundquist, Volker Mauerhofer, Lionel Maumary, Daniel Mauras, Gerbrand Michielsen, Geir Mobakken, Khaled Noby Mohamed (Migratory Soaring Bird in Egypt), David Monticelli, Killian Mullarney, Gerard Murray, Ingvar Nilsson, Albert Noorlander, Oscar Nordahl, János Oláh, Joe Pender, Yoav Perlman, René Pop, Nikos Probonas, Stefán Ragnarsson, Pedro Ramalho, Colin Richardson, Magnus Robb, Eduard Sangster, Roy Slaterus, Vincent van der Spek, Laurens Steijn, Rasmus Strack, József Szabó, Ehsan Talebi, Uwe Thom, Arne Torkler, Hugo Touzé, Magnus Ullman, Frédéric Veyrunes, Roland van der Vliet, Peter de Vries and Stefan Werner for their help in compiling this review.

Łukasz Ławicki, West-Pomeranian Nature Society, Pionierów 1/1, 74-100 Gryfino, Poland
(izuz@interia.pl)

Arnoud B van den Berg, Duinlustparkweg 98, 2082 EG Santpoort-Zuid, Netherlands
(arnoud.b.vandenberg@gmail.com)

Recente meldingen

Dit overzicht van recente meldingen van zeldzame en interessante vogels in Nederland beslaat voornamelijk de periode **november-december 2018**. De vermelde gevallen zijn merendeels niet geverifieerd en het overzicht is niet volledig. Alle vogelaars die de moeite namen om hun waarnemingen aan ons door te geven worden hartelijk bedankt. Waarnemers van soorten in Nederland die worden beoordeeld door de Commissie Dwaalgasten Nederlandse Avifauna (CDNA) wordt verzocht hun waarnemingen zo spoedig mogelijk in te dienen via www.dutchavifauna.nl.

EENDEN Drie **Witbuikrotganzen** *Branta hrota* passeerden telposten en op c 20 locaties langs de kust werden pleisteraars gezien. Het hoogste aantal betrof 12 eind december in Zeeland, bij Breskens en later Westkapelle. Het voorkomen van **Zwarte Rotgans** *B nigricans* was weinig verrassend: uit 16 uurhokken in uitsluitend het Deltagebied en het Waddengebied kwamen waarnemingen en nergens bevond zich meer dan één exemplaar. **Roodhalsganzen** *B ruficollis* werden in 62 uurhokken waargenomen, zowel langs de kust als ook op veel plekken in het binnenland. De grootste groep bestond uit zes vogels en bevond zich op Schiermonnikoog, Friesland. Op 12 december trok een exemplaar in een groep **Brandganzen** *B leucopsis* over telpost De Horde bij Lopik, Zuid-Holland. **Ross' Ganzen** *Anser rossii* zonder evidente kenmerken van niet-wilde herkomst werden waargenomen van 14 tot 20 november in en rond De Onlanden, Drenthe (drie); op 14 november bij Vorchten, Gelderland; van 19 tot 22 december bij Wildervank, Groningen; op 22 en 23 december bij Nieuwkoop, Zuid-Holland; en op 28 december bij Welsum, Overijssel. **Dwergganzen** *A erythropus* bevonden zich de gehele

periode in het Oude Land van Strijen, Zuid-Holland, waar maximaal 43 werden geteld. Op een handvol andere locaties werden eenlingen gemeld. In totaal werden 23 **Ijseenden** *Clangula hyemalis* geregistreerd vanaf zee-trektelposten. Bijna de helft hiervan passeerde telpost Camperduin, Noord-Holland, met een maximum van vijf op 19 november. Uit 25 andere uurhokken kwamen overige waarnemingen maar nergens werden er meer dan vijf bij elkaar gezien. Er waren enkele in het binnenland, waaronder een prachtig mannetje op het Noord-hollands Kanaal bij Koedijk, Noord-Holland. Het mannetje **Buffelkopeend** *Bucephala albeola* dat vanaf november 2004 iedere winter trouw Barendrecht, Zuid-Holland, frequenteerde, werd dit najaar niet meer gezien. Gelukkig was het mannetje in en rond de Zuiderhaven van Den Oever en de nabijgelegen Dijkwielen in de Wieringermeer, Noord-Holland, de gehele periode nog wel aanwezig. **Kokardezaagbekken** *Lophodytes cucullatus* werden gemeld uit 15 uurhokken, alle in de westelijke helft van het land. Een vrouwtje of onvolwassen vogel van 25 tot 29 december op de Reeuwijkse Plassen, was ongeringd en betreft indien aanvaard het vierde geval. Veel mensen kwamen er overigens niet op af... **Witoogenden** *Aythya nyroca* waren aanwezig op c 11 locaties, waaronder de omgeving van Zeewolde, Flevoland, waar in november twee ongeringde mannetjes vertoefden. Een mannetje **Amerikaanse Smient** *Mareca americana* verbleef van 24 tot 27 december bij Harlingen, Friesland.

FLAMINGO'S TOT TRAPPEN Een **Flamingo** *Phoenicopterus roseus* trok op 15 november in een groep Grauwe Ganzen *A anser* over telpost Kinderdijk, Zuid-Holland. De bekende groep overwintert op de Grevelingen bij

Battenoord, Zuid-Holland, telde maximaal 28 vogels, naast de nodige Chileense Flamingo's *P chilensis* en enkele hybriden. Een late **Zomertortel** *Streptopelia turtur* verbleef op 7 en 8 november bij Den Hoorn op Texel, Noord-Holland. November had een ongekende influx van **Vale Gierzwaluwen** *Apus pallidus* in petto. Of deze allemaal aanvaard worden valt te bezien: er waren meldingen op 2 november bij Zeewolde; op 4 november vanaf de punt van de Zuidpier bij IJmuiden, Noord-Holland, en even later boven de Kennemerduinen, Noord-Holland; tussen 9 en 13 november maximaal drie op Texel; op 11 november in de Lopikerwaard, Utrecht, op Vlieland, Friesland (later op de dag op Texel gezien), en boven de Crezéepolder bij Ridderkerk, Zuid-Holland; van 11 tot 13 november bij Oostkapelle, Zeeland (twee); op 12 november boven Ouddorp, Zuid-Holland; op 14 november in Polder Arkenheem, Gelderland; en op 15 november boven Katwijk, Zuid-Holland (twee). Met vier in oktober komt het aantal waarnemingen dit najaar daarmee uit op c 13 (c 17 vogels). Daarnaast waren er nog enkele meldingen van ongedetermineerde gierzwaluwen die even goed betrekking kunnen hebben gehad op Vale. De trek van **Kraanvogels** *Grus grus* leverde weer het vertrouwde verspreidingsbeeld op, met de hoogste aantallen in Zuidoost-Nederland. Op telposten werden er bijna 10 000 geteld, waarvan ruim de helft op 17 november over Wittem, Limburg. Pleisteraars werden vooral gemeld in en rond de broedgebieden in Zuidwest-Drenthe. Een **Kleine Trap** *Tetrax tetrax* verbleef op 4 december bij Burghsluis, Zeeland. De periode 1998-2010 leverde slechts één geval op maar in de jaren daarna was de soort weer wat vaker te bewonderen; dit was alweer het vijfde geval sinds 2011.

DUIKERS TOT IBISSEN Zeetrekters noteerden 57 **Parelduikers** *Gavia arctica* en zes **Ijsduikers** *G immer*. Pleisterende Parelduikers werden langs de gehele kust gezien

maar ook op vijf locaties in het binnenland, bijvoorbeeld van 13 tot 18 november bij Weert, Limburg, en op 19 december bij Arcen, Limburg. Van Ijsduiker werden deze periode geen waarnemingen ver van de kust gedaan; de vier die vanaf eind december op het Volkerakmeer, Zuid-Holland, zwommen, bevonden zich nog het diepst in het 'binnenland'. **Stormvogeltjes** *Hydrobates pelagicus* trokken op 3, 8 en 10 november langs telpost Camperduin. Op 28 december was er nog een melding vanaf de Zuidpier bij IJmuiden. Niet meer dan zeven **Vale Stormvogeltjes** *H leucorhous* werden door zeetrekters geteld, waarvan nota bene nog vier op 8 en 9 december. Op 26 november werd een exemplaar gefotografeerd vanaf een boot op het Friese Front, Continentaal Plat. Na de wat hogere aantallen in september-oktober dan in recente jaren vlogen er nog slechts 11 **Noordse Stormvogels** *Fulmarus glacialis* langs de telposten. Ook werd een schamel aantal van 10 **Grauwe Pijlstormvogels** *Ardenna grisea* vanaf telposten waargenomen. Een late **Zwarte Ooievaar** *Ciconia nigra* werd op 5 november gefotografeerd bij Enschede, Overijssel. In 44 uurhokken werden **Koereigers** *Bubulcus ibis* gezien, met nog steeds het zwaartepunt in Zuidwest-Nederland. Een groepje van maximaal vijf zwierf langere tijd rond in de omgeving van Gouda en Alphen aan den Rijn, Zuid-Holland. Kleine aantallen **Zwarte Ibissen** *Plegadis falcinellus* werden doorgegeven uit negen uurhokken. Meest bijzonder was een exemplaar dat op 15 november werd gefotografeerd aan de rand van Borne in Twente, Overijssel.

STRANDLOPERS TOT VORKSTAARTPLEVIEREN Bizar was het verblijf van een eerstejaars **Bairds Strandloper** *Calidris bairdii* op 2 en 3 november bij Deventer, Overijssel, op vrijwel dezelfde locatie als een vogel die hier in mei 2012 verbleef (eerste novembergeval). Dat niet alle franjepoten in november Rosse *Phalaropus fulicarius* zijn werd weer eens aangetoond door het verblijf van een

86 Steppevorkstaartplevier / Black-winged Pratincole *Glareola nordmanni*, eerste-winter, Lith, Noord-Brabant, 23 november 2018 (Martin van der Schalk)

Recente meldingen

87 Vale Gierzwaluw / Pallid Swift *Apus pallidus*, juveniel, De Cocksdorp, Texel, Noord-Holland, 11 november 2018 (Jos van den Berg/birdingtexel.com) **88** Vale Gierzwaluw / Pallid Swift *Apus pallidus*, juveniel, Oostkapelle, Zeeland, 11 november 2018 (Corstiaan Beeke) **89** Bairds Strandloper / Baird's Sandpiper *Calidris bairdii*, eerstejaars, Bolwerksplas, Deventer, Overijssel, 3 november 2018 (Luuk Punt)

90 Grijsze Wouw / Black-winged Kite *Elanus caeruleus*, eerstejaars, Polderweg, Wieringen, Noord-Holland, 11 november 2018 (Fred Visscher)

onvolwassen **Grauwe Franjepoot** *P. lobatus* van 17 tot 22 november in Waal en Burg op Texel. Deze periode was niet goed voor zeetrek. Dat bleek ook uit het lage aantal van acht **Rosse Franjepoten** langs telposten, een soort die normaliter in november-december piekt. In de afgelopen 10 jaar was alleen 2009 slechter (met twee). Topjaar was 2011 met 81 in deze twee maanden. Vermeldenswaard is een exemplaar op 4 en 5 december nabij Aerdt, Gelderland, vlakbij de grens met Duitsland. De eerstejaars **Steppevorkstaartplevier** *Glareola nordmanni* die zich van 21 oktober tot 7 november ophield bij Batenburg, Gelderland, werd op 18 november teruggevonden bij Lith, Noord-Brabant, waar hij tot 30 november bleef.

ALKEN TOT STERNS Zeetrekters zagen vier langsvliegende **Papegaaiduikers** *Fratercula arctica*, vijf **Zwarte Zeekoeten** *Cephus grylle* en 22 **Kleine Alken** *Alle alle*; allemaal weinig schokkende aantallen. Daarnaast werden Papegaaiduikers vooral gezien tijdens surveys op de Noordzee, met name ten noorden van de Waddeneilanden. Zwarte Zeekoeten zwommen op 11 november tussen Zwarte Zee-eenden *Melanitta nigra* bij Rottumerplaat, Groningen, op 23 en 24 november bij de Zuidpier bij IJmuiden, en vanaf 17 december langs de Brouwersdam, Zuid-Holland (één en soms zelfs twee). In totaal 62 **Kleine Stercorarius parasiticus**, slechts 28 **Middelste S pomarinus** en 144 **Grote Jagers** *S. skua* passeerden de telposten. Op 1 november werd een verzwakte Middelste opgeraapt langs de IJsselmeerdijk bij Kreileroord, Noord-Holland. Het was een matig najaar voor **Vorkstaartmeeuw**

Xema sabini. In deze periode werden er drie gemeld van zeetrekposten, waarmee het najaarstotaal (augustus-november) uitkwam op 18; een goed najaar was bijvoorbeeld 2011 met 118 maar in 2016 bleef de teller steken op acht. De adulte, begin 2018 daar ter plekke gekleurde **Kleine Burgemeester** *Larus glaucooides* verbleef de gehele periode in Amsterdam-Westerpark, Noord-Holland. Vanaf 4 november schuimde een lichte eerstejaars vogel rond in de monding van het Noordzeekanaal bij IJmuiden. Andere eerstejaars verbleven op 18 en 23 november op Vlieland, op 22 december op het strand van Wassenaar, Zuid-Holland, en vanaf 24 december tussen paal 15 en 22 op het strand van Texel. Tevens passeerden drie exemplaren zeetrekposten. Eerstejaars **Grote Burgemeesters** *L. hyperboreus* werden waargenomen vanaf 11 december (maximaal twee) tussen paal 15 en 33 op het strand van Texel; op 15 december bij Holwerd, Friesland; op beide kerstdagen op het strand ten zuiden van Egmond aan Zee, Noord-Holland; en op 30 december langs Camperduin en bij Breskens. Een late **Noordse Stern** *Sterna paradisaea* vloog op 19 december langs Katwijk.

ROOFVOGELS Op de telposten werden onder meer de volgende aantallen roofvogels vastgesteld: een late **Visarend** *Pandion haliaetus* op 1 november over telpost Kamperhoek, Flevoland; 357 **Blauwe Kiekendieven** *Circus cyaneus* (waarvan 45 langs telpost De Vulkaan bij Den Haag, Zuid-Holland); en 12 **Zeearenden** *Haliaeetus albicilla*, 29 **Ruigpootbuizerds** *Buteo lagopus*, 16 **Veld-**

uilen *Asio flammeus* en 47 **Smellekens** *Falco columbarius*. Een **Grijze Wouw** *Elanus caeruleus* verbleef van 10 tot 13 november in Polder Waard-Nieuwland bij Den Oever. Daarna volgden waarnemingen van mogelijk dezelfde vogel op 17 en 18 november in het Wormer- en Jisperveld, Noord-Holland, en op 19 november over de Dordtse Biesbosch, Zuid-Holland. Het bekende mannetje **Steppekiekendief** *C macrourus* van De Onlanden bleef de gehele periode. Het ongekende najaar voor **Rode Wouw** *Milvus milvus* zette met 148 vogels over de telposten nog even door in deze periode, vooral in de eerste dagen van november, met op 1 november onder meer 14 over telpost Westenschouwen, Zeeland. In totaal zijn er dit najaar vanaf 1 september 886 op telposten waargenomen.

HOPPEN TOT STAARTMEZEN Meldingen van **Hoppen** *Upupa epops* kwamen uit het noorden van het land: op 3 november in Stavoren, Friesland; op 7 november in Oosterend op Terschelling, Friesland; op 11 november bij Mirns, Friesland; op 21 november in Eelderwolde, Drenthe; en op 26 en 28 november in Nes op Ameland, Friesland. De laatste **Grauwe Klauwier** *Lanius collurio* van het jaar werd op 13 november gefotografeerd op het Fochteloërveen, Friesland. Een handtamme **Dunsnavelnotenkraker** *Nucifraga caryocatactes macrorhynchos* die vanaf 19 november tot in het nieuwe jaar in Wageningen, Gelderland, de rijkelijk verstrekte noten verstopte, bracht massaal vogelaars én (dikwijls gecamoufleerde) fotografen op de been. De laatste bevestigde waarneming van vóór dit geval stamde uit 2013 (ook uit Wageningen) en de laatste twitchbare zelfs uit de bescheiden invasie van eind 2008. Het aantal **Bonte Kraaien** *Corvus cornix* dat Nederland aandoet blijft afnemen. In heel 2018 werden er mogelijk slechts 35-45 waargenomen. Acht jaar geleden was het nog mogelijk om een dergelijk aantal in één groep te zien, maar tegenwoordig ben je al spekkoper als je er vier bij elkaar treft. Op de kwelder bij Hornhuizen, Groningen, is de kans daarop nog het grootst. Een bijzonder grote groep van 170 **Raven** *C corax* werd op 28 december gefilmd op de Hoge Veluwe, Gelderland; vlak voor donker verdwenen ze, vermoedelijk in de richting van een gezamenlijke slaappleaats. Twee late **Boerenzwaluwen** *Hirundo rustica* werden meldt tot 4 december bij Terneuzen, Zeeland. Late **Huiszwaluwen** *Delichon urbicum* werden waargenomen van 11 tot 13 november bij Oostkapelle (één of twee), op 15 november bij Dishoek, Zeeland, en op 20 november bij Maasland, Zuid-Holland. Bijzonder was ook een eerstejaars **Roodstuitzwaluw** *Cecropis daurica* die op 14 november vloog over het Noordhollands Duinreservaat bij Castricum, Noord-Holland. Zou de vogel met dezelfde zuidelijke stroming als de Vale Gierzwaluwen in deze periode zijn meegekomen? Het is overigens niet de laatste ooit; die eer valt te beurt aan een vogel bij Vlissingen, Zeeland, op 22 november 2002. Het zwaartepunt van een influx **Witkopstaartmezen** *Aegithalos caudatus caudatus* lag vooral in het noordoostelijke deel van het land; elders waren ze een stuk schaarser. De soort werd uit 192 uurhokken meldt, wat inhoudt dat de verspreiding ongeveer tweemaal zo ruim was als in 2016 en 2017 bij el-

kaar opgeteld. Flinke groepen werden gemeld op 18 november bij Veendam, Groningen (maximaal 30), op 1 december bij Zeewolde (minimaal 26) en op 12 december bij Goor, Overijssel (25). Er werden er ruim 100 geringd, waarvan 60 op Schiermonnikoog, met daarnaast terugvangsten van in Litouwen en Polen geringde vogels. De beste dag was 1 november, met liefst 32 vangsten. Ook werden forse aantallen geringd in de Eemshaven, Groningen (24), en bij Kamperhoek (10). Op 6 november trokken 65 vogels langs telpost Kustweg Lauwersmeer, Groningen; goed voor een nieuw landelijk record. Het vorige hoogste aantal op een telpost betrof 43 op 26 november 2010 langs Kamperhoek.

BOSZANGERS TOT GRASMUSSEN **Pallas' Boszangers** *Phylloscopus proregulus* bleven vrij schaars met waarnemingen op 4 november op Vlieland; op 5 november langs de Hondsbossche Zeewering, Noord-Holland (alweer de 24e 'self-found' Pallas' voor de ontdekker!); op 13 november op Texel; op 28 november in Rhenen, Utrecht (tegen raam gevlogen); op 6 december in de Amsterdamse Waterleidingduinen, Noord-Holland; en op 18 en 19 december bij Windesheim, Overijssel. Uit 42 uurhokken werden tot half november nog enkele 10-tallen **Bladkoningen** *P inornatus* meldt, waaronder zes ringvangsten. De laatste werden waargenomen op 18 november bij Castricum en IJmuiden. In tegenstelling tot voorgaande jaren waren er (vooralsnog) geen wintergevallen, terwijl er in Brittannië bijvoorbeeld meer dan 20 overwinterden. Met vijf waarnemingen was **Humes Bladkoning** *P humei* één van de Aziatische soorten die het in het najaar van 2018 bovengemiddeld goed deed. De eerste, die op 16 november werd gevonden in Sint-Oedenrode, Noord-Brabant (derde voor deze provincie), bleef tot in het nieuwe jaar. Daarna volgden waarnemingen op 17 en 18 november in Petten, Noord-Holland; van 27 november tot 1 december in het Amsterdamse Amstelpark; vanaf 19 december in Delfzijl, Groningen; en vanaf 27 december in Katwijk. Met zes gevallen is gemeente Katwijk nu koploper in Nederland, gevolgd door buurgemeente Wassenaar en Texel (beide vijf). **Bruine Boszangers** *P fuscatus* verbleven op 1 (vangst) en 2 november in de Ooijse Graaf, Gelderland, op 17 november bij Westkapelle en vanaf 4 december tot in het nieuwe jaar in Amsterdam-Buitenveldert. Op ongeveer 20 plekken werden **Siberische Tjiftjaffen** *P tristis* meldt. De enige die redelijk wat bekijks trok bevond zich van ten minste 6 tot 13 december bij Breda, Noord-Brabant. Daarnaast waren er acht vangsten, waarvan vogels in Meijndel, Zuid-Holland, en bij Castricum (drie), door middel van mtDNA-analyse werden bevestigd. Late **Fitissen** *P trochilus* verbleven van 23 november tot 5 december bij Rhou, Zuid-Holland, en op 10 en 11 december bij Gouderak, Zuid-Holland. Late **Tuinfluiters** *Sylvia borin* werden op 9 november geringd bij Castricum en op 15 november in de Kennemerduinen bij Bloemendaal. Spectaculair was de eerstejaars **Sperwergrammus** *S nisoria* die op 1 december werd geringd bij Kamperhoek: niet eerder werd er zo laat in het jaar één vastgesteld; tot dit najaar was de vangst op 28 november 2012 bij Castricum de laatste. Mogelijke **Siberische**

91 Witkopstaartmees / White-headed Long-tailed Tit *Aegithalos caudatus caudatus*, Bunnik, Utrecht, 18 november 2018 (*Julian Bosch*)

92 Dunsnavelnotenkraaker / Siberian Spotted Nutcracker *Nucifraga caryocatactes macrorhynchos*, eerste-winter, Wageningen, Gelderland, 27 november 2018 (*Co van der Wardt*)

93 Bonte Tapuit / Pied Wheatear *Oenanthe pleschanka*, eerste-winter mannetje, Schiermonnikoog, Friesland, 4 november 2018 (Alwin van Lubeck)

Braamsluiers *S althaea blythi* werden gezien op 17 en 18 november bij Netterden, Gelderland, en op ten minste 1 en 26 december in Spijkenisse, Zuid-Holland.

PESTVOGELS TOT VLEGENVANGERS Er werden kleine aantallen **Pestvogels** *Bombycilla garrulus* gemeld, uit 64 uurhokken verspreid over het land. De grootste groep telde 18 vogels en verbleef in Julianadorp, Noord-Holland. In totaal trokken er 34 langs telposten en was er één vangst (op 4 november in de Eemshaven). Op vijf locaties werden in november langstreckende of kortstondig pleisterende **Roze Spreeuwen** *Pastor roseus* gezien. Het ging daarbij steeds om eerstejaars vogels, net als de exemplaren die wat langer present waren van 3 tot 12 december in Dokkum, Friesland. Net als in de winters van 2015/16 en 2016/17 verbleef er vanaf 8 november een **Zwartbuikwaterspreeuw** *Cinclus cinclus* langs het Afleidingskanaal bij Warnsveld, Gelderland. Een ander exemplaar trok vanaf 8 november veel bekijks in Hoogeveen, Drenthe. Een eerstejaars **Grijswangdwerglijster** *Catharus minimus* werd op 5 november verzwakt opgeraapt bij Monster, Zuid-Holland. Na een succesvolle revalidatie in Vogelopvang De Wulp in Den Haag werd hij op 20 november aan de zuidrand van deze stad losgelaten. Het betrof een nieuwe soort voor Nederland. Het aantal van 2550 trekkende **Merels** *Turdus merula* op 4 november over telpost Westenschouwen betekende de derde dag ooit voor Nederland. Het record bedraagt 5009 op 27 oktober 2014 over telpost De Vulkan. Het

laatste **Paapje** *Saxicola rubetra* van het jaar werd op 13 november gefotografeerd bij Deventer. Een eerste-winter mannetje **Woestijntapuit** *Oenanthe deserti* werd op 14 november gefotografeerd op het strand bij Ellemeet, Zeeland. Na de twee **Bonte Tapuiten** *O pleschanka* die werden ontdekt in oktober (die van Schiermonnikoog bleef tot 6 november) volgden er nog twee. Een eerste-winter vrouwtje verbleef van 1 tot 8 november in de Eemshaven en het eerste decembergeval betrof eveneens een eerste-winter vrouwtje, namelijk van 11 tot 14 december op een bouwterrein in Bodegraven, Zuid-Holland. Laatstgenoemde werd nota bene vanuit een huiskamer ontdekt. Verreweg de meeste van de c 27 gevallen komen uit oktober.

MUSSEN TOT KWIKSTAARTEN Op 3 november dook er weer eens een mannetje **Spaanse Mus** *Passer hispaniolensis* op, en wel op de Maasvlakte, Zuid-Holland. Indien aanvaard is dit het negende geval van deze soort en alweer het derde voor de Maasvlakte, na waarnemingen van 20 tot 27 april 2009 en 26 tot 30 oktober 2014. Een mogelijke eerste-winter **Oostelijke Gele Kwikstaart** *Motacilla tschutschensis* bevond zich van 1 tot 9 december in de Zegenpolder bij Rhooon. Op 3 december werd hij gevangen en geringd, en werden enkele losgekomen veertjes verzameld voor DNA-analyse. Indien aanvaard betreft het een nieuwe soort voor Nederland, al zijn er wel eerdere meldingen van verdachte 'gele kwikstaarten' (echter zonder mogelijkheid van DNA-analyse). In 38 uurhokken werden **Grote Piepers** *Anthus richardi* waar-

94 Bonte Tapuit / Pied Wheatear *Oenanthe pleschanka*, eerste-winter vrouwtje, Eemshaven-West, Groningen, 7 november 2018 (Co van der Wardt) **95** Grijswangdwerglijster / Grey-cheeked Thrush *Catharus minimus*, eerste-winter (gevonden te Monster, Zuid-Holland, op 5 november 2018), Den Haag, Zuid-Holland, 15 november 2018 (Vincent van der Spek/Vogelopvang De Wulp)

96 Kleine Trap / Little Bustard *Tetrax tetrax*, Haamstede, Schouwen-Duiveland, Zeeland, 4 december 2018 (*Niels Godijn*) **97** Woestijntapuit / Desert Wheatear *Oenanthe deserti*, eerste-winter mannetje, Ellemeet, Zeeland, 14 november 2018 (*Jean-François Depuydt*) **98** Roze Spreeuw / Rosy Starling *Pastor roseus*, eerstejaars, Dokkum, Friesland, 29 november 2018 (*Willem Hartholt*) **99** Bonte Tapuit / Pied Wheatear *Oenanthe pleschanka*, eerste-winter vrouwtje, Bodegraven, Zuid-Holland, 14 december 2018 (*Johannes Luiten*)

genomen, waaronder 16 op de telposten (met zes langs Kustweg Lauwersmeer). Het vermelden waard zijn verder een exemplaar op 1 en 2 december bij Heteren, Gelderland, en een groepje van maximaal drie van 14 november tot 15 december op het Paulinaschor bij Terneuzen. Een **Mongoolse Pieper** *A godlewskii* op 27 december bij Huisduinen, Noord-Holland, liet zich helaas niet vastleggen op foto of geluidsopname... Begin november werden in totaal negen **Siberische Boompiepers** *A hodgsoni* opgemerkt op de telposten. De enige ter plaatse werd op 8 november gefotografeerd bij Noordwijk aan Zee, Zuid-Holland.

VINKEN TOT GORZEN Met 65 950 **Kepen** *Fringilla montifringilla* op 1 november over telpost Kwinteloijen bij Veenendaal, Utrecht, werd het recente trektelrecord (18 048 op 14 oktober 2018 eveneens te Kwinteloijen) verpletterd. Ook het derde aantal ooit is in handen van deze post (17 426 op 25 oktober 2011). Een **Roodmus** *Erythrina erythrina* trok op 4 november in een groep

Vinken *F coelebs* over telpost Westenschouwen. Even leek er, net als in 2017, een serieuze invasie van **Grote Barmsijzen** *Acanthis flammea* in de maak maar de piek bleek van korte duur. Van 8 tot 11 november passeerden er bijvoorbeeld ruim 2500 de Lemelerberg, Overijssel, maar daarna was het snel gedaan. Er werden er ruim 500 geringd, met onder meer 110 bij Eastermar (Oostermeer), Friesland. Getuige vangsten op 9 november in Meijndel (adult mannetje; ook kortstondig in het veld waargenomen) en op 21 november in de Lauwersmeer, Groningen (adult vrouwtje), waren er ook enkele **Witstuitbarmsijzen** *A hornemanni exilipes* meegeslopen. In het Drents-Friese Wold, Drenthe, en op de Veluwe bij Elspeet, Gelderland, hingen groepjes van c 15, respectievelijk 19 **Grote Kruisbekken** *Loxia pytyopsittacus* rond. Ook werden er van enkele plaatsen, waaronder telposten, overvliegende gemeld. **Europese Kanaries** *Serinus serinus* werden waargenomen in 37 uurhokken. Het grootste aantal betrof vier vogels op 14 november op de Westplaat bij Voorne, Zuid-Holland. Op telposten werden er in totaal 16 ge-

100 Pallas' Boszanger / Pallas's Leaf Warbler *Phylloscopus proregulus*, Hondsbossche Zeewering, Noord-Holland, 5 november 2018 (Ruud E Brouwer) **101** Bruine Boszanger / Dusky Warbler *Phylloscopus fuscatus*, Amsterdam-Buitenveldert, Noord-Holland, 24 december 2018 (Edial Dekker) **102** Humes Bladkoning / Hume's Leaf Warbler *Phylloscopus humei*, Sint-Oedenrode, Noord-Brabant, 21 november 2018 (Ludo Van Dorst) **103** Witsluitbarmsijs / Coues's Redpoll *Acanthis hornemanni exilipes*, adult mannetje, Meijndel, Wassenaar, Zuid-Holland, 9 november 2018 (Vincent van der Spek) **104** Mogelijke Oostelijke Gele Kwikstaart / possible Eastern Yellow Wagtail *Motacilla tschutschensis*, eerste-winter, Rhoon, Zuid-Holland, 2 december 2018 (Rob Half) **105** Siberische Boompieper / Olive-backed Pipit *Anthus hodgsoni*, Noordwijk, Zuid-Holland, 8 november 2018 (Casper Zuyderduyn)

106 Spaanse Mus / Spanish Sparrow *Passer hispaniolensis*, mannetje, Maasvlakte, Zuid-Holland, 3 november 2018
(Martin van der Schalk)

teld. In totaal 151 **Ijsgorzen** *Calcarius lapponicus* werden vanaf de telposten gemeld. Ook uit het binnenland kwamen aardig wat waarnemingen. Maar de kust leverde toch weer het hoogste aantal: maximaal 15 waren gedurende langere tijd aanwezig op de Kwade Hoek bij Goedereede, Zuid-Holland. Op verschillende zogenaamde wintervoedselveldjes in Groningen doken **Grauwe Gorzen** *Emberiza calandra* op. In totaal ging het om maar liefst c 95 exemplaren. Op de meer traditionele plaatsen zoals Zeeuws-Vlaanderen en de hamsterreservaten in Zuid-Limburg was de soort ook weer present; bij Puth, Limburg, werden er op 28 december bijvoorbeeld 36 gemeld. Leuk was verder de waarneming van een trekker op 3 november in Noord-Holland langs achter-

eenvolgens Bergen aan Zee, Castricum aan Zee en, zeer waarschijnlijk, IJmuiden aan Zee. Trektellers registreerden acht **Dwerggorzen** *E pusilla*. Daarnaast waren er exemplaren 'aan de grond' op 2 november bij Nieuwendijk, Zuid-Holland; op 6 november op Schiermonnikoog; van 7 tot 11 november op Terschelling (aanvankelijk twee); op 27 november bij Uithuizen, Groningen; en op 24 december op Texel.

We bedanken Arjan Dwarshuis, Enno Ebels, Dick Groenendijk, Leo Heemskerk, Peter de Knijff, Diederik Kok, Jan van der Laan en Mervyn Roos voor hun hulp bij het samenstellen van deze rubriek. Ook is dankbaar gebruik gemaakt van de websites birdguides.com, dutchbirdalerts.nl, sovon.nl, trektellen.nl en waarneming.nl.

Roy Slaterus, Elspeterbos 75, 2134 LB Hoofddorp, Nederland (roy.slaterus@dutchbirding.nl)
Hans Groot, Duinmeiershof 15, 1901 ZT Castricum, Nederland (beeksmagroot@hetnet.nl)
Vincent van der Spek, Acaciastraat 212, 2565 KJ Den Haag, Nederland (vincent.van.der.spek@dutchbirding.nl)

U ziet meer met veldshop.nl

boeken veldwerkmateriaal optiek

Magnifying the passion for nature.

ZEISS Victory Harpia

// INNOVATION
MADE BY ZEISS

ZEISS Victory Harpia 85 & 95

The most powerful spotting scope from ZEISS.

Observing nature and bird watching reaches a new level with the ZEISS Victory Harpia. This spotting scope combines a revolutionary new optical system with a 3-stage wide angle zoom providing a constant field of view over its entire magnification period. The combination of an up to 70x magnification with the choice of either 85 or 95mm objective lenses delivers easy and unobstructed views into open space. www.zeiss.com/victoryharpia

BELEEF DE NATUUR NU NOG INTENSER

Voorzien van 60 laag Super High reflectie coating, Plasma coating (anti-kras), Anti-reflectie coating, Fase coating (kraakhelder beeld) en een Hydrofobe coating, waardoor regen geen vat heeft op de lenzen.

Geroemd om zijn groothoek en dichtbij instelling.

BESTE KOOP 2015 roots
€ 649,-

BUZZARDIII SHR

10X42 - 8X42

E info@technolyt.nl T +31(0)75 647 45 47 | Technolyt.nl

ONDERDEEL VAN DE WAY GROUP

SCOPAC PLUS

SCOPAC - een comfortabel en gebruiksvriendelijk systeem om telescoop en statief te dragen en te vervoeren. Ideaal voor op reis, in het veld of op de fiets.

- Nu met een grotere tas
- 2 extra banden voor meer stabiliteit op de rug
- Geschikt voor bijna alle statieven en alle telescopen

€70,-
incl. verzendkosten
binnen Nederland

Zie www.scopac.co.uk voor foto's. Nu direct leverbaar in Nederland, voor bestellingen en vragen stuur een e-mail naar scopacnederland@gmail.com

'Scopac, die telescoop blijft nooit meer in de auto' Pim Wolf

SCOPAC®
THE ORIGINAL TRIPOD CARRIER

DE GESPECIALISEERD VOGEL
TOUROPERATOR IN

Sri Lanka

Jetwing ECO HOLIDAYS
SRI LANKA

+94 112 381 201 | www.jetwingeco.com

Marketing2@jetwingeco.com

Foto Rooijmans

www.fotorooijmans.nl
Markt 10 - 6021CD - Budel
tel. 0495-494890
h.rooijmans1@chello.nl

SWAROVSKI

Al vele jaren is Foto Rooijmans het adres voor **Swarovski** verrekijkers, **Spottingscopes** en toebehoren.

Met gedegen advies en eindeloos geduld staan we u terzijde in uw keuze voor het juiste **Swarovski** produkt.

Een produkt dat beschouwd mag worden als de "Rolls Royce" onder de optiek. De "SWAROVISION"-serie wordt op 140 punten op kwaliteit gecontroleerd. Daardoor ontstaat een produkt waarop met een gerust hart 10 jaar garantie wordt gegeven.

DE ULTIEME KJKERVARING...BTX

De nieuwe **BTX** oculairmodule vormt een uniek samenspel tussen optische kwaliteit en optimaal kijkcomfort met als doel je een zo lang mogelijke kijkervaring te bieden.

Deze unieke oculairmodule combineert de voordelen van een telescoop met die van een verrekijker. Het binoculaire systeem stelt je in staat om dingen op natuurlijke wijze, met beide ogen te zien en presenteert een uitzonderlijk levendig, natuurlijk beeld voor de meest intense kijkervaring ooit.

Vanzelfsprekend zijn er geen compromissen gesloten op het vlak van optische kwaliteit. De kristalheldere **Swarovision** technologie geeft zelfs de kleinste details weer met behoud van scherpte tot aan de rand van het gezichtsveld.

Het assortiment van **Swarovski** omvat meer dan 30 kijkers en telescopen.

